

AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI dla Gminy Gaszowice (projekt)

Kierownik Projektu:
mgr inż. Ksenia Czachor

Konsultant Wiodący:
mgr Katarzyna Kędzierska

Zespół Projektowy:
mgr inż. Hubert Plita
mgr inż. Krzysztof Okraśniński

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

OPOLE, kwiecień 2009 r.

1. WSTĘP	3
1.1. CEL OPRACOWANIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	3
1.2. METODYKA OPRACOWANIA	5
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WYŻSZEGO SZCZEBLA	6
3. INFORMACJE O GMINIE	9
4. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	16
4.1. ŹRÓDŁA	16
4.2. IŁOŚCI WYTWORZONE, IŁOŚCI PODDANE ODZYSKOWI I UNIESZKODLIWIENIU	18
4.3. GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI W GMINIE GASZOWICE.	20
4.4. INSTALACJE GOSPODARKI ODPADAMI	23
4.5. „DZIKIE WYSYPISKA” ODPADÓW	24
4.6. DOTYCHCZASOWA REALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE GASZOWICE	24
4.7. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	24
4.8. ODPADY NIEBEZPIECZNE WYSTĘPUJĄCE W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH	25
4.9. GOSPODARKA ODPADAMI INNYMI NIŻ KOMUNALNE NA TERENIE GMINY	26
5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	29
5.1. PROGNOZA ILOŚCIOWO-JAKOŚCIOWA	29
5.2. ODPADY KOMUNALNE ULEGAJĄCE BIODEGRADACJI	31
5.3. PROGNOZA ZMIAN SYSTEMOWYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI	32
6. CELE, KIERUNKI I PROPONOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI	34
6.1. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	34
6.2. PROPONOWANE SYSTEMY	36
6.3. PROPOZYCJA WYBORU	39
7. MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU	40
7.1 INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ ODPADAMI	40
7.2 MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	41
8. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY	43
9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	45
10. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	53
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	55

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania planu gospodarki odpadami

Plany Gospodarki Odpadami (dalej: PGO) sporządza się na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Przyjęte dokumenty aktualizuje się nie rzadziej niż co 4 lata, co stanowi spełnienie obowiązku wynikającego z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. nr 39, poz. 251, z późn.zm.).

Plan gospodarki odpadami dla Gminy Gaszowice został przyjęty uchwałą nr XXXI/212/2004 Rady Gminy z dnia 20 grudnia 2004 r. Niniejsze opracowanie jest aktualizacją tego dokumentu. Celem aktualizacji jest dostosowanie zapisów pierwotnego dokumentu do obecnych uwarunkowań oraz do faktycznego stanu zarządzania środowiskiem i jego ochroną. Dokumentu tego nie należy traktować wyłącznie jako realizacji prawnego obowiązku, bowiem jego wykonanie jest autentyczną koniecznością określenia obecnego stanu poruszanej w dokumencie problematyki oraz określenia adekwatnych do rzeczywistości działań naprawczych bądź doskonalących.

Plan, jak dotąd, opierał się na założeniach które były określone w nieco innych uwarunkowaniach niż dzisiejsze. Przedstawiał on również inne narzędzia służące do osiągnięcia celów wynikających z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami – a te również wtedy były nieco inne niż dziś.

Należy zauważyć, iż w porównaniu od czasu sporządzania poprzedniego PGO zmieniły się uwarunkowania prawne zarówno co do zawartości planów gospodarki odpadami, jak i celów koniecznych do osiągnięcia. Szczególnie należy wypunktować następujące zmiany:

- 1) wprowadzono przepisy, których intencją było ułatwienie samorządom gminnym wypełnienia ich zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami – zmiana miała istotny wpływ na system gospodarowania odpadami komunalnymi;
- 2) zmieniły się docelowe poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- 3) określono prawne wymogi dotyczące odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu wraków samochodowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 4) uchwalono przepisy określające kryteria jakościowe dla składowanych odpadów,
- 5) zmieniły się przepisy dotyczące lokalizacji inwestycji,
- 6) zapowiedziano wprowadzenie przepisów dotyczących wprowadzenia w przyszłości zakazu składowania odpadów o określonej wartości kalorycznej,
- 7) wdrożono przepisy dot. ograniczenia emisji CO₂ oraz stopnia wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych.

Gmina posiada uchwalone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, określające strategię rozwoju gminy w zakresie polityki przestrzennej. Wytyczone kierunki rozwoju Gminy znalazły swe odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, którymi objęty jest obszar całej gminy. Gmina Gaszowice posiada opracowanie pt. „Strategia Rozwoju Gminy Gaszowice” z 1997r., również jest w posiadaniu „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Gaszowice na lata 2008- 2013” (przyjętą uchwałą XXXI/155/08 z dnia 22.12.2008 r.), określającą diagnozę stanu istniejącego oraz propozycje działań służących poprawie stanu istniejącego, koncepcję rozwoju integracji społecznej w gminie i plan jej rozwoju w kontekście problemów społecznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza natomiast odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa opracowywane są również plany gospodarki odpadami – plan krajowy oraz odpowiednio plany wojewódzkie, powiatowe i gminne. Dla każdego z tych planów zostały ustanowione wymagania dotyczące ich zawartości. W przypadku gminnych PGO przepisy wskazują, iż tego typu plany powinny dotyczyć wyłącznie odpadów komunalnych.

Gminny plan gospodarki odpadami jest realizacją ustawowego obowiązku organu wykonawczego Gminy Gaszowice, a w powiązaniu ze Strategią Rozwoju Gminy daje trwałą podstawę gminnej strategii zrównoważonego rozwoju.

Ocena realizacji obowiązującego Planu Gospodarki Odpadami

W obowiązującym PGO (przyjętym Uchwałą Rady Gminy nr XXXI/212/2004 Rady Gminy z dnia 20 grudnia 2004 roku) jako cele strategii gospodarki odpadami na terenie gminy Gaszowice wskazano:

1. objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów oraz podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
2. intensyfikację szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej,
3. wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Pierwsze sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami zostało przedłożone radzie gminy i zarządowi powiatu w ustawowym terminie tj. do dnia 31 marca 2007 r. Ze Sprawozdania z realizacji PGO dla gminy Gaszowice (za okres: od uchwalenia PGO do dnia 31.12.2006 r.) wynikają następujące wnioski:

1. Działania gminy w ramach realizacji programu gospodarki odpadami skoncentrowane były głównie na dostosowaniu istniejącego prawa lokalnego do zmiany przepisów w zakresie gospodarki odpadami.
2. Z uwagi na niewystarczające informacje dotyczące podmiotów gospodarczych z terenu Gminy Gaszowice sprawozdanie niniejsze nie objęło sektora gospodarczego zlokalizowanego na terenie gminy. Posiadane szacunkowe dane zamieszczone w wojewódzkiej bazie danych nie były wystarczające do przeprowadzenia pełnej analizy w zakresie składowania oraz unieszkodliwiania odpadów przemysłowych jak również odpadów opakowaniowych.
3. Analiza wykonania planu gospodarki odpadami dla Gminy Gaszowice na lata 2005-2006 w okresie pierwszych lat obowiązywania harmonogramu wykazała, że istnieją strefy gospodarki odpadami, które wymagają dodatkowych nakładów inwestycyjnych. Do tego typu zadań należy zaliczyć dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, wielkogabarytowych oraz budowlanych, w celu osiągnięcia zamierzonego poziomu odzysku.
4. Należy się również zastanowić nad utworzeniem Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów (PDGO), który w obecnej nomenklaturze nazywany jest Gminnym Punktem Zbioru Odpadów Niebezpiecznych (GPZON).

1.2. Metodyka opracowania

Metodyka prowadzonych prac nad niniejszym dokumentem polegała w pierwszej kolejności na analizie zapisów dotychczasowego PGO, dokumentów sprawozdawczych z jego realizacji oraz analizie danych o gospodarce odpadami. Jest to istotne ze względu na fakt, iż niniejszy dokument jest przede wszystkim aktualizacją poprzedniego, a co za tym idzie – jego podstawowym zadaniem jest odniesienie zapisów dokumentu pierwotnego (oraz dostosowanie ich) do bieżącej sytuacji i uwarunkowań.

Kolejnym krokiem był szereg przeprowadzonych rozmów, obserwacji i analiz materiałów związanych z ochroną środowiska w gminie Gaszowice. Jednocześnie prowadzono rozmowy z organami gminy oraz z podmiotami kluczowymi dla różnych aspektów ochrony środowiska w gminie. Takie przygotowanie pozwoliło na opracowanie wstępnego projektu dokumentu, który został skierowany do procedury opiniowania prowadzonego przez Zarząd Województwa Śląskiego oraz przez Radę Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Górnej Odry przy Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

Zakres opracowania spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620, z późn.zm.).

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami uwzględnia cele i kierunki działań opisane:

1) na szczeblu państwowym:

- w Polityce Ekologicznej Państwa 2008 na lata 2009 – 2012 z perspektywą do 2016,
- w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010,
- w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- w Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej,
- w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej,
- w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości.

2) na poziomie wojewódzkim:

- w Projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego (luty 2009),
- w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013
- w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego (przyjętego uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r.).

3) na poziomie powiatowym:

- w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Rybnickiego na lat 2008 - 2012,
- w Planie Rozwoju Lokalnego 2004 – 2006.

4) oraz na szczeblu lokalnym:

- w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gaszowice,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- w uchwale w sprawie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie”

Niniejsza aktualizacja planu gospodarki odpadami odzwierciedla stan prawny w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami na dzień 01.03.2009 r.

2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (wersja przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16.12.2008)

„Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Pod kątem gospodarki odpadami, PEP ustanowiła następujące cele średniookresowe do 2016 r.:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko,
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

PEP wskazuje, że aby osiągnąć cele średniookresowe konieczne jest w latach 2009 – 2012:

- zorganizowanie banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
- reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.),
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranym dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,

- dokończenie akcji likwidacji mogiłników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów (do końca 2010 r.).

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (projekt aktualizacji 2008)

Celem dokumentu jest określenie systemu dobrej gospodarki odpadami na Śląsku uwzględniającej wymagania środowiskowe, ekonomiczne i społeczne. Zaktualizowany Plan przedstawia propozycję nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami, zgodnego z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010, Polityką Ekologiczną Państwa, przepisami oraz dobrymi praktykami w dziedzinie zarządzania systemami gospodarki odpadami. W dokumencie dokonano analizy stanu aktualnego w odniesieniu do skali regionu. Zidentyfikowano występujące problemy i wskazano słabe strony istniejącego stanu. W odniesieniu do tego, sformułowano cele i kierunki działań oraz zadania z zakresu gospodarki odpadami mające na celu wyeliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości.

W oparciu o dokonane założenia i przyjęte cele, a także po uwzględnieniu szeregu uwag przekazanych przez ekspertów i praktyków (pracownicy administracji, zarządzający instalacjami, podmioty prowadzące działalność w zakresie gospodarki odpadami), zaproponowano system gospodarki odpadami. Polega on na podziale województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w ramach których będą realizowane przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem wytwarzanych odpadów. Zagadnienie to szerzej przedstawiono w planie gospodarki odpadami, będącego integralną częścią niniejszego dokumentu.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska (projekt aktualizacji)

Dotychczas obowiązujący "Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2004 r. oraz cele długoterminowe do roku 2015" jest dziś aktualny przede wszystkim w części formułującej ogólne wytyczne do tworzenia regionalnej polityki ochrony środowiska. W oparciu o diagnozę stanu środowiska, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polityki ochrony środowiska oraz wymagania w zakresie jakości środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (określone stosownymi ustawami, aktami wykonawczymi i rozporządzeniami, implementacją dyrektyw UE) – w aktualizacji Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska przedstawione zostaną aktualne priorytety jego realizacji wraz z głównymi kierunkami działań zmierzających do systematycznej poprawy jakości środowiska i racjonalnego użytkowania z jego zasobów. Według stanu na lipiec 2008 r., nie są jeszcze zakończone prace nad aktualizacją Programu i nie został on poddany konsultacjom społecznym.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

W dniu 14 maja 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Był on wynikiem rezolucji Sejmu RP z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została zobowiązana do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Powstał on także w wyniku realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., nr 3, poz.20, z późn.zm.) oraz przepisów wykonawczych do niej.

Realizacja Programu została przewidziana na lata 2003 – 2032, głównie z uwagi na wieloletnią trwałość płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie, dużą ilość tych wyrobów oraz wysokie koszty usuwania.

Cele „Programu ...” sformułowano następująco:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich terytorium Polski,

- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem,
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

W „Programie...” przyjęto założenie, że w ciągu trzydziestoletniego okresu jego realizacji, tj. od 2003 r. do 2032 r. nastąpi:

- wdrożenie stosowanych w Unii Europejskiej przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- unieszkodliwianie odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach,
- złożenie odpadów azbestowych na 84 składowiskach o powierzchni od 1 do 5 ha, zlokalizowanych na terenie całego kraju,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem,
- likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

W tym celu zaplanowano realizację takich zadań, jak:

- prowadzenie działalności informacyjno-popularyzacyjnej na temat azbestu,
- prowadzenie działalności szkoleniowej dla pracowników administracji państwowej,
- utworzenie Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zawodowego Związanych z Azbestem,
- utworzenie bazy danych o lokalizacji, ilości i stanie istniejących wyrobów zawierających azbest, oraz utworzenie bazy danych niezbędnych do skutecznego monitorowania realizacji zadań przewidzianych „Programem...”,
- opracowanie wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów ochrony przed szkodliwością azbestu oraz programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- wspieranie inicjatyw samorządu terytorialnego dotyczących oczyszczania miejsc publicznych z azbestu,
- budowę składowisk odpadów zawierających azbest,
- monitorowanie realizacji „Programu...”,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest.

Jako docelowy przyjęto 30-letni okres realizacji tego programu (rok 2032 jako termin osiągnięcia celów).

Według doniesień Ministerstwa Gospodarki, prowadzone są obecnie prace nad uchwaleniem „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”. Znaczącą zmianą w stosunku do dotychczasowego „Programu...” stanowić będzie zmiana sposobu postępowania z azbestem: nie będzie konieczności usuwania rur azbestowo cementowych (natomiast trzeba je będzie zaznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), natomiast usunięty azbest będzie można unieszkodliwiać w sposób inny niż składowanie (obecnie jest to jedyna dopuszczalna metoda zagospodarowania odpadów azbestowych).

3. Informacje o gminie

Położenie administracyjne Gminy

Gmina Gaszowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego w powiecie rybnickim (8 kilometrów na zachód od Rybnika). Graniczy z gminami: Lyski, Jejkowice, Rydułtowy (powiat wodzisławski) i Miastem Rybnik. Obejmuje swym zasięgiem pięć sołectw: Gaszowice, Szczerbice, Piece, Czernica i Łuków Śląski. Posiada dogodne połączenia z Rybnikiem, Rydułtówami i Raciborzem. Na terenie gminy znajdują się rozległe tereny leśne będące częścią kompleksu sąsiadującego z Zalewem Rybnickim, który jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji. Sołectwa: Gaszowice, Szczerbice i Piece tworzą zespół wschodni ściśle związany z Rybnickim. W sołectwach tych przeważają gleby piaszczyste, a dolinami wzdłuż cieków, ciągną się czarne ziemie i torfy. Czernica i Łuków tworzą "zespół zachodni", przylegający do Rydułtów, o charakterze rolniczo - ogrodniczo – sadowniczym. Gminę od północy i zachodu otaczają lasy należące do Nadleśnictwa Rybnik. Ponadto Gmina Gaszowice leży w kotlinie raciborsko oświęcimskiej, 8 kilometrów na zachód od Rybnika w otulinie Parku Krajobrazowego "Rudy Wielkie".

Położenie geograficzne Gminy

Gmina Gaszowice obejmuje swym zasięgiem obszar o powierzchni 19,54 km², co stanowi 9% całkowitej powierzchni powiatu rybnickiego.

Gmina leży w obrębie Kotliny Raciborskiej, która jest najdalej na południe wysuniętą częścią Niziny Śląskiej wzdłuż biegu Odry, sąsiadując od wschodu z Płaskowyżem Rybnickim, Wyżyną Katowicką i Garbem Tarnogórskim, od zachodu zaś z Płaskowyżem Głubczyckim, zaliczonym do wyżyny Śląskiej. Na południu dolina Odry łączy Kotlinę Raciborską z Kotliną Ostrawską. Wypełnione piaskami i żwirami dno kotliny leży poniżej 200 m i ma około 1200 km² powierzchni. Na prawym brzegu Odry leżą rozległe Lasy Raciborskie.

Dolina Odry ma charakter pradoliny szerokości od 8 do 12 km z łukowym tarasem zalewowym i wyższymi tarasami piaszczystymi. Teren Gminy ukształtowany jest na poziomie od 220 m n.p.m. w północnej części Gminy, tj. w okolicach Jeruzalem i Pogwizdowa do 280 m n.p.m. w południowo – wschodniej części Gminy, tj. w okolicy Czernicy.

Zagospodarowanie terenu

Według danych Wydziału Geodezji Powiatu Rybnickiego (Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej) struktura użytkowania gruntów w gminie Gaszowice przedstawia się następująco (wg stanu na dzień 01.01.2003 r.):

- użytki rolne: 1 664 ha (85,5% ogólnej powierzchni gminy),
- lasy i grunty leśne: 60 ha (3,1% powierzchni gminy),
- powierzchnia gruntów zurbanizowanych i zabudowanych: 203 ha (10,4 % pow. gminy),
- pozostałe grunty i nieużytki: 27 ha (1,4% powierzchni gminy).

Budowa geologiczna i hydrogeologiczna

Pod względem geologicznym Gmina Gaszowice leży w południowo – zachodniej części niecki głównej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. W budowie geologicznej biorą udział utwory trzeciorzędu (miocen) i czwartorzędu (plejstocen, holocen), które zalegają zwartą powłoką na osadach karbonu. Karbon reprezentowany jest przez osady karbonu górnego

- namuru. Utwory wykształcone są jako łupki i piaskowce z pokładami węgla z grup 600 i 700. Pokłady węgla zalegają na głębokości 350 do 500m.

Osady trzeciorzędowe reprezentowane są przez ility mioceńskie, wśród których występują piaszczyste przewarstwienia. Spąg osadów miocenu zalega na głębokości od około 50 m w rejonie Czernicy. Bezpośrednio na powierzchni osady trzeciorzędowe występują na obszarze pomiędzy Czernicą i Babią Górą oraz w centralnej części Gminy, gdzie lokalnie przykryte są jedynie współczesnymi osadami rzecznyymi. Na pozostałym obszarze osady trzeciorzędu przykryte są osadami czwartorzędowymi.

Czwartorzędowe utwory reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu. Osady plejstocenu wykształcone są w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych przykrytych lokalnie gliną zwałową. Utwory te związane są ze zlodowaceniem środkowo – polskim. Miąższość ich osiąga 20 – 30 m. Do osadów holocenu zalicza się osady rzeczne współczesnych dolin rzecznych.

Teren gminy Gaszowice - wchodzącej w skład powiatu Rybnickiego – zalicza się do przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu rybnickiego. Poziomy wodonośne występują głównie w czwartorzędowych piaskach, piaskach pylastych miocenu oraz piaskowcach i mułowcach karbonu górnego. Gmina leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Jest to 345 QDP Rybnik (GZWP w utworach czwartorzędu, obszar 72 km², typ zbiornika – porowy, o średniej głębokości ujęć 20 – 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika to 8 tys. m³/dobę [źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego].

Sieć hydrograficzna

Pod względem hydrograficznym omawiany obszar należy do zlewni rzeki Odry. Podstawą drenażu są dwa cieki powierzchniowe (zlewnie III – go rzędu):

- potok Czernicki,
- potok Gzel.

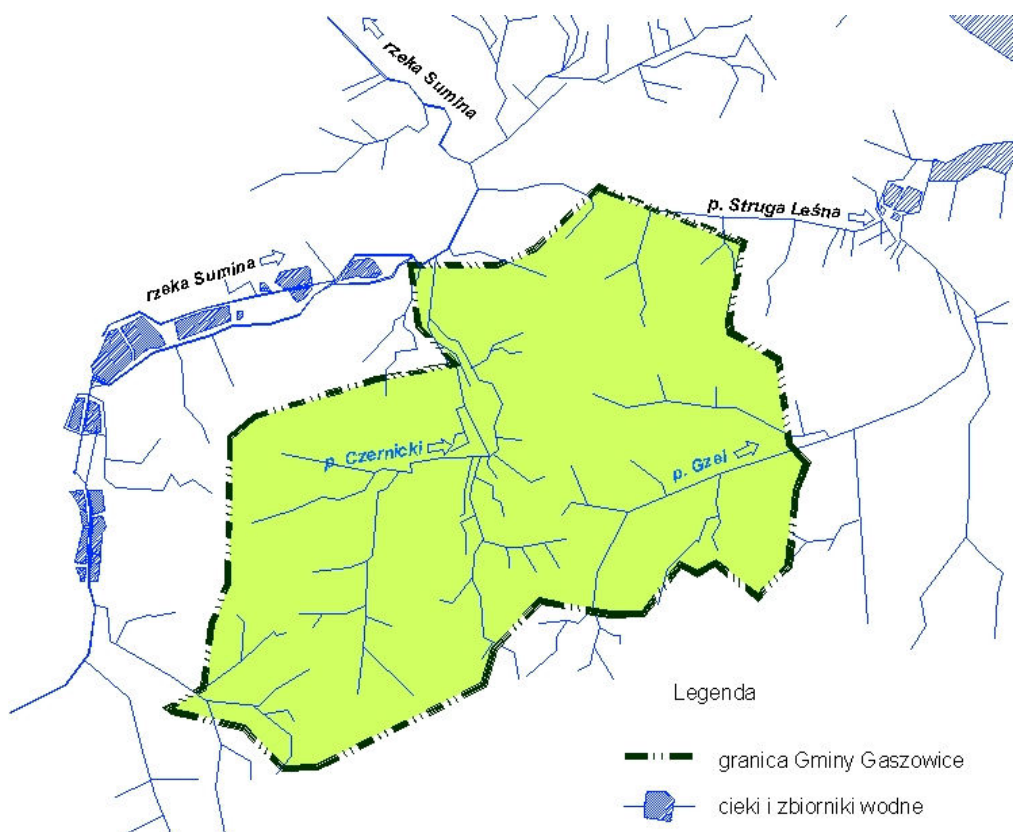
Potok Czernicki odprowadza wody powierzchniowe z zachodniej i środkowej części Gminy, tj. okolic Czernicy, Łukowa, Pieców i Gaszowic w kierunku północnym do rzeki Suminy. Potok w górnym swym biegu zasilany jest przez szereg małych cieków o charakterze naturalnym. Cieki te często mają charakter okresowych.

Powierzchniowe zbiorniki wodne znajdują się w górnym biegu potoku Czernicy, są to dwa zbiorniki o charakterze naturalnym. Aktualnie są one nie zagospodarowane. Poniżej w okolicy Łukowa, na potoku, wybudowany został sztuczny zbiornik wód powierzchniowych, wykorzystywany jako zbiornik hodowlany.

Potok Gzel odprowadza wody powierzchniowe ze wschodniej części Gminy, tj. z okolic Szczerbic, w kierunku wschodnim - bezpośrednio do Zalewu Rybnickiego na rzece Rudzie. Potok Gzel zasilany jest trzema większymi dopływami, które mają także charakter cieków naturalnych. Na wysokości Gminy Gaszowice w obrębie doliny potoku i jego biegu nie ma powierzchniowych zbiorników wodnych.

Rysunek 2.1.1 przedstawia schemat występowania wód powierzchniowych na terenie gminy.

Rysunek 2.1.1 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Gaszowice

Źródło: Program Ochrony Środowiska 2004

Spółeczność lokalna

Gminę zamieszkuje 8 895 osób (według informacji z Gminy na dzień 31.01.2009). Liczba osób zamieszkujących stanowi 12,1% liczby ludności powiatu rybnickiego.

Tabela 2.1 Prognoza liczby ludności w latach 2005-2015

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Liczba ludności	8 695	8 764	8 784	8 895	8 897	8 899	8 900	8 904

Źródło: GUS (stan na dzień 31.12.2007 r.)

Charakterystyka pozarolniczego sektora gospodarczego

Według danych statystycznych GUS na terenie gminy Gaszowice zarejestrowano (wg sektorów własnościowych) ogółem **611** podmiotów gospodarki narodowej, w tym:

- w sektorze publicznym ogółem **16** podmiotów gospodarki narodowej (z czego 12 zalicza się do jednostek państwowego i samorządowego prawa budżetowego),

- w sektorze prywatnym ogółem **595** podmiotów gospodarki narodowej (należy do nich 520 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 16 spółek handlowych, 3 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego oraz 16 stowarzyszeń i organizacji społecznych).

W obrębie Gminy Gaszowice funkcjonuje kilka średnich i małych zakładów przemysłowych, które oddziałują na środowisko a w szczególności:

- Przedsiębiorstwo Prefabrykacji Górniczej PREFROW w Czernicy,
- Zakład betoniarski BEMAT w Gaszowicach,
- Zakład Betoniarski DROG – BUD w Gaszowicach,
- LORKEN – TECH Lakier przemysłowe do tworzyw sztucznych i drewna w Gaszowicach,
- Zakład Ślusarski – Błażej Kaczmarczyk w Czernicy.

Tabela 2.2 Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie gminy Gaszowice

Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
	16	Ogółem	595	Ogółem
611	12	Jednostki państwowe i samorządowe prawa budżetowego	520	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
	4	Inne	16	Spółki handlowe
			3	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego
			16	Stowarzyszenia i organizacje społeczne

źródło: GUS (stan aktualny na dzień 31.12. 2007)

Infrastruktura techniczna

Gazociągi

Do obszaru Gminy Gaszowice sieć gazowa nie jest doprowadzona. Gazyfikacja może być zrealizowana przez wyprowadzenie sieci gazowej od strony Rybnika. W chwili obecnej nie przewiduje się rozbudowy sieci w kierunku gminy Gaszowice. Ewentualna rozbudowa sieci gazowej poprzedzana jest przeprowadzeniem analizy opłacalności ekonomicznej przedsięwzięcia.

Do celów bytowych wykorzystywany jest gaz płynny propan-butan zakupywany przez mieszkańców w tzw. „butlach gazowych”.

Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Gaszowice nie posiada również sieciowych systemów ciepłowniczych. Potrzeby ciepłe odbiorców pokrywane są przez wykorzystanie rozwiązań indywidualnych (małe kotłownie domowe).

Na terenie gminy nie ma znacząco dużych zakładów, które przez eksploatację dużych kotłów powodowałyby emisję zanieczyszczeń do powietrza. Istnieje niewielka kotłownia lokalna

w centrum Gaszowic, dostarczająca ciepło na potrzeby budynków. Do tych budynków zaliczyć należy miejscowy pawilon handlowy, szkołę, przedszkole, ośrodek kultury i sportu, ośrodek zdrowia oraz posterunek policji.

Transport i komunikacja

Drogowa sieć komunikacyjno – transportowa

Łączna długość sieci drogowo – ulicznej na terenie Gminy wynosi 65,7 km:

- drogi powiatowe – 16,7 km
- drogi gminne – 49 km

Główny ciąg ulic stanowią drogi powiatowe o łącznej długości 16 km:

- nr 5608 S (ul. Rybnicka) – Lyski – Gaszowice – Jejkowice – Rybnik,
- nr 5025 S (ul. Wolności) – Lyski – Łuków Śląski – Czernica - Rydułtowy,
- nr 5601 S (ul. Sumińska) – Sumina – Gaszowice (ul. Wiejska, Rybnicka) – Jejkowice,
- nr 5026 S – Gaszowice (ul. Rydułtowska) – Wodzisław,
- nr 5617 S (ul. Kolejowa) – Gaszowice – Łuków Śląski,
- nr 5618 S (ul. Powstańców) – Czernica – Pstrężna.

Komunikacyjnie Gmina posiada dostęp do powiązań w ramach regionu na osi wschód – zachód za pośrednictwem drogi krajowej nr 49 (relacji Racibórz – Rybnik – Żory) zlokalizowanej w pobliżu południowej granicy Gminy. Powiązanie z głównym układem komunikacyjnym Gminy zrealizowane jest za pośrednictwem dróg nr 14643 i 14647.

Drogi gminne są drogami ruchu lokalnego o wyraźnie mniejszym natężeniu ruchu pojazdów. Główne uciążliwości ruchu drogowego wynikają z zaniżonych parametrów technicznych układu drogowego w stosunku do pełnionych funkcji tj. szerokość pasa jezdni, brak chodników czy poboczy.

Komunikacja zbiorowa, obsługiwana jest przez autobusy i kolej, zaspokaja w pełni zapotrzebowanie społeczeństwa. Gmina posiada dogodne połączenia drogowe oraz kolejowe z Rybnikiem, Rydułtówami i Raciborzem. Układ ten umożliwia bardzo dobrą komunikację, co jest dużym atutem i stanowi o potencjale rozwojowym; konsekwencją tego jest jednak koncentracja uciążliwości charakterystycznych dla tras tego typu o dużych natężeniach ruchu i znacznym udziale pojazdów ciężarowych, dojeżdżających do okolicznych zakładów produkcyjnych.

Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w Gminie. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Transport kolejowy

Przez teren gminy Gaszowice przebiegają dwie trasy kolejowe:

- dwutorowa linia kolejowa relacji: Rybnik – Jejkowice - Racibórz (bez dworca w granicach Gminy Gaszowice)
- jednotorowa linia relacji: Rybnik – Rydułtowy – Racibórz (z przystankiem osobowym w Łukowie Śląskim).

Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Do sieci wodociągowej podłączonych jest ok. 98% mieszkańców Gminy Gaszowice. Pozostali mieszkańcy korzystają z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w wodę – studnie kopane.

Gmina Gaszowice nie posiada własnych ujęć wody. Tereny Gminy (za wyjątkiem sołectw Czernica i Łuków) zasilane są w wodę z ujęć:

- Dzieckowice – sieć magistralna – GPW Katowice z siecią rozdzielczą w Rybniku (SR Rybnik),
- Strumień - sieć magistralna - GPW Katowice z siecią rozdzielczą w Rybniku (SR Rybnik), poprzez zbiorniki „Beata”.

Sołectwa Czernica i Łuków zasilane są siecią magistralną GPW Katowice poprzez sieć rozdzielczą w Rydułtowach (SR Rydułtowy).

Sieć wodociągowa na terenie Gminy zarządzana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku.

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 76,2 km.

Według danych GUS (stan na dzień 31.12.2007 r.) w roku 2007 zużyto ogółem 203,2 dam³/rok wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Z tej ilości 175,2 dam³/rok przypada na gospodarstwa domowe.

Odprowadzanie ścieków

Na dzień dzisiejszy ścieki z terenu Gminy Gaszowice odprowadzane są w dwóch kierunkach:

- z terenu sołectwa Szczerbice odprowadzone są w kierunku Oczyszczalni Ścieków w Rybniku,
- z terenu sołectw Gaszowice, Piece, Łuków, Czernica kierowane są do Oczyszczalni Ścieków w Suminie w Gminie Lyski,

Od kwietnia 2009 roku ok. 40 km kanalizacji zostanie scalona poprzez przyłącza do Oczyszczalni Ścieków w Rybniku.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku przystępując do kompleksowego programu budowy sieci kanalizacyjnej na terenie miasta (w roku 2005), podjęło decyzję o przekierowaniu ścieków, z terenu Miasta Rybnika oraz gminy Jejkowice i części gminy Gaszowice, do zmodernizowanej miejskiej oczyszczalni ścieków **Orzepowice**.

Skoncentrowanie oczyszczania ścieków w miejskiej oczyszczalni ścieków powinno przyczynić się do zmniejszenia kosztów jednostkowych oczyszczania oraz zmniejszenia całkowitego ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych.

Miasto Rybnik wraz z sąsiednimi gminami Jejkowice i Gaszowice jest na etapie zamykania kompleksowego programu budowy kanalizacji sanitarnej na terenie Rybnika, Jejkowic oraz części gminy Gaszowice. Przedsięwzięcie to realizowane jest przy wsparciu **Funduszu ISPA** pod nazwą „Budowa kanalizacji sanitarnej w gminach Rybnik Gaszowice, Jejkowice

dociążającej zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków w Rybniku, Memorandum Finansowe nr 2001/PL/16/P/PE/025”.

Projekt obejmował 17 dzielnic Rybnika (Boguszowice Stare, Chwałowice, Golejów, Gotartowice, Kamień, Kuźnia Rybnicka, Ligota-Ligocka Kuźnia, Meksyk, Niedobczyce, Niewiadom, Ochojec, Orzepowice, Piaski - Paruszowiec, Popielów, Radziejów, Zamysłów, Zebrzydowice) oraz gminy Gaszowice i Jejkowice [źródło: „Plan rozwoju lokalnego miasta Rybnik 2004-2006”].

Obszar objęty Projektem zamieszkuje 148 tysięcy osób. Docelowo do systemu odbioru i oczyszczania trafiać będzie 96% ścieków generowanych w Rybniku, Gaszowicach i Jejkowicach wobec obecnego poziomu 62%.

W związku z zakończeniem budowy kanalizacji sanitarnej Urząd Gminy informuje o możliwościach i terminie wykonania przyłączy kanalizacyjnych. Na dzień dzisiejszy Urząd posiada informację, że wykonanie przyłączy będzie możliwe w marcu 2009 roku.

Decyzje zezwalające na wywóz nieczystości ciekłych posiadają następujące firmy:

- Tomaszek Gaszowice – 510 spisanych umów,
- ZOK Gaszowice – 236 spisanych umów,
- Liszka Rybnik – 8 spisanych umów,
- PWiK Rybnik – 3 spisane umowy.

Ogółem: 757 umów.

Kanalizacja deszczowa

Na terenie Gminy (przy głównych drogach) istnieje sieć kanalizacji deszczowej wykonana z rur betonowych, a zebrane wody deszczowe odprowadzane są do lokalnych potoków. System kanalizacji deszczowej znajduje się jedynie w centrach sołectw gdzie zabudowa jest bardziej zwarta, poza tymi terenami wody deszczowe z ulic odpływają do przydrożnych rowów a następnie do pobliskich cieków.

4. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi

4.1. Źródła

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kwestia systemu gospodarki odpadami komunalnymi stanowi zadanie własne samorządów terytorialnych. Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Głównymi źródłami powstawania odpadów na terenach miejskich i wiejskich są: gospodarstwa domowe, obiekty obsługi wsi (ludności i rolnictwa), zakłady przemysłowe i usługowe, gospodarstwa rolne indywidualne i zbiorowe, infrastruktura.

Charakterystyka źródeł odpadów komunalnych

- gospodarstwa domowe w przeliczeniu na mieszkańców,
- obiekty użyteczności publicznej i obsługi ludności: urzędy organów administracji, szkoły i placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej i opieki społecznej (z wyjątkiem odpadów niebezpiecznych),
- handel,
- obiekty remontowane,
- inne źródła: ulice, targowiska, parki, cmentarze.

Skład i struktura odpadów komunalnych wytworzonych na terenach miejskich i wiejskich różnią się zasadniczo. Odpady powstałe na terenach miejskich charakteryzują się wyższą wartością opałową. Strukturę odpadów komunalnych, według „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010”, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4.1.1 Szacunkowy skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w roku 2008, zebranych z terenu gminy Gaszowice.

Lp.	Udział frakcji	Miasta	Tereny wiejskie	Ilościowy skład morfologiczny odpadów komunalnych w Gminie Gaszowice*
		%	%	Mg/2008 rok
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	33	18	180,4
2	Odpady zielone	2	4	40,09
3	Papier i tektura	20	12	120,2
4	Drewno	2	2	20,04
5	Opakowania wielomateriałowe	4	3	30,06
6	Tworzywa sztuczne	14	12	120,2
7	Szkło	8	8	80,1
8	Metal	5	5	50,1
9	Odzież, tekstylia	1	1	10,0
10	Odpady mineralne	10	34	340,7
11	Odpady niebezpieczne	1	1	10,0
RAZEM				1 002,27

* W Gminie Gaszowice przeważa zabudowa charakterystyczna dla terenów wiejskich, dlatego do przeliczeń wzięto pod uwagę udział procentowy poszczególnych odpadów z kolumny drugiej.

Należy oczekiwać, że w miarę rozwoju gospodarczego kraju i poprawy sytuacji finansowej mieszkańców, skład morfologiczny odpadów będzie się zmieniał, upodabniając się stopniowo do składu odpadów w krajach Europy Zachodniej. Wraz z upływem czasu nastąpi w nich spadek zawartości substancji organicznej przy jednoczesnym wzroście ilości odpadów opakowaniowych (papier, tworzywa sztuczne, szkło). Jednocześnie zmniejszała się będzie stopniowo zawartość frakcji mineralnej, jako efekt zastępowania węgla w ciepłownictwie innymi źródłami energii (gaz, olej opałowy).

Grupą odpadów bardzo ważną z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego są wytwarzane przez mieszkańców odpady mające właściwości odpadów niebezpiecznych. Należą do nich m. in.:

- zużyte baterie, akumulatory itp.,
- odpady zawierające rtęć (lampy rtęciowe, termometry),
- pozostałości oraz opakowania po farbach i lakierach,
- rozpuszczalniki organiczne,
- inne substancje chemiczne np. służące do wywabiania plam, środki czyszczące,
- środki ochrony roślin oraz opakowania po nich,
- zbiorniki po aerozolah, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i dezynsekcji,
- zużyte oleje smarowe i silnikowe,
- odczynniki chemiczne np. fotograficzne,
- przeterminowane lekarstwa,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady azbestu.

W niniejszym opracowaniu przez odpady komunalne rozumie się przede wszystkim odpady wymienione w grupie 20 katalogu odpadów (ustanowionego w drodze rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów – Dz. U. nr 112, poz. 1206) oraz odpady opakowaniowe z selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

4.2. Ilości wytworzone, ilości poddane odzyskowi i unieszkodliwieniu

Ponieważ gmina nie ma na swoim terenie składowiska odpadów komunalnych, odebrane od mieszkańców gminy zmieszane odpady komunalne kierowane są na składowiska odpadów komunalnych w Knurowie, Gliwicach oraz Jastrzębiu Zdroju (zgodnie z wykazem szczegółowym w tabeli poniżej).

Tabela Nr 4.2.1 Wyszczególnienie firm zajmujących się zbieraniem odpadów z terenu Gminy, wraz z miejscem ich składowania – unieszkodliwiania.

Nazwa firmy odbierającej odpady komunalne	Adres	Nr decyzji (na zbieranie odpadów) i data obowiązywania	Miejsce przeznaczenia odpadów komunalnych (unieszkodliwianie przez składowanie)
REMONDIS Gliwice Sp. z o.o o/Kędzierzyn Koźle	ul. Chrobrego 41 47-200 Kędzierzyn -Koźle	OŚ-6221/02/06, do dnia 30.08.2016	1. Składowisko PPHU KOMART Sp. z o.o. Knurów; 2. Składowisko odpadów komunalnych w Gliwicach przy ul. Rybnickiej; 3. Składowisko w Pyskowicach - Zaolszanach
Naprzód Sp. z o.o.	ul. Raciborska 144 b 44-280 Rydułtowy	OŚ-7062/41/06, do dnia 30.08.2016	Składowisko w Jastrzębiu Zdroju prowadzone przez firmę „Cofinco-Poland”
„Zef”	ul. Hallera 9 44-200 Rybnik	OŚ-7062/52/06, do dnia 15.11.2016	Składowisko w Jastrzębiu Zdroju prowadzone przez firmę „Cofinco-Poland”
Transgór S.A.	ul. Jankowicka 9 44-200 Rybnik	OŚ-7062/53/06, do dnia 26.12.2016	Składowisko PPHU KOMART Sp. z o.o. w Knurowie

Zakład Komunalny zajmuje się tylko opróżnianiem zbiorników bezodpływowych oraz zadaniami związanymi z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy. Pozostałe zadania Zakładu związane są z prowadzeniem prac i remontów zleconych przez Urząd Gminy.

W tabeli nr 4.2.2. dokonano podziału na zmieszane odpady komunalne i odpady zebrane selektywnie z terenu gminy Gaszowice, w latach 2005 - 2008.

Tabela 4.2.2. Ilości i rodzaje odpadów zebranych z terenu gminy w latach 2005 – 2008 [Mg/rok]

Rodzaj odpadów	2005	2006	2007	2008
Odpady ze szkła gospodarczego	35,18	53,07	63,77	49,33
Odpady z tworzyw sztucznych	18,18	9,65	36,49	27,97
Odpady metalowe	3,58	2,8	1,24	0
Opakowania papier i tektura	4,7	3,7	0,94	1,05
Odpady wielkogabarytowe	12,77	12,77	8,81	0
Odpady komunalne	1 070,19	1 113,52	919,4	923,92
RAZEM	1 144,6	1 195,51	1 030,65	1 002,27

Począwszy od roku 2007 Urząd Gminy otrzymuje informacje od firm zajmujących się odbiorem odpadów dotyczące podziału na ilości i rodzaje odebranych odpadów zebranych

selektywnie. W tabeli poniżej zestawiono ilość odpadów zebranych przez poszczególne firmy w latach 2007 – 2008.

Tabela 4.2.3 Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Gaszowice przez poszczególne firmy, w 2007 r.

Rodzaj odpadów	2007			
	„Transgór” [Mg/rok]	„Remondis” [Mg/rok]	„ZEF” [Mg/rok]	„Naprzód” [Mg/rok]
Odpady ze szkła gospodarczego	0	25,2	0,18	38,39
Odpady z tworzyw sztucznych	0	1,05	0,028	35,41
Odpady metalowe	0	0	0	1,24
Opakowania papier i tektura	0	0	0	0,94
Odpady wielkogabarytowe	0	0	8,81	0
Odpady komunalne	3,23	92,4	156,2	667,57

Tabela 4.2.4 Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Gaszowice przez poszczególne firmy w 2008 r.

Rodzaj odpadów	2008			
	„Transgór” [Mg/rok]	„Remondis” [Mg/rok]	„ZEF” [Mg/rok]	„Naprzód” [Mg/rok]
Odpady ze szkła gospodarczego	0,13	11,5	1,78	35,92
Odpady z tworzyw sztucznych	0,03	3,15	0,58	24,21
Odpady metalowe	0	0	0	0
Opakowania papier i tektura	0,01	0	0	1,04
Odpady wielkogabarytowe	0	0	0	0
Odpady komunalne	2,60	94,78	187,79	638,75

Inne odpady zebrane na terenie gminy:

Urząd Gminy Gaszowice w roku 2007 i 2008 zorganizował zbiórkę opon. Zebrane odpady zostały przekazane firmie „Hellmann Worldwide Logistics Sp. z o.o.” w Raszynie przy ul. Sokołowskiej 10. Zebrano następujące ilości opon:

- 2007 – opony ciężarowe (16 01 03) – 150 szt.
- 2008 - (16 01 03) – opony:
 - osobowe – 340 szt
 - opony dostawcze – 9 szt.
 - ciężarowe – 135 szt.

Ponadto należy zaznaczyć, że Referat Ochrony Środowiska Urzędu Gminy w Gaszowicach zorganizował w 2008 roku zbiórkę zużytych opon, oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Zebrano ponad **10 Mg** odpadów (lodówki, telewizory, monitory, sprzęt komputerowy, duży i mały sprzęt AGD).

Według GUS w roku 2007 na terenie Gminy Gaszowice zebrano ogółem 919,4 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, z czego 785,3 Mg to odpady odebrane z gospodarstw

domowych. Wykazano, że 99,65 % odebranych odpadów komunalnych zostało przekazanych do składowania. Dokonując porównania danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Gaszowicach (1 030,65 Mg/rok) oraz danych z GUS, można przyjąć, że różnica ilości wytworzonych odpadów komunalnych wynosi 111,25 Mg/rok 2007.

Należy przyjąć, iż cały teren Gminy objęty jest systemem odbioru odpadów komunalnych, co jednak nie oznacza iż wszyscy mieszkańcy są tym systemem objęci. Ilość gospodarstw domowych objętych zorganizowanym odbiorem odpadów należy określić, wedle szacunków Urzędu Gminy, na ok. 98%.

Liczba ta jest mniejsza niż łączna ilość gospodarstw domowych i rolnych – nie oznacza to jednak, że duża ilość nieruchomości nie posiada zawartych umów na odbieranie nieczystości stałych, ponieważ na terenie gminy istnieją budynki – „pustostany”. Umowy dla tych budynków nie są zawarte, gdyż ludność gminy migruje w celach zarobkowych do Wielkiej Brytanii i innych krajów Europy Zachodniej

Gmina Gaszowice objęta jest systemem selektywnego zbierania odpadów, które prowadzone jest za pomocą systemu workowego oraz systemu donoszenia. System workowy opiera się na odbiorze wysegregowanych odpadów z gospodarstw domowych, system donoszenia polega na zbieraniu odpadów w zbiorczych kontenerach dostępnych dla mieszkańców.

Biorąc pod uwagę sumę zdeponowanych na składowisku zmieszanych odpadów komunalnych w roku 2008 (923,92 Mg) oraz odpadów zebranych selektywnie (88,35 Mg) otrzymujemy informację, iż w 2008 r. na terenie gminy odebrano 1 012,27 Mg odpadów komunalnych. Przyjmując liczbę mieszkańców na poziomie 8 895 – uzyskujemy wskaźnik wytwarzania odpadów przez jednego mieszkańca w roku 2008. Wynosi on 113 kg/mieszkańca/rok (0,113 Mg/mieszkańca/rok).

Wskaźnik ten nie jest zgodny ze wskaźnikami dokumentów strategicznych wyższego szczebla (Krajowy Plan Gospodarki Odpadami oraz Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami) oraz Głównego Urzędu Statystycznego. Według GUS wskaźnik ten wynosi 267 kg/mieszkańca/rok 2008, według KPGO 2010 - 283 kg/mieszkańca/rok, natomiast według „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla województwa Śląskiego” wskaźnik wytwarzania dla terenów wiejskich w roku 2008 wynosił 0,142 Mg/M/rok, co dawałoby wielkość 1 263,1 Mg odpadów komunalnych wytwarzanych rocznie w gminie Gaszowice. Niemniej, do dalszych obliczeń przyjęto wskaźnik gminny określony na poziomie 113 kg/mieszkańca/rok.

4.3. Gospodarka odpadami komunalnymi w gminie Gaszowice.

Gospodarka odpadami komunalnymi jest jednym z elementów funkcjonalno-przestrzennych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym jednostki administracyjnej. Ogólnie pojmowana gospodarka odpadami komunalnymi leży w kompetencji władz gminnych. Wynika to z ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym, która zobowiązuje gminę do utrzymania składowisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych powstałych na jej terenie.

Realizacja tego typu zobowiązań wymaga:

- konieczności lokalizacji składowiska odpadów komunalnych na terenie własnym Gminy lub wspólnego użytkowania takiego obiektu położonego na terenie innej Gminy,
- uwzględnienia lokalizacji podmiotów gospodarczych zajmujących się wywożeniem odpadów gromadzonych przez mieszkańców,
- tworzenia warunków do selektywnej zbiórki, segregacji i składowania (tymczasowego) odpadów przydatnych do wykorzystania, w tym lokalizacji podmiotów zajmujących się

przetwórstwem wysegregowanych odpadów,

Z kolei ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest podstawowym aktem prawnym określającym zadania gminy i obowiązki właścicieli nieruchomości m.in. w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i nieczystościami ciekłymi.

Zgodnie z art. 4 wyżej wymienionej ustawy, Rada Gminy, po uprzednim zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego ustala w drodze uchwały szczegółowe zasady dotyczące przedmiotu ustawy. Obecnie obowiązującym aktem prawnym w tym zakresie jest uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr LIX/364/06 Rady Gminy Gaszowice z dnia 25 października 2006 r. „Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie” (Uchwała Nr VIII/49/07 z dnia 26 kwietnia 2007 z późn. zm.).

Mocą ww. uchwały oraz ustawy, właściciele nieruchomości zostali zobowiązani do:

- 1) prowadzenia selektywnego gromadzenia odpadów,
- 2) wyposażenia nieruchomości w określone pojemniki do zbierania odpadów,
- 3) zawierania umów pisemnych na usuwanie odpadów z podmiotami posiadającymi zezwolenie na prowadzenie takiej działalności,
- 4) dokumentowania wykonywania zadań związanych z usuwaniem odpadów oraz nieczystości ciekłych.

W uchwale ustalono także częstotliwość opróżniania pojemników, zróżnicowaną dla okresu letniego i zimowego.

Ponadto w dniu 18 maja 2006 Wójt Gaszowic zarządzeniem Nr 53/2006 poinformował o wymaganiach, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie niektórych usług komunalnych.

Na terenie gminy (2008 rok) Gaszowice obsługę mieszkańców w zakresie odbioru odpadów komunalnych prowadzą następujące firmy posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie:

- REMONDIS Gliwice Sp. z o.o - o/Kędzierzyn Koźle (25% ogółu spisanych umów),
- Naprzód Sp. z o.o. – Rydułtowy (62% ogółu spisanych umów),
- „Zef” – Rybnik – (12% ogółu spisanych umów),
- Transgór S.A. – Rybnik – (1% ogółu spisanych umów).

W rozbiu na sołectwa liczba spisanych umów w **2008 r.** przedstawia się następująco:

- Szcherbice – 400,
 - Gaszowice – 516,
 - Piece – 182,
 - Czernica – 435,
 - Łuków Śl. – 128,
- Razem: 1 661 umów.

Dla porównania poniżej podano ilość umów zawartych w roku **2007** oraz procentowy udział podpisanych umów przez poszczególne firmy odbierające odpady:

- Szcherbice – 437,
- Gaszowice – 483,
- Piece – 176,
- Czernica – 397,

- Łuków Śl. – 125,
Razem: 1 618 umów.

Z porównania wynika, że w roku 2008 podpisano 43 umowy na wywóz odpadów z terenów nieruchomości prywatnych.

Urzednicy na bieżąco informują mieszkańców o obowiązku posiadania umów na wywóz nieczystości stałych i ciekłych. Straż gminna systematycznie przeprowadza kontrole posesji, pod względem weryfikacji ilości podpisania umów. Kontrole te skutkują podpisaniem umowy na wywóz nieczystości stałych i ciekłych, przez tych właścicieli, którzy umów nie posiadali. Wielokrotnie problemem jest podeszły wiek właścicieli, którzy nie chcą spisać umów oraz właścicieli będących pod opieką GOPS, którzy nie posiadają środków na bieżące utrzymanie.

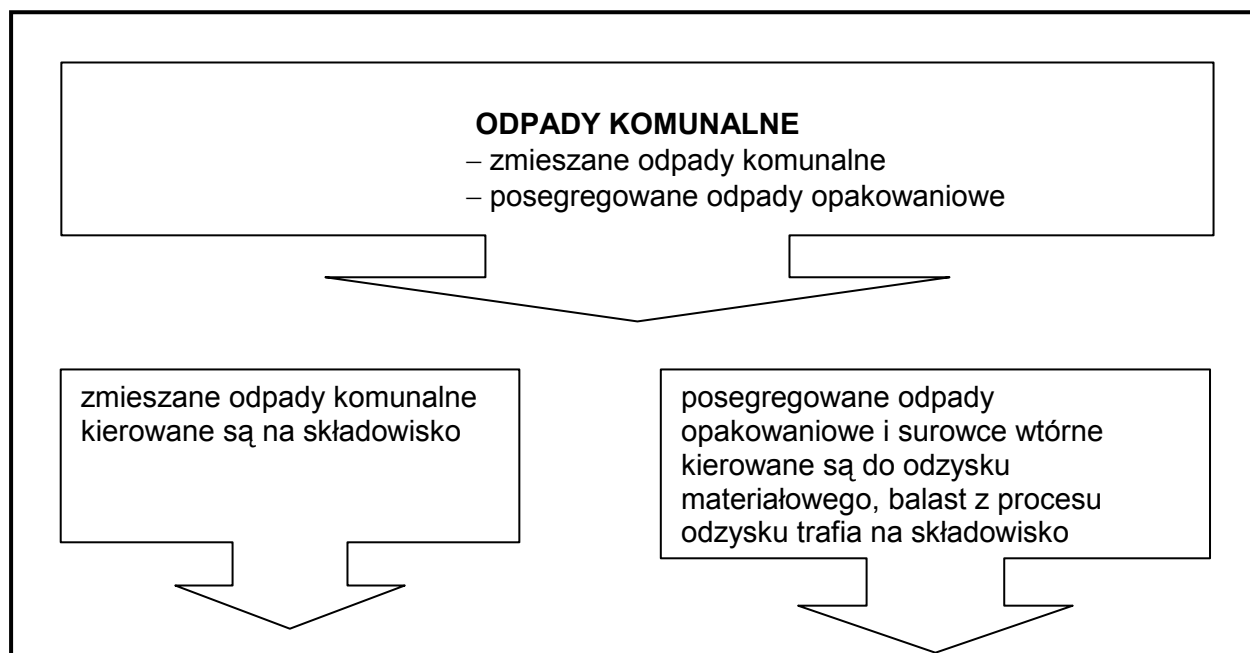
Na terenie Gminy zbiórkę odpadów elektrycznych i elektronicznych przeprowadzono po raz pierwszy w październiku 2008. Odpady zostały przekazane firmie ELEKTROZŁOM Sp. z o.o. Zakład Przetwarzania i Odzysku Odpadów Elektrycznych i Elektronicznych, 34-323 Ślemień 561 (www.elektrozlom.pl). Zbiórki odpadów elektrycznych i elektronicznych są okresowe, zaplanowane do przeprowadzenia 2 razy w roku.

Spośród odpadów niebezpiecznych zbierane są jedynie zużyte baterie. Zbiórka zorganizowana jest przez szkoły i Urząd Gminy. Do dnia dzisiejszego nie posiadamy danych o ilości zebranych baterii. Akcja została rozpoczęta latem 2008 roku. Do tej pory nie napełniono pojemnika.

Zebrane selektywnie odpady komunalne (opakowaniowe) kierowane są obecnie do przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odzysku odpadów.

Należy również dodać, iż gmina jest jednym z potencjalnych członków planowanego do powstania **Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi nr 6**, który według Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami ma być powoływany w celu rozwoju systemu gospodarki odpadami w części województwa, do którego – poza Gminą Gaszowice - mają należeć także gminy: Kuźnia Raciborska, Lyski, Nędza, Rudniki, Racibórz, Jejkowice, Kornowac, Gorzyce, Lubonia, Pszów, Krzyżanowice, Krzanowice, Pietrowice Wielkie.

Schemat istniejącego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Gaszowice przedstawia poniższy rysunek:

4.4. Instalacje gospodarki odpadami

Na terenie Gminy Gaszowice brak jest instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Nie ma również stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Zagospodarowanie, unieszkodliwienie i odzysk odpadów jest prowadzony poza terenem gminy, w granicach powiatu Rybnickiego. Nieznaczna ilość odpadów jest unieszkodliwiana i odzyskiwana poza terenem powiatu – na terenie województwa śląskiego.

Ponieważ na terenie gminy nie są zlokalizowane instalacje odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w załącznikach nr 1, 2, 3 i 4 przedstawiono instalacje znajdujące się na terenie powiatu rybnickiego oraz na całym terenie województwa śląskiego:

- **ZAŁĄCZNIK NR 1** WYKAZ INSTALACJI DO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE NA TERENIE POWIATU RYBNICKIEGO,
- **ZAŁĄCZNIK NR 2** WYKAZ SKŁADOWISK PRZYJMUJĄCYCH ODPADY AZBESTU NA TERENIE WOJ. ŚLĄSKIEGO,
- **ZAŁĄCZNIK NR 3** WYKAZ STACJI DEMONTAŻU POJAZDÓW WYCOFANYCH Z EKSPLOATACJI NA TERENIE WOJ. ŚLĄSKIEGO,
- **ZAŁĄCZNIK NR 4** WYKAZ ZAKŁADÓW PRZETWAZANIA ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO W WOJ. ŚLĄSKIM

Ponadto należy wymienić tu firmę ALBA, która wniosła, o wpisanie do niniejszego planu instalacji zlokalizowanych w Zakładzie Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów w Chorzowie:

- Instalacja do sortowania odpadów komunalnych i opakowaniowych,
- Instalacja do produkcji paliwa alternatywnego z odpadów,
- Instalacja do segregowania odpadów budowlanych oraz odpadów opakowaniowych,
- Instalacja do produkcji paliwa alternatywnego z odpadów,
- Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

4.5. „Dzikie wysypiska” odpadów

Z informacji udzielonych przez Urząd Gminy na terenie gminy dochodzi incydentalnie do powstawania tzw. „dzikich wysypisk” odpadów, czyli nielegalnych miejsc ich składowania bądź magazynowania. Na takich „wysypiskach” najczęściej składowane są odpady gruzu budowlanego, gałęzi, odpady wielkogabarytowe oraz w mniejszym stopniu inne odpady komunalne. Dzikie wysypiska powstają co roku, głównie wiosną, podczas remontów budynków.

Odpady z tych terenów (najczęściej to drogi, rowy, nieużytki, lasy) usuwa Gminny Zakład Obsługi Komunalnej w Gaszowicach. Problem „dzikich wysypisk” nie jest dla Gminy problemem wielkoskalowym.

4.6. Dotychczasowa realizacja planu gospodarki odpadami w gminie Gaszowice

W sprawozdaniu stwierdza się, iż na terenie Gminy Gaszowice zbiórką odpadów komunalnych objętych jest ok. 98 % mieszkańców. Stwierdzono, że dotychczas nie podjęto działań w zakresie zbiórki odpadów biodegradowalnych i redukcji ich składowania z uwagi na nieprzygotowanie do wykonania tego zadania przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych. Wskazano jednocześnie, że większość mieszkańców posiada własne przydomowe kompostowniki i jest niemożliwe aby określić ilości zebranych odpadów biodegradowalnych. Poinformowano także, że odpady segregowane odbierane są z poszczególnych gospodarstw tylko w oznakowanych workach.

Dotychczasową realizację PGO należy oceniać w kontekście regionalnym, ponieważ niewielkie pojedyncze gminy w zasadzie nie mają poważnych narzędzi do ukształtowania takiego systemu gospodarki odpadami, który byłby w stanie zapewnić spełnienie prawnych wymagań. W tym też celu winny się one łączyć w struktury regionalne zdolne podjąć stawianym obowiązkom. Jak dotychczas gmina Gaszowice nie włączyła się w prace na rzecz powołania ponadgminnej struktury, co z pewnością powinno być zmienione w celu właściwej realizacji prawnych obowiązków w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych.

4.7. Zidentyfikowane problemy

Wśród najważniejszych problemów gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Gaszowice należy wymienić następujące:

- ◆ brak możliwości osiągnięcia prawnie określonych celów ilościowych w zakresie zmniejszenia strumienia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- ◆ duża ilość odpadów innych niż komunalne kierowana na składowisko, w tym zwłaszcza odpadów budowlanych oraz odpadów biodegradowalnych,
- ◆ niska efektywność systemu selektywnego zbierania odpadów,
- ◆ niewystarczający stopień objęcia mieszkańców systemem odbioru odpadów komunalnych,
- ◆ niski stopień realizacji działań z zakresu edukacji ekologicznej,
- ◆ brak sprawnego systemu selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- ◆ brak instalacji odzysku na terenie gminy,
- ◆ niska aktywność gminy w tworzeniu związków międzygminnych,
- ◆ brak jednolitego systemu ewidencji odpadów.

4.8. Odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych

Grupą odpadów bardzo ważną z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego są wytwarzane przez mieszkańców odpady mające właściwości odpadów niebezpiecznych. Należą do nich m. in.:

- zużyte baterie, akumulatory itp.,
- odpady zawierające rtęć (lampy rtęciowe, termometry),
- pozostałości oraz opakowania po farbach i lakierach,
- rozpuszczalniki organiczne,
- inne substancje chemiczne np. służące do wywabiania plam, środki czyszczące,
- środki ochrony roślin oraz opakowania po nich,
- zbiorniki po aerozolach, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i dezynsekcji,
- zużyte oleje smarowe i silnikowe,
- odczynniki chemiczne, np. fotograficzne,
- przeterminowane lekarstwa i opakowania po lekach,
- odpady azbestu.

Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (stanowiąca 1% wytwarzanych odpadów komunalnych) - odnoszącego się do wcześniej przedstawionych ilości wytwarzanych odpadów komunalnych) przedstawia się następująco:

Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych [Mg/rok]
10,02

Tabela nr 4.8.1 Udział odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych w roku 2008 na podstawie szacunków KPGO 2010.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Udział procentowy w strumieniu odpadów komunalnych	Ilość wytworzonych odpadów w roku 2008 w Gminie Gaszowice [Mg]
200 133	Baterie i akumulatory	12%	1,21
20 01 29	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,51
20 01 17	Odczynniki fotograficzne	2%	0,21
20 01 27	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczka i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35%	3,5
20 01 14	20 01 15 Kwasy i alkalia	1%	0,1
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5%	0,5
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4%	0,4
20 01 26	Oleje i tłuszcze	10%	1,1
20 01 19	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)	5%	0,5
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne	10%	1,1
20 01 37	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,5
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	3%	0,3
20 01 13	Rozpuszczalniki	3%	0,3
Razem		100 %	10,02

Nawet zakładając, że wyżej podana liczba jest szacunkowa i może się na pozór wydawać niska, to jednak biorąc pod uwagę sposób gospodarowania tymi odpadami oraz potencjalne ich niebezpieczeństwo należy uznać, iż problemu tego nie można bagatelizować.

System zbierania odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych przedstawiono we wcześniejszej części opracowania.

4.9. Gospodarka odpadami innymi niż komunalne na terenie gminy

W niniejszym podrozdziale przedstawiono sposób zagospodarowania odpadów innych niż typowe odpady komunalne, których zagospodarowanie może być bardzo istotne dla mieszkańców gminy Gaszowice.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Pojazdy wycofywane z eksploatacji powinny być kierowane do zarejestrowanych stacji demontażu pojazdów oraz punktów zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Na terenie

powiatu rybnickiego funkcjonują 2 przedsiębiorstwa upoważnione do prowadzenia stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji:

1. ELROW Sp. z o.o., ul. Brzezińska 8a, 44-203 Rybnik;
2. Firma AUTO-ZŁOM Edward Borowski, ul. Sportowa, 44-273 Rybnik;

Odpady azbestowe

Jedyną prawnie dozwoloną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich deponowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub w wydzielonych kwaterach na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Demontażu elementów izolacyjnych i budowlanych zawierających azbest mogą dokonywać jedynie specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia oraz zaświadczenia kwalifikacyjne w zakresie bezpiecznego postępowania i usuwania wyrobów azbestowych.

Zgodnie z uchwałą nr LI/320/2006 Rady Gminy Gaszowice z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawie regulaminu udzielania dotacji ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, gmina udziela dotacji na usuwanie z budynków elementów azbestowych lub materiałów zawierających azbest w zakresie składowania i utylizacji materiału na składowisku odpadów. Osoba fizyczna ubiegająca się o dotację składa wnioski do Wójta Gminy wraz z dokumentami określonymi w uchwale. Wnioski o udzielenie dotacji w danym roku należy złożyć w terminie do dnia 30 listopada. Dotacji udziela się w kwocie odpowiadającej 100% kosztów związanych ze składowaniem i utylizacją materiałów zawierających azbest na składowisku odpadów jednak nie więcej niż 500 zł. Ponadto, Starostwo Powiatowe w Rybniku udziela dotacji do transportu tychże odpadów na składowisko odpadów w wysokości 100% jednak nie więcej niż 500,00 zł. Dotacje nie cieszą się obecnie dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Na terenie Gminy Gaszowice została wykonana inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy wykaz zinwentaryzowanych materiałów azbestowych znajduje się w tabeli nr 3.3.1.

Tabela Nr 4.3.1 Ilość azbestu zinwentaryzowanego na terenie gminy Gaszowice. Zbiorcze zestawienie pokryć dachowych zawierających azbest

GINA GASZOWICE			
Miejscowość	Rodzaj płyt		Razem
	Falista [m²]	Karo [m²]	
Czernica	11 390	16 130	27 520
Gaszowice	5 950	9 800	15 750
Łuków	9 281	5 710	14 991
Piece	1 510	2 150	3 660
Szczerbice	4 600	6 050	10 650
Razem [m²]	32 731	39 840	72 571
Razem [Mg]	490,9	597,6	1 088,5

* średnia waga 1m² płyty z azbestu wynosi 15 kg

Władze Gminy wyrażają zaangażowanie, we wspomaganium mieszkańców gminy, w zakresie usuwania azbestu (Gmina nie posiada Programu Usuwania Azbestu), część mieszkańców otrzymała już dofinansowanie do unieszkodliwienia odpadów azbestu.

Na terenie Gminy Gaszowice zebrano następującą ilość azbestu:

- 2006 - 41,54 Mg,
- 2007 - 34,14 Mg,
- 2008 – 36,38 Mg.

Razem: 112,06 Mg

Sumując ilość zebranych odpadów azbestowych w latach 2006 – 2008 otrzymujemy wartość 112,06 Mg. Ilość ta stanowi ok. 10,3 % ogólnej ilości (1 088,5) zinwentaryzowanych materiałów azbestowych na terenie Gminy Gaszowice. Wszystkie odpady zostały zdeponowane na składowisku firmy KOMART w Knurowie.

Koszty prac budowlano - demontażowych związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu zależą min. od wysokości obiektu budowlanego lub od powierzchni dachu. Niektóre firmy wyceniają swoje usługi w zależności od masy odpadów powstałych w wyniku prac demontażowych.

Średnio ceny tych usług kształtują się następująco:

- demontaż: (w zależności od wysokości obiektu) od 4 – 15 zł/m²,
- utylizacja: (koszt usługi zależy od masy odpadów (1 m² płyty waży około 15 kg) od 300 do 500 zł/tonę.

Koszty zabezpieczenia i w dalszej kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest ciążą na właścicielu nieruchomości.

Przeterminowane pestycydy

Na obszarze gminy i powiatu system zbierania opakowań po środkach ochrony roślin (15 01 10*) prowadzony jest głównie w oparciu o punkty sprzedaży tych środków. W ramach tego systemu z punktów sprzedaży środków ochrony roślin odbierane są opakowania, które podlegają zwrotowi do sprzedawców (a więc wyłącznie po tych pestycydach, które kwalifikowane są jako substancje niebezpieczne). Systemem mogą być objęci sprzedawcy środków ochrony roślin oraz gospodarstwa wielkoobszarowe znacznie oddalone od punktów sprzedaży (po spełnieniu wymaganych formalności). W punktach sprzedaży środków ochrony roślin istnieje możliwość zwrotu opakowań zawierających substancje niebezpieczne.

Zużyte baterie i akumulatory

Zużyte akumulatory zbierane są w placówkach handlowych prowadzących obrót akumulatorami, w wybranych skupach złomu i stacjach demontażu pojazdów oraz w specjalnych kontenerach. Zbiórka baterii ma miejsce w punktach sprzedaży, a także w jednostkach użyteczności publicznej np. urzędy, szkoły.

Odpady weterynaryjne

Gospodarka odpadami z praktyk weterynaryjnych i lecznic dla zwierząt odbywa się według ogólnych zasad gospodarki odpadami tzn. wytwórcy odpadów samodzielnie przekazują odpady do utylizacji upoważnionym posiadaczom. Odpady weterynaryjne odbierane są głównie przez Zakład Rolniczo-Przemysłowy FARMUTIL HS S.A. w Śmiłowie,

Identyfikacja problemów

- ◆ brak wystarczającego systemu zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- ◆ niska świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie odpadów niebezpiecznych i zagrożeń dla środowiska, wynikających z niewłaściwych sposobów postępowania z tymi odpadami,
- ◆ brak informacji na temat faktycznych ilości odpadów niebezpiecznych zebranych selektywnie (spowodowany częściowym brakiem ewidencji odpadów bądź jej błędnym sporządzaniu).

5. Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

5.1. Prognoza ilościowo-jakościowa

Prognozy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi przyjęto za:

- „Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010” (2007 r.),
- „Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego” (2008 r.),

Prognozę ilości odpadów komunalnych powstających na terenie gminy określono na podstawie wskaźników KPGO. Ilość powstających w danym regionie odpadów komunalnych jest ściśle związana z liczebnością mieszkańców, ich zamożnością, rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej (przemysł, rolnictwo, turystyka, itp.), przyzwyczajeniach mieszkańców oraz wieloma innymi zależnościami.

Prognozę ilości wytwarzanych odpadów komunalnych obliczono na podstawie założeń przyjętych w Krajowym PGO, w którym wzrost jednostkowego wskaźnika wytwarzania odpadów kształtował się będzie na poziomie 5% w okresach pięcioletnich (tj. 1% w skali roku). Dla gminy Gaszowice wskaźnik ten w roku 2008 wynosił 113 kg/M/rok (0,113 Mg/M/rok). Prognozę ilości wytwarzanych odpadów komunalnych obliczono na podstawie prognozowanego wzrostu wskaźnika w skali roku oraz prognozowanej liczby ludności w poszczególnych latach.

Tabela nr 5.1.1 Prognoza ilości wytwarzanych w skali roku odpadów komunalnych w latach 2009 – 2012 i 2015 na terenie Gminy Gaszowice, w odniesieniu do wskaźnika wytwarzania odpadów i liczby ludności w poszczególnych latach.

ROK	Wartość wskaźnika wytwarzania [Mg/M/rok]	Zmieszane odpady komunalne [Mg/rok]	Odpady komunalne ulegające biodegradacji [Mg/rok] (36% zmieszanych odpadów komunalnych)
2009	0,114	1 014,2	365,1
2010	0,115	1 023,3	368,7
2011	0,116	1 032,4	372,4
2012	0,117	1 042,9	376,2
2015	0,121	1 078,1	388,2

Tabela nr 5.1.2 Prognoza ilości wytwarzanych w skali roku odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych w latach 2009 – 2012 i 2015 na terenie Gminy Gaszowice.

ROK	Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych [Mg/rok]
2009	10,14
2010	10,23
2011	10,32
2012	10,42
2015	10,78

Tabela nr 5.1.3 Prognozowana ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych z podziałem na rodzaje odpadów.

Rodzaj odpadu	Udział procentowy w strumieniu odpadów komunalnych	2009 [Mg]	2010 [Mg]	2011 [Mg]	2012 [Mg]	2015 [Mg]
Baterie i akumulatory	12%	1,2	1,22	1,23	1,25	1,29
Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,5	0,51	0,516	0,52	0,53
Odczynniki fotograficzne	2%	0,2	0,21	0,22	0,23	0,231
Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35%	3,5	3,58	3,6	3,64	3,7
Kwasy i alkalia	1%	0,1	0,11	0,12	0,13	0,14
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5%	0,5	0,51	0,516	0,52	0,53
Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4%	0,4	0,41	0,412	0,416	0,43
Oleje i tłuszcze	10%	1,1	1,11	1,12	1,13	1,14
Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektydy)	5%	0,5	0,51	0,516	0,52	0,53
Zużyte urządzenia elektryczne	10%	1,1	1,11	1,12	1,13	1,14
Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,5	0,51	0,516	0,52	0,53
Urządzenia zawierające freony	3%	0,3	0,31	0,32	0,321	0,323
Rozpuszczalniki	3%	0,3	0,31	0,3	0,321	0,323
Razem	100 %	10,14	10,23	10,32	10,42	10,78

5.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji

Uwzględniając wymagania określone w art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/EC należy przyjąć, że udział odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinny wynosić wagowo:

- w 2010 roku – 75%,
- w 2013 roku – 50%,
- w 2020 roku – 35%,

Wartością odniesienia dla ustalania udziału procentowego jest całkowita ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 roku. Według stanu na 31 grudnia 1995 r. na terenie gminy Gaszowice stałe miejsce zameldowania posiadało 8 309 osób. Przyjmując za „Krajową strategią ograniczania ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji” (Ministerstwo Środowiska, 2006), że w 1995 r. mieszkańiec wsi wytwarzał przeciętnie 47 kg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji rocznie – otrzymujemy informację iż w 1995 r. wytworzono 390,5 ton odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Ta sama „Krajowa strategia...” podaje, że na terenach wiejskich nawet do 70% odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jest zagospodarowywana we własnym zakresie przez mieszkańców na potrzeby kompostowania, skarmiania zwierząt oraz spalania w paleniskach domowych.

W oparciu o powyższe dane, można określić plan redukcji odpadów ulegających biodegradacji. Przedstawione są w nim informacje o ilościach odpadów ulegających biodegradacji, które muszą zostać przetworzone w poszczególnych latach oraz wynikające z tego ilości zmieszanych odpadów komunalnych koniecznych do zagospodarowania w sposób inny niż składowanie. W celu wyliczenia tej drugiej wartości koniecznym było założenie procentowego udziału frakcji ulegającej biodegradacji w masie wytworzonych odpadów komunalnych. W tym celu przyjęto wskaźnik z KPGO dla obszarów wiejskich: 36%. Zapisy planu depozytowego dla gminy Gaszowice przedstawiają się następująco:

Gmina	Ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji konieczna do zagospodarowania w sposób inny niż składowanie [Mg/rok]			Dopuszczalna do składowania ilość odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok]		
	2010	2013	2020	2010	2013	2020
Gaszowice	255,9	526,6	735,9	767,4	526,6	396,2

Oznacza to, że w jak najszybszym czasie należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów komunalnych kierowanych do składowania, zwłaszcza ich frakcji biodegradowalnej oraz rozpocząć intensywne działania mające na celu wypełnienie wymagań prawnych.

5.3. Prognoza zmian systemowych w zakresie gospodarowania odpadami

Przewiduje się, iż zapoczątkowane zmiany legislacyjne związane z gospodarką odpadami będą nadal postępować w kierunku zapewnienia narzędzi do realizacji celów wynikających z zobowiązań krajowych i międzynarodowych. Można domniemywać, że uwzględnią one istniejące problemy w tej dziedzinie, wyartykułowane między innymi w sprawozdaniu z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami na lata 2003 – 2006.

Przewiduje się, iż zmiany systemowe i prawne będą dotyczyły takich zagadnień, jak:

- wzrost wysokości opłat za składowanie odpadów,
- dysponowanie strumieniem odpadów komunalnych,
- zwiększenie poziomu uzyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- zwiększanie egzekucji wymagań określonych w przepisach,
- zmniejszenie administracyjnego rozproszenia kompetencji w zakresie gospodarki odpadami,
- wzrost ilości powstających związków międzygminnych powołanych m.in. w celu prowadzenia wspólnej gospodarki odpadami,
- zmiana systemu sprawozdawczości oraz jakości dostarczanych danych.

Ponadto, istotne wydają się być doniesienia rządowe o planowanych zmianach w systemie gospodarki odpadami, mającymi na celu skłonienie samorządów terytorialnych do podejmowania stanowczych decyzji związanych z gospodarką odpadami komunalnymi:

- wzrost sankcji finansowych za brak realizacji obowiązków dot. gospodarki odpadami;
- w przypadku braku realizacji obowiązków – zadania w celu osiągnięcia określonych celów przejmie marszałek województwa, a później obciąży za to opłatą;
- wprowadzenie kryteriów dotyczących efektywności pracy instalacji odzysku odpadów komunalnych;
- wprowadzenie przepisów precyzujących sposób obliczania udziału frakcji biodegradowalnej w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych i w paliwach alternatywnych;
- wprowadzenie obowiązku sporządzenia gminnych strategii rozwoju energetyki odnawialnej, w której to będą musiały zostać powiązane aspekty energii odnawialnej z gospodarką odpadami;

Narzędzia, jakimi będą dysponować marszałkowie województw, to przede wszystkim określanie kierunków zapisanych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, opłaty za korzystanie ze środowiska z tytułu składowania odpadów oraz wydawanie i uzgadnianie decyzji i planów dotyczących gospodarki odpadami. Jednocześnie urzędy marszałkowskie mogłyby pełnić funkcję nadzoru merytorycznego oraz centrum kompetencyjnego i koordynującego w zakresie gospodarowania odpadami.

Oprócz powyższych zmian, stymulowanych przez czynniki spoza regionu, wskazać również należy przewidywane zmiany o charakterze regionalnym. Do nich należeć będą:

- sukcesywny spadek ilości składowisk i powstanie sieci 10–15 większych składowisk w województwie;
- tworzenie się związków międzygminnych, których zadaniem będzie z jednej strony sprostanie wymogom prawnym, z drugiej stworzenie alternatywnych, tańszych rozwiązań zagospodarowania odpadów (innych niż składowanie, które będzie coraz droższe).

Zasadnym jest również przytoczenie zapisów dokumentu pn. „Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego: Strategia tematyczna w sprawie recyklingu odpadów”, przyjętego przez Parlament 13 lutego 2007 r. W uzasadnieniu tego dokumentu podkreśla się, że „głównym celem unijnej polityki dotyczącej odpadów jest ochrona środowiska, a nie ułatwienie funkcjonowania wewnętrznego rynku odpadów”. Rezolucja krytycznie ocenia skuteczność (pod

względem ochrony środowiska) dotychczasowych przepisów Unii Europejskiej w zakresie gospodarki odpadami, wskazuje na wiele niedociągnięć oraz wzywa do podjęcia określonych działań. Z punktu widzenia niniejszego dokumentu, za najbardziej istotne należy uznać wezwanie Komisji Europejskiej do rewizji dyrektywy w sprawie składowania odpadów, łącznie z następującym harmonogramem:

- od roku 2010 zakaz składowania odpadów nieprzetworzonych zawierających składniki zdolne do fermentacji;
- od roku 2015 zakaz składowania papieru, kartonu, szkła, tekstyliów, drewna, tworzyw sztucznych, metalu, gumy, korka, ceramiki, betonu, cegły i płytek ceramicznych;
- od roku 2020 zakaz składowania wszelkich odpadów poddających się procesowi recyklingu;
- od roku 2025 zakaz składowania wszelkich pozostałych odpadów, z wyjątkiem sytuacji, kiedy jest to nieuniknione lub niebezpieczne (np. popiół z filtrów).

Choć powyższe wyzwania nie są przepisem, to jednak wskazują na trend, w jakim prawdopodobnie będzie zmierzać unijne prawo dotyczące gospodarki odpadami.

Istotnym zagadnieniem wydaje się być zarysowanie widocznych trendów rozwoju systemu gospodarki odpadami na terenie gminy. Prognozowanie tego procesu jest dość trudną czynnością, biorąc pod uwagę realia polityczne, gospodarcze i organizacyjne. Zasadniczo kwestia ta rozbija się o określenie tego, czy polityka gospodarki odpadami będzie kreowana zgodnie z duchem planów gospodarki odpadami i zmierzać w stronę zapewnienia spełniania przepisów dotyczących gospodarki odpadami. Wydaje się, iż najtrudniejszym zagadnieniem jest brak spójnej regionalnej wizji dotyczącej przyszłego kształtu systemu gospodarki odpadami, a także znaczne rozproszenie organizacyjno – kompetencyjne czynników kształtujących ten system. Można prognozować, iż w przypadku zmiany obowiązujących przepisów pod kątem ich zgodności z przepisami (i sprawdzonymi rozwiązaniami) Unii Europejskiej, powstanie obligatoryjny obowiązek zawiązania związku międzygminnego, który będzie prowadził odpowiednio rozwiniętą gospodarkę odpadami. W przypadku, gdy związek ten nie powstanie, marszałek województwa będzie prowadził wykonanie zastępcze, obciążając administrację samorządową kosztami tego wykonania. Celowym wydaje się być uniknięcie tego typu kosztów, podobnie jak i innych opłat o charakterze sanacyjnym grożących za niespełnienie ustawowych obowiązków dotyczących gospodarki odpadami. Możliwości uniknięcia tego typu sytuacji należy szukać w rozwiązaniach ponadlokalnych, zwłaszcza ze względów organizacyjno – finansowych rozpatrywanych w perspektywie następných kilku - kilkunastu lat.

6. Cele, kierunki i proponowany system gospodarki odpadami komunalnymi

6.1. Cele i kierunki działań

Cele krótkoterminowe na okres 2009 – 2012 i długoterminowe na okres do 2015 r.

Cel 1. Zabezpieczenie środowiska przed znacznym negatywnym oddziaływaniem systemu gospodarki odpadami

Miary:

- wyeliminowane ryzyko wystąpienia szkody w środowisku spowodowanej przez oddziaływanie składowiska odpadów,
- wizja rozwoju systemu gospodarki odpadami oparta na zasadach zapewniających bezpieczeństwo dla środowiska

Cel 2. Efektywny system selektywnego zbierania oraz proekologicznego zagospodarowania odpadów

Miary:

- zmniejszenia ilości odpadów deponowanych na składowisku odpadów w Błachowie o 20 %
- osiągnięcie ustawowych poziomów dotyczących zmniejszenia strumienia odpadów kierowanych do składowania, zwłaszcza odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
- 100 % mieszkańców objętych systemem selektywnego odbierania posegregowanych odpadów
- rozwój systemu zbierania odpadów wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych: opakowaniowych, niebezpiecznych, frakcji ulegającej biodegradacji oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Cel 3. Sprawny system zarządzania gospodarką odpadami

Miary:

- wyegzekwowanie realizacji obowiązków dotyczących ewidencjonowania odpadów i odpowiedniej sprawozdawczości
- coroczna kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od ich wytwórców oraz spełniania przez nich przepisów ustawowych i warunków decyzji zezwalających na prowadzenie działalności
- 100% mieszkańców objętych odbiorem odpadów komunalnych

Kierunki działań

1. Zwiększenie efektywności rozdziału strumienia odpadów i jego zagospodarowania u źródła

Na kierunek ten składać się będzie:

- podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów do poziomu 30% poprzez:
 - uzupełnienie obecnej siatki systemów zbierania i odbierania odpadów;
 - przeanalizowanie i podjęcie działań w tych miejscach, w których odbiór odpadów jest prowadzony nieefektywnie;
 - zwiększenie poziomu estetyki i czystości w gminie,

- prowadzenie akcji edukacyjnej;
- wprowadzenie do instytucji publicznych (urzędy, szkoły, instytucje, zakłady) zasad selektywnego zbierania odpadów;
- promocja i tworzenie lokalnych warunków do kompostowania odpadów z terenów zielonych i ogródków oraz odpadów kuchennych w zabudowie jednorodzinnej.

2. Redukcja strumienia odpadów trafiających na składowisko, w szczególności frakcji ulegającej biodegradacji

Na kierunek ten składać się będzie:

- wdrożenie przyjętego systemu gospodarowania odpadami, w ramach którego w zakładzie zagospodarowania odpadów strumień odpadów zmieszanych poddawany jest segregacji w celu otrzymania paliwa alternatywnego oraz separacji balastu; zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji w kompostowni; paliwo alternatywne dostarczane do przemysłowych instalacji (cementownie, elektrownie, ciepłownie) na terenie miasta i województwa;
- redukcja strumienia odpadów ulegających biodegradacji u źródła, na obszarach charakteryzujących się wysokim procentem zabudowy niskiej;

3. Wzmocnienie obecnego systemu zarządzania gospodarką odpadową

Na ten kierunek składać się będzie:

- budowa adekwatnego do wyzwań systemu kontroli i monitorowania gospodarki odpadami;
- wzmocnienie roli administracji w kreowaniu gospodarki odpadami;
- udział w działaniach na rzecz utworzenia Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, którego powstanie przewiduje WPGO.

Przyjęte cele i kierunki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Gaszowice zostały uznane jako najważniejsze w całej gospodarce odpadowej. Należy podkreślić również bardzo ważny cel, jakim jest zapobieganie powstawaniu odpadów oraz minimalizowanie ich ilości oraz ich oddziaływania na środowisko. Za kierunki działań służących osiągnięciu tego celu należy uznać przede wszystkim:

- analizowanie i monitorowanie wpływu składowisk odpadów na środowisko gruntowo – wodne,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych związanych ze wzrostem świadomości konsumentów na temat wpływu zakupów na gospodarkę odpadami,
- projektowanie wyrobów w sposób zapewniający ich długą trwałość,
- ograniczanie ilości opakowań (zwłaszcza z tworzyw sztucznych).

Dodatkowo na Urzędzie Gminy ciążą wymogi zapisane w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010 oraz WPGO, do których należy m.in.:

- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maks. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania tak, aby nie było składowanych:
 - w 2010 r. więcej niż 75%,
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35%

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Jak można zauważyć, minął już termin osiągnięcia części spośród wyżej wymienionych obowiązków. Nadal część z nich nie została zrealizowana i nie osiągnięto zakładanych rezultatów.

We wcześniejszej części niniejszego opracowania przedstawiono również plan redukcji odpadów ulegających biodegradacji. Przedstawione są w nim dane o ilościach odpadów ulegających biodegradacji, które muszą zostać przetworzone w poszczególnych latach oraz wynikające z tego ilości zmieszanych odpadów komunalnych koniecznych do zagospodarowania w sposób inny niż składowanie. W celu wyliczenia tej drugiej wartości koniecznym było założenie procentowego udziału frakcji ulegającej biodegradacji w masie wytworzonych odpadów komunalnych. W tym celu przyjęto wskaźnik z KPGO dla obszarów wiejskich: 36%. Zapisy wojewódzkiego planu depozytowego dla gminy Gaszowice przedstawiają się następująco:

Gmina	Ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji konieczna do zagospodarowania w sposób inny niż składowanie [Mg/rok]			Dopuszczalna do składowania ilość odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok]		
	2010	2013	2020	2010	2013	2020
Gaszowice	255,9	526,6	735,9	767,4	526,6	396,2

6.2. Proponowane systemy

Aby zrealizować wymienione cele i kierunki oraz wymogi WPGO i KPGO 2010 zaproponowano dwa rozwiązania systemowe dla gospodarki odpadami komunalnymi różniące się między sobą w warstwie technicznej, ale oparte o jedno rozwiązanie w warstwie organizacyjnej, którym jest nowy podział województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Przygotowując propozycję nowych rozwiązań systemowych w gospodarce odpadami brano pod uwagę:

- kryterium zgodności z prawem,
- realizację celów, wymogów i kierunków opisanych powyżej,
- zasadę zwiększania bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego regionu poprzez rozwój systemów lokalnych.

Przydział do Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Projekt WPGO przewiduje powstanie Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK), w skład których będą wchodziły związki, porozumienia międzygminne, spółki międzygminne, bądź inne podmioty powołane w intencji wspólnego gospodarowania odpadami. Konieczne do osiągnięcia cele dotyczące zagospodarowania odpadów komunalnych, a w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, w ramach poszczególnych RGOK, wskaże WPGO. Pod kątem projektowania zakładów zagospodarowania odpadów dla każdego RGOK, projekt WPGO nie precyzuje zalecanych metod zagospodarowania odpadów,.

Rozwiązania systemowe gospodarki wytwarzanymi odpadami

Niniejszy plan przewiduje konieczność rozwoju obecnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla gminy Gaszowice. Generalnie, w perspektywie krótkoterminowej system ten będzie się opierał na następujących elementach:

- promocja i rozwój kompostowania odpadów biodegradowalnych przez mieszkańców zabudowy jednorodzinnej,
- korzystanie z usług sortowni odpadów w Jastrzębiu Zdrój oraz składowisk odpadów w Knurowie i w Jastrzębiu Zdrój,
- korzystanie z kompostowni odpadów w Rybniku,
- dalsze prowadzenie i intensyfikowanie istniejącego systemu zbiórki surowców wtórnych,

- udział gminy w pracach na rzecz powołania Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

WARIANT I – rozwój systemu gospodarki odpadami w zgodzie z WPGO

Proponowany system zakłada wykorzystanie silnych stron regionu oraz stara się zintegrować politykę w zakresie gospodarowania odpadami z innymi dokumentami strategicznymi, w tym z koncepcją rozwoju zrównoważonego, rozwoju energetyki odnawialnej, wykorzystania potencjału przemysłowego regionu. Propozycja ta opiera się na następujących podstawowych elementach:

- powołaniu regionu gospodarki odpadami komunalnymi i prowadzeniu w nim efektywnego odbierania, zbierania i rozdziału strumienia odpadów na poszczególne frakcje (surowce wtórne, odpady ulegające biodegradacji, balast);
- maksymalizacji odzysku energii poprzez produkcję paliwa alternatywnego i biogazu z konwersją do energii;
- odzysku energetycznym paliwa alternatywnego w instalacjach przygotowanych do korzystania z paliwa alternatywnego, mając na uwadze ich korzystne położenie.

Główne założenia wariantu przedstawiają się następująco:

1. Gmina będzie promować segregację odpadów wytwarzanych przez mieszkańców.
2. Gmina będzie promować kompostowanie przydomowe odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Na terenach, gdzie powstają odpady roślinne z pielęgnacji terenów zielonych, działek oraz ogródków przydomowych, celowe jest ustawienie w okresie wiosenno - jesiennym kontenerów na odpady zielone. W stosunku do właścicieli ogródków działkowych należy podjąć próbę wdrożenia zasady kompostowania odpadów zielonych, zamiast spalania wysuszonych odpadów roślinnych.
3. Odpady z utrzymania terenów zielonych, które nie są poddawane kompostowaniu przez mieszkańców, będą przekazywane do kompostowni odpadów zielonych w Rybniku.
4. Gmina podejmie działania mające na celu przynależność do Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK).
5. W RGOK powinno być prowadzone intensywne selektywne zbieranie odpadów posegregowanych od mieszkańców (np. w podziale na tworzywa sztuczne, papier, szkło, bądź też ogólnie w podziale na odpady opakowaniowe i inne zmieszane), selektywne zbieranie odpadów opakowaniowych i niebezpiecznych oraz innych, oraz system odbioru odpadów zmieszanych obejmujący 100% mieszkańców. Dodatkowo przy punktach wytwarzania znacznych ilości odpadów ulegających biodegradacji będzie prowadzone ich selektywne zbieranie. Na terenach niskiej zabudowy (peryferia miast, tereny wiejskie, osiedla domów jednorodzinnych) konieczny jest rozwój selektywnego zbierania odpadów, za pomocą systemu workowego bądź pojemników przystosowanych do zbierania odpadów segregowanych, natomiast na terenach zabudowy typowo miejskiej i wielorodzinnej – rozwój selektywnego zbierania metodą donoszenia do kontenerów lub pawilonów. Możliwym jest zastosowanie także innych systemów zbierania, zależnie od lokalnych uwarunkowań i posiadanych środków. Koniecznym jest rozwój metod zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji już u źródła poprzez wdrażanie do stosowania przez mieszkańców terenów zabudowy jednorodzinnej przydomowych kompostowników.
6. W systemie prowadzonym przez RGOK funkcjonować będzie uruchomiona sortownia dla odpadów zebranych selektywnie oraz linia produkcji paliwa alternatywnego, którego „bazą” są zmieszane odpady komunalne. Istotą tego punktu (etapu) jest wydzielenie frakcji przeznaczonej do produkcji paliwa alternatywnego, frakcji do dalszej obróbki mechaniczno-biologicznej, odpadów nadających się do odzysku materiałowego oraz odpadów niebezpiecznych. Szczegółowe ustalenia techniczne i technologiczne powinny zostać opracowane w dokumentach projektowych i w studiach wykonalności.
7. Prowadzone będą działania w celu powstania regionalnej instalacji mechaniczno – biologicznego zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji w ramach RGOK. Ze względu na koszty środowiskowe i ekonomiczne prowadzenia instalacji, zasadność

wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz problemy z wykorzystaniem kompostu wytwarzanego z frakcji zmieszanych odpadów komunalnych ulegającej biodegradacji - rekomenduje się tworzenie instalacji fermentacji odpadów. Zapis ten nie wyklucza możliwości powstania kompostowni odpadów ulegających biodegradacji zebranych selektywnie lub wydzielonych ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych, w przypadkach uzasadnionych lokalną specyfiką (morfologią) odpadów i rachunkiem ekonomicznym. Oprócz frakcji wydzielonej z odpadów komunalnych w sortowniach, instalacja mogłaby być również zasilana odpadami z rolnictwa oraz innymi odpadami, których charakter uzasadnia ich zastosowanie w procesie fermentacji.

8. Istotnym elementem systemu będzie instalacja do produkcji paliwa alternatywnego, produkująca paliwo pod kątem jego odzysku energetycznego w cementowni, elektrowni lub w ciepłowniach komunalnych. Przygotowane paliwo alternatywne będzie kierowane do cementowni, elektrowni bądź ciepłowni komunalnych celem wykorzystania w procesie odzysku energetycznego.
9. W ramach RGOK (niekoniecznie w gminie Gaszowice) uruchomiony będzie co najmniej jeden punkt do demontażu odpadów wielkogabarytowych. Oprócz typowych odpadów tego typu, pochodzących ze źródeł komunalnych, ważnym elementem może być tu prowadzenie działalności w zakresie rozdrobnienia opon wielkogabarytowych poprzez ich cięcie do rozmiarów zbliżonych do opon, które są przetwarzane w procesie odzysku energetycznego przez cementownię.
10. Odpady niebezpieczne, które mieszkańcy uprzednio wyselekcjonują ze strumienia wytworzonych przez nich odpadów komunalnych, powinny być zbierane w oparciu o punkty gromadzenia odpadów niebezpiecznych, punkty sprzedaży wybranych produktów (leki, pestycydy, baterie i akumulatory). Dodatkowo firmy zbierające odpady komunalne powinny okresowo, z częstotliwością 2 razy do roku, dokonywać objazdowego zbierania (odbierania) odpadów po wcześniejszym zawiadomieniu mieszkańców (analogicznie można postąpić ze zbieraniem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów wielkogabarytowych). Zasadnym jest, by objazdową zbiórkę odpadów niebezpiecznych wysegregowanych przez osoby fizyczne powiązywać z objazdową zbiórką odpadów wielkogabarytowych).
11. Odpady budowlane będą zbierane i odbierane do kontenerów a następnie kierowane do odzysku w instalacjach odzysku.

WARIANT II – samodzielny rozwój systemu gospodarki odpadami

1. Gmina utrzymuje i rozwija system gospodarki odpadami komunalnymi niezależnie od działań realizowanych w związku z powołaniem i funkcjonowaniem Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.
2. Gmina będzie opierać swoją gospodarkę odpadami na działaniach związanych z kierowaniem odpadów na składowisko w Knurowie oraz do innych instalacji (np. sortowni odpadów).
3. Gmina będzie promować segregację odpadów wytwarzanych przez mieszkańców.
4. Gmina będzie promować kompostowanie przydomowe odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Na terenach, gdzie powstają odpady roślinne z pielęgnacji terenów zielonych, działek oraz ogródków przydomowych, celowe jest ustawienie w okresie wiosenno - jesiennym kontenerów na odpady zielone. W stosunku do właścicieli ogródków działkowych należy podjąć próbę wdrożenia zasady kompostowania odpadów zielonych, zamiast spalania wysuszonych odpadów roślinnych.
5. Na terenie gminy powstanie instalacja do kompostowania biodegradowalnej frakcji odpadów komunalnych.
6. Zasadnym jest wsparcie prac na rzecz uruchomienia punktu do demontażu odpadów wielkogabarytowych. Oprócz typowych odpadów tego typu, pochodzących ze źródeł komunalnych, ważnym elementem może być tu prowadzenie działalności w zakresie rozdrobnienia opon wielkogabarytowych poprzez ich cięcie do rozmiarów zbliżonych do opon, które są przetwarzane w procesie odzysku energetycznego przez cementownię.

7. Odpady niebezpieczne, które mieszkańcy uprzednio wyselekcjonują ze strumienia wytworzonych przez nich odpadów komunalnych, powinny być zbierane w oparciu o punkty gromadzenia odpadów niebezpiecznych oraz punkty sprzedaży wybranych produktów (leki, pestycydy, baterie i akumulatory). Dodatkowo firma zbierająca odpady komunalne powinna okresowo, z częstotliwością 2 razy do roku, dokonywać objazdowego zbierania (odbierania) odpadów po wcześniejszym zawiadomieniu mieszkańców (analogicznie można postąpić ze zbieraniem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów wielkogabarytowych). Zasadnym jest, by objazdową zbiórkę odpadów niebezpiecznych wysegregowanych przez osoby fizyczne powiązywać z objazdową zbiórką odpadów wielkogabarytowych).
8. Odpady budowlane byłyby zbierane i odbierane do kontenerów a następnie kierowane do odzysku w instalacjach odzysku.

6.3. Propozycja wyboru

W efekcie przeprowadzonej analizy uznano, iż pod względem środowiskowym, finansowym, prawnym i logistycznym, najlepszy jest wybór I wariantu systemu zagospodarowania odpadów. Jedyne ten wariant daje szansę na spełnienie wymagań prawnych nałożonych na gminę. Natomiast oparcie systemu gospodarki odpadami na działaniach zarysowanych w drugim wariantcie – daje iluzoryczne szanse rozwiązania problemów gospodarki odpadami, ale jedynie w krótkoterminowej perspektywie czasowej. Uzasadnione jest to tym, że działania podejmowane w skali powiatu mogą co najwyżej zakończyć się wybudowaniem sortowni odpadów, która w dłuższej perspektywie czasowej jest całkowicie niewystarczającym elementem systemu który nie zapewni spełnienia prawnych wymogów. W skali długookresowej jedynie I wariant daje szansę rozwiązania problemów gospodarki odpadami. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż prowadzone obecnie działania nie kłócą się z działaniami podejmowanymi w ramach I i II wariantu, gdyż będą one w przyszłości elementem regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

7. Monitorowanie realizacji planu

7.1 Instrumenty zarządzania gospodarką odpadami

Podstawą właściwej oceny wdrażania założeń planu gospodarki odpadami oraz określenia problemów w osiąganiu założonych celów jest prawidłowy i jednolity system sprawozdawczości, oparty na zestawie określonych wskaźników. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania gospodarką odpadami, planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwolić regulować działalność podmiotów na rynku odpadów a jednocześnie ułatwiać funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

Obecny system monitorowania stanu gospodarki odpadami nie zapewnia spójności danych. Istniejące bazy nie są w wystarczającym stopniu uzupełniane informacjami, a dane w nich zawarte w wielu przypadkach znacznie się między sobą różnią. Szczególnie dużym problemem jest uzyskanie informacji dotyczących odpadów komunalnych. Do 2007 r. podmioty odbierające odpady komunalne nie miały obowiązku wykazywać ich ilości w rocznych sprawozdaniach składanych marszałkowi województwa (zbiorczych zestawieniach danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów). Począwszy od 2007 r., sytuacja ta uległa zmianie i podmioty te będą raportować dane o odpadach komunalnych. Biorąc jednak pod uwagę stan obecny, w dalszym ciągu problemową pozostanie kwestia niewywiązywania się podmiotów z obowiązku ewidencjonowania odpadów. Służby kontrolne nie są w stanie dotrzeć do wszystkich „niewywiązujących się”, a sankcje karne, o ile w ogóle są nakładane, nie są na tyle dotkliwe, aby skutkowały nagłą poprawą. Poza tym w dalszym ciągu największą ilością danych dotyczących odpadów komunalnych dysponują gminy. Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. nr 236, poz. 2008, z późn. Zm.) gminy powinny otrzymywać informacje od przedsiębiorstw komunalnych odnośnie ilości zebranych na ich terenie odpadów oraz sposobów gospodarowania nimi. Niestety, firmy te nie zawsze przekazują informacje w pełny i prawidłowy sposób, skutkiem czego sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami mogą nie obrazować rzeczywistego stanu gospodarki odpadami na terenie miasta.

Wyżej wymienione problemy w przepływie informacji powinny zostać rozwiązane w formie odpowiednich przepisów. Zasadnym byłoby stworzenie takiego systemu prawnego, który skutecznie dyscyplinowałby organy ochrony środowiska każdego szczebla za brak egzekwowania wynikających z prawa obowiązków sprawozdawczych. Jednak w obliczu niewystarczającej skuteczności obowiązującego prawa, należy przewidzieć inne rozwiązania organizacyjne.

7.2 Monitorowanie realizacji planu gospodarki odpadami

Ocenę realizacji celów wskazanych w niniejszym dokumencie prowadzić się będzie w oparciu o porównanie wskaźników przedstawionych w poniższej tabeli, odpowiadających założonym w planie celom. Podstawowymi źródłami informacji niezbędnymi do dokonania przedmiotowej oceny będą przede wszystkim:

1. Wojewódzki System Odpadowy (WSO) prowadzony przez Marszałka Województwa Śląskiego
2. Sprawozdania od podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych
3. Monitoring prowadzony przez instytucje:
 - Urząd Gminy w Gaszowicach,
 - Główny i Wojewódzki Urząd Statystyczny,
 - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
 - dane własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,

Tabela 7.2.1 W celu nadzoru nad realizacją opracowanego planu przyjęto wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych celów i zadań.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika na rok bazowy 2008	Wartość wskaźnika na rok sprawozdawczy
1.	Odsetek mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	%	98	
2.	Masa zebranych odpadów komunalnych – ogółem	Mg	1 002,27	
3.	Masa odpadów komunalnych zebrana selektywnie	Mg	78,35	
4.	Masa odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane odpady komunalne	Mg	923,92	
5.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane, poddanych przetwarzaniu metodami mechaniczno-biologicznymi	%	0	
6.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane, które przetworzono na paliwo alternatywne	%	0	
7.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane, składowanych bez przetwarzania	%	92	
8.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie poddanych odzyskowi: ⇒ bez odzysku organicznego ⇒ poddanych odzyskowi organicznemu	%	⇒ 8 ⇒ b.d.	
9.	Odsetek masy zebranych odpadów komunalnych poddanych unieszkodliwianiu (poza składowaniem)	%	8	
10.	Odsetek masy zebranych odpadów komunalnych poddanych składowaniu	%	92	
11.	Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, składowanych na składowisku odpadów	Mg	Brak danych	
12.	Iloraz masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów i masy tychże odpadów wytworzonych w 1995 r.	Mg	Brak danych	
13.	Środki finansowe wydatkowane na budowę lub modernizację instalacji gospodarki odpadami ⇒ ogółem, w tym: ⇒ z funduszy UE	PLN	Brak danych	

14.	Środki finansowe poniesione na gospodarkę odpadami (koszty eksploatacyjne systemu)	PLN	Brak danych	
15.	Liczba „dzikich wysypisk” odpadów	szt.	0	
16.	Udział gminy w strukturach ponadgminnych dla realizacji regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów (zgodnie z ustaleniami w WPGO)	Tak/Nie	Nie	
17.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne ⇒ ogółem ⇒ przetworzone termicznie lub biologicznie	Szt.	0	
18.	Pozostała do wypełnienia pojemność składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne ⇒ ogółem ⇒ przetworzone termicznie lub biologicznie	ha	Brak danych	

Wartości wskaźników w roku bazowym poprzedzającym okres sprawozdawczy – zawarte winny być w sprawozdaniu z realizacji planu gospodarki odpadami.

Należy dodać, że w ciągu najbliższych lat wysoce prawdopodobnym jest pojawienie się przepisów, które będą weryfikować (i prawdopodobnie podwyższać) wartości wyżej wymienionych wskaźników. Ponadto pojawią się nowe uregulowania prawne, które pośrednio i bezpośrednio będą wpływać na gospodarkę odpadami. Dotyczy to zwłaszcza takich zagadnień, jak:

- przepisy normujące właściwości paliw alternatywnych i pozostałości po procesach biologicznej obróbki,
- przepisy precyzujące gospodarowanie odpadami ulegającymi biodegradacji (zwłaszcza w zakresie określania udziału frakcji ulegającej biodegradacji w odpadach komunalnych kierowanych do składowania),
- przepisy o dopuszczalnych poziomach ilości i jakości odpadów kierowanych do składowania,
- przepisy o traktowaniu odpadów jako odnawialnych źródeł energii,
- podnoszenie poziomów odzysku i recyklingu wybranych grup produktów i odpadów.

8. Harmonogram rzeczowo-finansowy

W celu spełnienia celów i kierunków działań założonych w niniejszym planie, określono zadania przewidziane do realizacji wraz ze wskazaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i terminami realizacji tych zadań.

W tabeli 8.1.1 zamieszczono harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji zadań w gospodarce odpadami wraz z określeniem źródeł finansowania tych przedsięwzięć.

Tabela 8.1.1 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań w gospodarce odpadami wraz z określeniem źródeł finansowania przedsięwzięć w gospodarce odpadami.

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty [tys. zł]	Źródła finansowania
1.	Współtworzenie i udział gminy w strukturze ponadgminnej - regionie gospodarki odpadami komunalnymi	2009-2010	Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy	-	-
2.	Współtworzenie regionalnego zakładu zagospodarowania odpadów (w ramach RGOK)	2009-2015	Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy	45-50 tys. (dla całego RGOK; koszty dla gmin proporcjonalne do wielkości udziału)	NFOŚiGW/ WFOŚiGW/ MFEOGNMF/ RPO WO 2007-2013/ PO IiŚ 2007-2013/ środki własne j.o./ PROW
3.	Objęcie zorganizowanym systemem zbieraniem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy	2009	Wójt, Urząd Gminy,	-	-
4.	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnego zbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych (w tym – niebezpiecznych oraz wielkogabarytowych) oraz rozwój tego systemu	2009	Wójt, Urząd Gminy,	-	-
5.	Finansowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i niebezpiecznych ze źródeł komunalnych (np. finansowanie zakupu worków do selektywnej zbiórki)	2009 - 2011	Wójt, Urząd Gminy	20	środki własne
6.	Aktualizacja gminnego planu gospodarki odpadami	2012	Wójt	10	środki własne
7.	Sporządzenie sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami: => Sprawozdanie z realizacji PGO za lata 2007 – 2008 => Sprawozdanie z	=> koniec marca 2009 => koniec	Wójt	5	środki własne

	realizacji PGO za lata 2009 – 2010	marca 2011			
8.	Wydanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych i wydanie decyzji zmierzających do uzyskania pożądanego stanu	2009 - 2011	Wójt	-	-
9.	Akcja edukacyjna wśród mieszkańców gminy na temat związków prawidłowego gospodarowania odpadami z ich oddziaływaniem na środowisko	2009-2015	Wójt, Urząd Gminy, Rada Gminy	30	środki własne, PFOŚiGW WFOŚiGW
10.	Dostosowanie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy” do zaktualizowanego planu gospodarki odpadami i przepisów prawa	nie później niż 3 mies. od daty uchwalenia APGO	Wójt, Urząd Gminy, Rada Gminy	-	-
11.	Dostosowanie wymagań stawianym przedsiębiorcom ubiegających się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości do APGO i „Regulaminu...” oraz dokonanie aktualizacji wydanych decyzji	Nie później niż 6 miesięcy od daty wejścia w życie Uchwały w sprawie „Regulaminu...”	Wójt, Urząd Gminy, Rada Gminy	-	-
12.	Wsparcie kadrowe służb ochrony środowiska	2009 - 2015	Wójt, Urząd Gminy	-	-
13.	Usuwanie „dzikich wysypisk”	2009 - 2012	Urząd Gminy	20	Środki własne

MFEQGNMF – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
POLiŚ 2007-2013 – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
RPO WŚ 2007-2013 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

9. Źródła finansowania

Zbilansowanie możliwości

Dofinansowanie w zakresie gospodarki odpadami jest możliwe z następujących źródeł:

- ✓ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego Działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*
- ✓ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko Działanie 2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych*
- ✓ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- ✓ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
- ✓ fundusze powiatowe i gminne
- ✓ kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska, Fundację Rozwoju Śląska
- ✓ kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Światowy)
- ✓ kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne
- ✓ Ekofundusz
- ✓ Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy
- ✓ Konkurs „Polska wolna od azbestu”
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego nie przewiduje się budowy nowych składowisk odpadów za wyjątkiem składowisk na wyroby zawierające azbest, zaś nacisk zostanie położony na zapewnienie wtórnego wykorzystania odpadów.

Uprawnionymi podmiotami do otrzymania dofinansowania na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są:

- ✓ jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne wykonujące zadania jst
- ✓ związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
- ✓ podmioty (w tym spółki prawa handlowego) wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo śląskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa
- ✓ podmioty wybrane w trybie przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Podstawowym celem RPO WO jest zwiększenie stopnia segregacji odpadów komunalnych oraz recyklingu i odzysku odpadów. Nacisk w ramach gospodarki odpadami w województwie śląskim będzie położony także na likwidację dzikich składowisk, rekultywację zdegradowanych terenów oraz budowę składowisk na odpady zawierające azbest lub rozbudowę istniejących o kwatery na te odpady.

Rodzaje projektów:

- ✓ zamknięcie i rekultywacja składowisk odpadów, bądź ich części
- ✓ budowa nowego składowiska o zasięgu regionalnym (bądź rozbudowa istniejących o dodatkowe kwatery) na wyroby zawierające azbest
- ✓ instalacje (budowa obiektów lub zakup urządzeń) służące do przetwarzania i wykorzystywania odpadów (w tym kompostownie) oraz likwidacji i neutralizacji złożonych

odpadów zagrażających środowisku (w tym instalacje recyklingu, instalacje wykorzystujące gaz składowiskowy)

- ✓ zwiększenie zasięgu oddziaływania istniejących systemów segregacji odpadów poprzez zakup nowych urządzeń i wyposażenia (np. pojemniki na odpady)
- ✓ budowa obiektów lub zakup urządzeń wchodzących w skład systemów zbierania odpadów ze strumienia odpadów komunalnych.

Warunki szczególne, które musi spełnić wnioskodawca, aby jego projekt mógł otrzymać dofinansowanie:

- ✓ projekty zgodne z aktualnym Planem Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego
- ✓ wsparcie systemów i instalacji obsługujących poniżej 150 tys. mieszkańców
- ✓ w ramach jednego konkursu ogłaszanego przez Instytucję Zarządzającą dany Beneficjent może aplikować o dofinansowanie jednego projektu

W ramach RPO WO w przypadku projektów w obszarze gospodarki odpadami maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 5 mln euro.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Celem Programu w zakresie gospodarki odpadami jest redukcja ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu innymi metodami niż składowanie oraz likwidacja zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

W zakresie gospodarki odpadami wspierane będą działania w zakresie zapobiegania oraz ograniczania wytwarzania odpadów komunalnych, wdrażania technologii odzysku, w tym recyklingu, wdrażania technologii ostatecznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w zakresie gospodarki odpadami realizowane będą duże inwestycje według listy indykatywnej oraz w drodze konkursu inwestycje z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi dotyczące instalacji i systemów obsługujących min. 150 tys. mieszkańców. Będą dofinansowane inwestycje, które przyczyniają się wdrożenia nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym termicznego przekształcania odpadów oraz intensyfikacji odzysku, a także recyklingu odpadów oraz ich unieszkodliwiania w procesach innych niż składowanie, w także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

W ramach priorytetu oprócz inwestycji z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi dotyczące instalacji i systemów obsługujących min. 150 tys. mieszkańców, będą realizowane duże inwestycje. W ramach działania budowane będą instalacje umożliwiające przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu lub unieszkodliwiania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie. Ponadto będzie realizowane tworzenie kompleksowych systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności niebezpiecznych, a także odpadów wielkogabarytowych i budowlanych. Będą podejmowane również działania na rzecz likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami obsługujących minimum 150 tys. mieszkańców.

Przykładowe rodzaje projektów realizowane w ramach POIiŚ w obszarze gospodarki:

- ✓ kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania, a także działania na rzecz likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami;
- ✓ budowa:

- punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
 - składowisk (wyłącznie jako element zakładu zagospodarowania odpadów),
 - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- ✓ dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
 - ✓ przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania.

Podmiotami uprawnionymi do otrzymania dofinansowania na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są:

- ✓ jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- ✓ podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach POIiŚ nie ma żadnych ograniczeń co do minimalnej, czy też maksymalnej wartości projektu.

Projekt, aby mógł otrzymać dofinansowanie w ramach POIiŚ powinien spełniać bezwzględnie następujące kryteria:

- ✓ projekt nie może obejmować wyłącznie budowy, rozbudowy lub modernizacji składowiska odpadów
- ✓ koszty przeznaczone na rekultywację składowisk odpadów nie mogą przekroczyć 10% całkowitego kosztu inwestycji
- ✓ projekt z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi obsługujący minimalnie 150 tys. mieszkańców
- ✓ zgodność projektu z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz stosuje następujące formy pomocy finansowej:

- 1) pożyczki preferencyjne,
- 2) pożyczki płatnicze,
- 3) kredyty udzielane ze środków Narodowego Funduszu przez banki w ramach linii kredytowych,
- 4) dotacje,
- 5) dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- 6) pożyczki w ramach umowy konsorcjum,
- 7) promesy pomocy finansowej przedsięwzięcia,
- 8) poręczenia spłaty kredytów oraz zwrotu środków przyznanych przez rządy państw obcych i organizacje międzynarodowe, przeznaczonych na realizację zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zgodnie z ustawą z 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. 2003 r. nr 174 poz. 1689 z późn. zm.). Udzielając poręczenia Narodowy Fundusz wymaga zabezpieczeń na okoliczność roszczeń wynikających z tytułu wykonywania obowiązków poręczyciela i pobiera opłatę prowizyjną,

- 9) umorzenia pożyczek preferencyjnych,
- 10) przekazanie środków jednostkom budżetowym.

Zgodnie z listą priorytetowych Programów NFOŚiGW następujące inwestycje w obszarze ochrony powierzchni ziemi, gospodarowania odpadami i zasobami będą mogły otrzymać wsparcie finansowe:

- ✓ kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania,
- ✓ budowa:
 - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
 - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- ✓ kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów,
- ✓ modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza),
- ✓ dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- ✓ przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa),
- ✓ racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne,
- ✓ wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów użytkowych lub niebezpiecznych,
- ✓ zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i użytkowych,
- ✓ zagospodarowanie i unieszkodliwianie substancji kontrolowanych,
- ✓ zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Beneficjenci NFOŚiGW w obszarze gospodarki odpadami:

- 1) Kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające, co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku (w tym recyklingu) oraz unieszkodliwiania.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach Priorytetu (osi) II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Programu Infrastruktura i Środowisko.

2) Budowa:

- ✓ punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
- ✓ instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
- ✓ instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
- ✓ instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
- ✓ instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach Priorytetu (osi) II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Programu Infrastruktura i Środowisko.

3) Kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów

Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym w zakresie selekcji odpadów poprzez kampanie informacyjno-promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej ex-ante i ex-post. Ocena merytoryczna wniosku ma na celu dokonanie wyboru najciekawszych pod względem merytorycznym i dydaktycznym projektów, które gwarantują realizację celów programu, jak również zapewniają osiągnięcie optymalnego efektu rzeczowego i ekologicznego.

4) Modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza)

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst.

5) Dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty działające w imieniu Skarbu Państwa,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach Priorytetu (osi) II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Programu Infrastruktura i Środowisko ”.

Beneficjentami nie mogą być podmioty, dla których pomoc publiczna, na rekultywację zgodnie z pkt 38 Wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz. Urz. WE C 37,3.02.2001) jest niedopuszczalna.

6) Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne. Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst, w tym:

- podmioty uzyskujące wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

7) Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów poużytkowych lub niebezpiecznych, zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i poużytkowych.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczący usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty uzyskujące wsparcie z wpływów pochodzących z opłat wynikających z ustawy z dnia 11 maja 2001r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej, w tym:
- podmioty uzyskujące wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

8) Zagospodarowanie i unieszkodliwianie substancji kontrolowanych

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty uzyskujące wsparcie z wpływów pochodzących z opłat wynikających z ustawy z zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. nr 121, poz. 1263),
w tym:
- podmioty uzyskujące wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

9) Zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Beneficjenci:

- gminy, które ponoszą koszty w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- przedsiębiorcy prowadzący stacje demontażu, którzy spełniają wymagania dla uzyskania dopłat do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- podmioty prowadzące działania inwestycyjne w zakresie gospodarowania odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (przedsiębiorcy prowadzący stację demontażu, przedsiębiorcy prowadzącemu strzępiarkę lub inną instalację przetwarzania, odzysku lub recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, przedsiębiorcy prowadzący punkt zbierania pojazdów).

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zgodnie z priorytetowymi kierunkami WFOŚiGW w Katowicach w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gospodarki odpadami, będą wspierane przede wszystkim następujące inwestycje:

- ✓ ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb z dostosowaniem formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do ich naturalnego potencjału przyrodniczego,
- ✓ rekultywacja gleb zdegradowanych,
- ✓ minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
- ✓ wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomu odzysku,

- ✓ utworzenie 5 - 6 regionalnych składowisk odpadów oraz 2 - 3 zakładów segregacji i przerobu odpadów komunalnych,
- ✓ wprowadzenie nowoczesnego systemu unieszkodliwiania i gospodarczego wykorzystania odpadów powstających w sektorze gospodarczym,
- ✓ pełne zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych.

Powiatowe i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Jednostki organizacyjne gmin, spółki z udziałem gmin, organizacje pozarządowe mogą starać się pozyskać dofinansowanie w ramach Gminnych lub Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania usprawniające gospodarkę odpadami.

Bank Ochrony Środowiska

Kredyt ekologiczny jest przyznawany na zakup lub montaż wyrobów służących ochronie środowiska. Wszystkie podmioty mogą starać się o pozyskanie preferencyjnego kredytu. Maksymalna kwota kredytu może wynieść do 100% kosztów zakupu i kosztów montażu, przy czym koszty montażu mogą być kredytowane w jednym z poniższych przypadków:

- gdy Sprzedawca, z którym Bank podpisał porozumienie jest jednocześnie Wykonawcą,
- gdy Wykonawca jest jednostką autoryzowaną przez Sprzedawcę, z którym Bank podpisał porozumienia,
- gdy Bank podpisał z Wykonawcą porozumienie dotyczące montażu urządzeń i wyrobów zakupionych wyłącznie na zasadach obowiązujących dla niniejszego produktu.

Okres kredytowania wynosi do 5 lat. Oprocentowanie jest zmienne, ustalone na podstawie uchwały Zarządu BOŚ S.A. W przypadku zawarcia umowy pomiędzy Bankiem a sprzedawcą, bądź producentem urządzeń kredyty udzielone na zakupy tych urządzeń mogą być oprocentowane od 1% w skali roku.

Fundacja Rozwoju Śląska

Pożyczki przyznawane są przedsiębiorcom działającym na terenie województwa śląskiego realizującym przedsięwzięcia przyczyniające się do rozwoju gospodarczego firmy, w tym do tworzenia nowych miejsc pracy w województwie śląskim. O pożyczki mogą ubiegać się również przedsiębiorstwa z udziałem jednostek samorządu terytorialnego. Środki uzyskane z pożyczki mogą być przeznaczone na cele bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością. Pożyczki są udzielane wyłącznie małym przedsiębiorcom, zgodnie z ustawą z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. nr 173, poz.1807 z późn. zm.).

Fundacja EkoFundusz

Zadaniem Fundacji jest dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe w skali europejskiej lub światowej. Ta specyfika EkoFunduszu uniemożliwia mu finansowanie przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie tylko lokalnych problemów. Zadaniem EkoFunduszu jest też ułatwienie transferu na polski rynek najlepszych technologii z krajów-donatorów, a także stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.

Jednym z priorytetowych zadań EkoFunduszu jest gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych. Rodzaje realizowanych projektów:

- organizacja kompleksowych systemów zbierania, recyklingu i zagospodarowania odpadów komunalnych obsługujących 50 - 250 tys. mieszkańców;
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych;
- budowa instalacji do recyklingu odpadów komunalnych i niebezpiecznych;

- modernizacje technologii przemysłowych prowadzące do eliminacji powstawania odpadów niebezpiecznych (tzw. „czyste technologie”).

Wnioskodawcami mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, a także instytucje charytatywne i wyznaniowe, społeczne organizacje ekologiczne, dyrekcje parków narodowych i krajobrazowych, placówki oświatowe, edukacyjne, placówki służby zdrowia oraz spółdzielnie mieszkaniowe.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy

W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego można dofinansować działania związane z promocją zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami. W ramach Mechanizmów Finansowych mogą być realizowane projekty inwestycyjne na zagospodarowanie segregowanych odpadów. Beneficjentami mogą być wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowe utworzone w prawny sposób w Polsce i działające w interesie publicznym.

Konkurs „Polska wolna od azbestu”

Konkurs jest organizowany przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konkurs jest skierowany do wszystkich gmin i powiatów. Celem Konkursu jest wyłonienie i nagrodzenie gmin i powiatów, które wyróżniają się skutecznym i sprawnym działaniem w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Nagrody pieniężne należy wykorzystać na:

- działania związane z realizacją inwestycji mających na celu usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej,
- budowę i modernizację składowisk odpadów,
- likwidację oddziaływania azbestu i wyrobów zawierających azbest na zdrowie mieszkańców,
- akcje informacyjno – edukacyjne.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

W ramach PROW wyodrębniono oś priorytetową 2 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, w ramach której określono 3 działania mające związek z gospodarką odpadami.

W ramach Działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

W ramach Działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro. Działalność powinna być prowadzona w gminie wiejskiej albo w gminie wiejsko-miejskiej lubi miejskiej liczących poniżej 5 tys. mieszkańców lub na obszarach wiejskich pod warunkiem, iż obszary te nie należą do gmin wiejsko-miejskich lub miejskich liczących powyżej 20 tys. mieszkańców.

W ramach Działania Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, można dofinansować, tworzenie systemów zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych oraz wytwarzanie lub dystrybucję energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody,

energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy. Beneficjentem może być gmina lub inna jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest jst.

10. Analiza oddziaływania na środowisko

Analiza celów, kierunków i zadań ustanowionych w niniejszej aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Gaszowice wykazała, że są one zgodne z celami strategicznymi wynikającymi z dokumentów wyższego szczebla oraz przyczyniają się do ich realizacji. Wskazane problemy związane z gospodarką odpadami na terenie miasta w większości przypadków znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w PGO zadań do realizacji. Sytuacja, w której PGO nie zostanie wdrożony, prowadzi do nasilenia problemów związanych z ochroną środowiska.

Przeprowadzona analiza oraz wynikająca z niej ocena zapisów PGO pozwala na stwierdzenie, że ich realizacja spowoduje poprawę systemu gospodarki odpadami, a tym samym jakości środowiska. Równolegle wpłynie ona na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych, przy jednoczesnym zachowaniu warunków do harmonijnego wzrostu gospodarczego pozwalającego na pokrycie potrzeb miasta i jego mieszkańców. Ponadto, istotne są następujące fakty:

1. Dokument uwzględnia zapisy aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, w którym przyjęte rozwiązania były poddane procedurze oceny oddziaływania na środowisko. W związku z tym, w niniejszym dokumencie określono konkretne kierunki działań mające na celu realizację poszczególnych zadań, z zachowaniem zgodności z dokumentami wyższego szczebla, a tym samym z rozwiązaniami których wpływ na środowisko został oceniony jako pozytywny.
2. PGO został dostosowany do przepisów, które zmieniły się od czasu uchwalenia poprzedniego dokumentu. Odnosi się on także częściowo do projektów nowych przepisów bądź tendencji zmian systemowych pojawiających się na szczeblu krajowym bądź europejskim.
3. Dokument odnosi się do zmiany uwarunkowań mających wpływ na gospodarkę odpadami w gminie Gaszowice i jej najbliższej okolicy.
4. Dokument określa zadania konieczne do realizacji; wyraźniej także określa główne problemy środowiskowe i wskazuje na przyczynę ich występowania.

Niniejsza aktualizacja nie powoduje środowiskowych oddziaływań o znaczeniu transgranicznym. Z kolei kwestia oddziaływań skumulowanych w aspekcie objętym przedmiotowym opracowaniem jest adekwatna (uwzględniając skalę) do wyników procedury oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami. Poprzez powiązanie z innymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla realizacji późniejszych przedsięwzięć i z problemami dotyczącymi ochrony środowiska należy określić, iż realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje zwiększenia negatywnego wpływu na środowisko.

Intencją Urzędu Miasta i Gminy w Gaszowice oraz autorów opracowania jest rozwój systemu gospodarki odpadami w kierunku usprawnienia, z uwzględnieniem priorytetu ochrony środowiska i zasad dyscypliny finansów publicznych (w sposób adekwatny do możliwości budżetowych). Na szczeblu strategicznym, którego wyrazem jest opracowanie aktualizacji planu gospodarki odpadami, wytyczono ramy realizacji konkretnych przedsięwzięć w sposób uwzględniający zmiany systemowe w ochronie środowiska takie jak m.in.:

- integracja wszystkich aspektów środowiskowych,
- rozwój metod analitycznych opartych na analizie cyklu życia,
- rozwój odnawialnych źródeł energii w powiązaniu z gospodarką odpadami, ochroną powietrza i ochroną wód,

- zaostrzenie przepisów europejskich dotyczących zagospodarowania odpadów i mas ziemnych pochodzących z eksploatacji kopalin, zaostrzenie standardów jakości środowiska, ochrony gleby i ziemi, jakości środowiska miejskiego, efektywności energetycznej, odpowiedzialności producentów i podmiotów wprowadzających produkty na rynek.

Realizacja przyjętych w niniejszym dokumencie zadań:

- 1) powinna wyeliminować:
 - a) przenikanie odpadów do środowiska w sposób niekontrolowany (Urząd Gminy jako organ wykonawczy samorządu lokalnego odpowiedzialny za stan środowiska),
 - b) podrzucanie swoich odpadów do pojemników stanowiących wyposażenie innych nieruchomości,
 - c) podrzucanie odpadów innych niż komunalne do odpadów komunalnych,
 - d) porzucanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych na terenie innych nieruchomości (w tym: w lesie, parku, itp.),
- 2) zrealizuje zasadę „zanieczyszczający płaci”,
- 3) zwiększy możliwości odzysku odpadów surowcowych już u źródła,
- 4) spowoduje ograniczenie ilości odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do unieszkodliwienia poprzez składowanie,
- 5) przyczyni się do szeregu korzystnych efektów takich jak: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych i bioaerozoli do powietrza atmosferycznego, ograniczenie odpadów kierowanych do składowania na składowisko,
- 6) polepszy stan zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem ze strony wytwarzanych i zagospodarowywanych odpadów,
- 7) podniesie stopień zabezpieczenia środowiska wodnego przed zanieczyszczeniem.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Plan gospodarki odpadami jest jednym z podstawowych dokumentów strategicznych w dziedzinie gospodarki odpadami. Na szczeblu lokalnym jest on odzwierciedleniem Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, mającym wdrożyć jego ustalenia na odpowiednio niższym poziomie. Dokumenty te aktualizuje się co 4 lata. Są one opracowywane na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Poprzedni Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Gaszowice, obejmujący lata 2004-2007 wraz z perspektywą na lata 2008-2011, został uchwalony w 2005 r. Niniejsze opracowanie jest aktualizacją tego dokumentu. Celem niniejszej aktualizacji jest dostosowanie zapisów pierwotnego dokumentu do obecnych uwarunkowań oraz do faktycznego stanu zarządzania systemem ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

Dokument został podzielony na poszczególne rozdziały, które kolejno przedstawiają:

- uwarunkowania gospodarki odpadami,
- analiza stanu gospodarki odpadami,
- prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami,
- cele, kierunki i proponowany system,
- monitorowanie realizacji planu,
- harmonogram rzeczowo – finansowy,
- źródła finansowania,
- analiza oddziaływania na środowisko,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Analiza stanu gospodarki odpadami pozwoliła zidentyfikować główne problemy tej dziedziny życia publicznego. Określono problemowe zagadnienia występujące na terenie gminy, których rozwiązanie jest kluczowe dla sprostania wymienionym wyzwaniom.

W odniesieniu do stwierdzonych problemów oraz nakreślonych prognoz, określono cele i kierunki działań krótkoterminowe na lata 2008 – 2011 oraz długoterminowe na okres do 2015 r. Obejmują one różne dziedziny, dla których określono cele krótko- i długookresowe. Dla całego systemu gospodarki odpadami (dla poszczególnych grup odpadów wyznaczono cele o większym stopniu szczegółowości) przedstawiają się one następująco:

Cel 1. Zabezpieczenie środowiska przed znacznym negatywnym oddziaływaniem systemu gospodarki odpadami

Miary:

- wyeliminowane ryzyko wystąpienia szkody w środowisku spowodowanej przez oddziaływanie zamkniętego składowiska odpadów
- wizja rozwoju systemu gospodarki odpadami oparta na zasadach zapewniających bezpieczeństwo dla środowiska

Cel 2. Efektywny system selektywnego zbierania oraz proekologicznego zagospodarowania odpadów

Miary:

- zmniejszenia ilości odpadów deponowanych na składowisku odpadów w Błachowie o 20 %

- osiągnięcie ustawowych poziomów dotyczących zmniejszenia strumienia odpadów kierowanych do składowania, zwłaszcza odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
- 100 % mieszkańców objętych systemem selektywnego odbierania posegregowanych odpadów
- rozwój systemu zbierania odpadów wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych: opakowaniowych, niebezpiecznych, frakcji ulegającej biodegradacji oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Cel 3. Sprawny system zarządzania gospodarką odpadami

Miary:

- wyegzekwowanie realizacji obowiązków dotyczących ewidencjonowania odpadów i odpowiedniej sprawozdawczości
- coroczna kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od ich wytwórców oraz spełniania przez nich przepisów ustawowych i warunków decyzji zezwalających na prowadzenie działalności
- 100 % mieszkańców objętych odbiorem odpadów komunalnych

Kierunki działań

1. Zwiększenie efektywności rozdziału strumienia odpadów i jego zagospodarowania u źródła

Na kierunek ten składać się będzie: podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów do poziomu 30% poprzez: uzupełnienie obecnej siatki systemów zbierania i odbierania odpadów; przeanalizowanie i podjęcie działań w tych miejscach, w których odbiór odpadów jest prowadzony nieefektywnie; zwiększenie poziomu estetyki i czystości w gminie; prowadzenie akcji edukacyjnej; wprowadzenie do instytucji publicznych (urzędy, szkoły, instytucje, zakłady) zasad selektywnego zbierania odpadów; promocja i tworzenie lokalnych warunków do kompostowania odpadów z terenów zielonych i ogródków oraz odpadów kuchennych w zabudowie jednorodzinnej.

2. Redukcja strumienia odpadów trafiających na składowisko, w szczególności frakcji ulegającej biodegradacji

Na kierunek ten składać się będzie: wdrożenie przyjętego systemu gospodarowania odpadami, w ramach którego w zakładzie zagospodarowania odpadów strumień odpadów zmieszanych poddawany jest segregacji w celu otrzymania paliwa alternatywnego oraz separacji balastu; zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji w istniejącej kompostowni; paliwo alternatywne dostarczane do przemysłowych instalacji (cementownie, elektrownie, ciepłownie) na terenie miasta i województwa; redukcja strumienia odpadów ulegających biodegradacji u źródła, na obszarach charakteryzujących się wysokim procentem zabudowy niskiej;

3. Wzmocnienie obecnego systemu zarządzania gospodarką odpadową

Na ten kierunek składać się będzie: budowa adekwatnego do wyzwań systemu kontroli i monitorowania gospodarki odpadami; wzmocnienie roli administracji w kreowaniu gospodarki odpadami; udział w działaniach na rzecz utworzenia Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, którego powstanie przewiduje WPGO.

Określone cele i kierunki działań pozwoliły zaprojektować kształt systemu gospodarki odpadami oraz realizację szeregu zadań wykonawczych, które szczegółowo przedstawiono

w harmonogramie rzeczowo – finansowym. Przedstawiono również źródła finansowania tych przedsięwzięć oraz montaż finansowy głównych przedsięwzięć. W kontekście nadzoru nad wykonywaniem dokumentu przedstawiono działania związane z zarządzaniem gospodarką odpadami oraz monitoringiem realizacji zapisów dokumentu i skuteczności podejmowanych działań. Wskazano, że kluczowa w rozwoju i doskonaleniu systemu gospodarki odpadami jest rola administracji, zwłaszcza Urzędu Gminy w Gaszowicach, który poprzez narzędzia prawne i organizacyjne ma wpływ na kształtowanie się systemu opartego o nowoczesne zasady gospodarki odpadami w dużych miastach.

Z zaproponowanych wariantów gospodarki odpadami komunalnymi wybrano jeden jako przewidywany do dalszej realizacji. Proponowany system zakłada wykorzystanie silnych stron województwa oraz stara się zintegrować politykę w zakresie gospodarowania odpadami z innymi dokumentami strategicznymi, w tym z koncepcją rozwoju zrównoważonego, rozwoju energetyki odnawialnej, wykorzystania potencjału przemysłowego regionu. Propozycja ta opiera się na następujących podstawowych elementach:

- powołaniu, wspólnie z innymi gminami, północnego regionu gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK) i prowadzeniu w nim efektywnego odbierania, zbierania i rozdziału strumienia odpadów na poszczególne frakcje (surowce wtórne, odpady ulegające biodegradacji, balast);
- w ramach RGOK: maksymalizacji odzysku energii poprzez produkcję paliwa alternatywnego i biogazu z konwersją do energii;
- odzysku energetycznym paliwa alternatywnego w instalacjach przygotowanych do korzystania z paliwa alternatywnego, mając na uwadze ich korzystne położenie.

Wariant ten przedstawia się następująco:

1. W regionie powinno być prowadzone intensywne selektywne zbieranie odpadów posegregowanych od mieszkańców i podmiotów gospodarczych (np. w podziale na tworzywa sztuczne, papier, szkło, bądź też ogólnie w podziale na odpady opakowaniowe i inne zmieszane), selektywne zbieranie odpadów opakowaniowych i niebezpiecznych oraz innych, oraz system odbioru odpadów zmieszanych obejmujący 100% mieszkańców. Dodatkowo przy punktach wytwarzania znacznych ilości odpadów ulegających biodegradacji będzie prowadzone ich selektywne zbieranie. Na terenach niskiej zabudowy (peryferia miast, tereny wiejskie, osiedla domów jednorodzinnych) konieczny jest rozwój selektywnego zbierania odpadów, za pomocą systemu workowego bądź pojemników przystosowanych do zbierania odpadów segregowanych, natomiast na terenach zabudowy typowo miejskiej i wielorodzinnej – rozwój selektywnego zbierania metodą donoszenia do kontenerów lub pawilonów. Możliwym jest zastosowanie także innych systemów zbierania, zależnie od lokalnych uwarunkowań i posiadanych środków. Koniecznym jest rozwój metod zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji już u źródła poprzez wdrażanie do stosowania przez mieszkańców terenów zabudowy jednorodzinnej przydomowych kompostowników.
2. W ramach systemu RGOK funkcjonować będzie uruchomiona sortownia dla odpadów zebranych selektywnie oraz linia produkcji paliwa alternatywnego, którego „bazą” są zmieszane odpady komunalne. Istotą tego punktu (etapu) jest wydzielenie frakcji przeznaczonej do produkcji paliwa alternatywnego, frakcji do dalszej obróbki mechaniczno-biologicznej, odpadów nadających się do odzysku materiałowego oraz odpadów niebezpiecznych. Szczegółowe ustalenia techniczne i technologiczne powinny zostać opracowane w dokumentach projektowych i w studiach wykonalności.
3. Uruchomiona zostanie instalacja kompostowania odpadów ulegających biodegradacji zebranych selektywnie. Do kompostowni trafiałyby przede wszystkim odpady z utrzymania terenów zielonych oraz ogrodów, jednak zasadnym jest również zapewnienie możliwości kierowania do kompostowni odpadów ulegających biodegradacji wydzielonych selektywnie ze strumienia odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców.
4. Prowadzone będą działania planistyczne w celu powstania regionalnej instalacji mechaniczno – biologicznego zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji

w ramach Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Ze względu na koszty środowiskowe i ekonomiczne prowadzenia instalacji, zasadność wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz problemy z wykorzystaniem kompostu wytwarzanego z frakcji zmieszanych odpadów komunalnych ulegającej biodegradacji - rekomenduje się tworzenie instalacji fermentacji odpadów. Zapis ten nie wyklucza możliwości powstania kompostowni odpadów ulegających biodegradacji zebranych selektywnie lub wydzielonych ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych, w przypadkach uzasadnionych lokalną specyfiką (morfologią) odpadów i rachunkiem ekonomicznym. Oprócz frakcji wydzielonej z odpadów komunalnych w sortowniach, instalacja mogłaby być również zasilana odpadami z rolnictwa oraz innymi odpadami, których charakter uzasadnia ich zastosowanie w procesie fermentacji.

5. Istotnym elementem systemu funkcjonującego w ramach RGOK byłaby instalacja do produkcji paliwa alternatywnego, produkująca paliwo pod kątem jego odzysku energetycznego w cementowni, elektrowni lub w ciepłowniach komunalnych. Przygotowane paliwo alternatywne będzie kierowane do cementowni, elektrowni bądź ciepłowni komunalnych celem wykorzystania w procesie odzysku energetycznego.
6. Zasadnym jest wsparcie działań na rzecz uruchomienia punktu do demontażu odpadów wielkogabarytowych. Oprócz typowych odpadów tego typu, pochodzących ze źródeł komunalnych, ważnym elementem może być tu prowadzenie działalności w zakresie rozdrobnienia opon wielkogabarytowych poprzez ich cięcie do rozmiarów zbliżonych do opon, które są przetwarzane w procesie odzysku energetycznego przez cementownie.
7. Odpady niebezpieczne, które mieszkańcy uprzednio wyselekcjonują ze strumienia wytworzonych przez nich odpadów komunalnych, powinny być zbierane w oparciu o punkty gromadzenia odpadów niebezpiecznych, punkty sprzedaży wybranych produktów (leki, pestycydy, baterie i akumulatory). Dodatkowo firma zbierająca odpady komunalne powinna okresowo, z częstotliwością 2 razy do roku, dokonywać objazdowego zbierania (odbierania) odpadów po wcześniejszym zawiadomieniu mieszkańców (analogicznie można postąpić ze zbieraniem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów wielkogabarytowych). Zasadnym jest, by objazdową zbiórkę odpadów niebezpiecznych wysegregowanych przez osoby fizyczne powiązywać z objazdową zbiórką odpadów wielkogabarytowych).
8. Odpady budowlane byłyby zbierane i odbierane do kontenerów a następnie kierowane do odzysku w instalacjach odzysku.

Dokonano również analizy celów, kierunków i zadań ustanowionych w dokumencie pod kątem oddziaływania na środowisko. Wykazała ona, że przewidywane rozwiązania są zgodne z celami strategicznymi wynikającymi z dokumentów wyższego szczebla oraz przyczyniają się do ich realizacji. Uznano, iż zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie miasta znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w PGO zadań do realizacji. Sytuacja, w której PGO nie zostanie wdrożony, prowadzić będzie do nasilenia problemów związanych z gospodarką odpadami i ochroną środowiska.

ZALĄCZNIK NR 1 WYKAZ INSTALACJI DO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE NA TERENIE POWIATU RYBNICKIEGO [źródło: „Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Woj. Śląskiego” - projekt]

Lp.	Nazwa instalacji	Adres	Właściciel/ Zarządzający instalacją (adres)	Rodzaj procesu R/D	Kody odpadów dopuszczonych do unieszkodliwienia lub odzysku	Zdolność przerobowa w [Mg/rok]	Ilość odpadów unieszkodliwionych lub poddanych odzyskowi w 2006 roku [Mg]
RYBNIK							
393.	Instalacja do odzysku popiołów lotnych w procesie wytwarzania betonu	Węzeł Betonarski Działki Nr 403 i 2963/263 44-200 Rybnik ul. Rymera i ul. Konarskiego	Firma Usługowa Piotr Piontek 44-240 Żory ul. Wolności 1/2	R14	100102	30.000	b.d.
394.	Instalacja do odzysku odpadów na składowisku odpadów obojętne w Rybniku	44-200 Rybnik ul. Kolberga	Rybnickie Służby Komunalne 44-200 Rybnik ul. Jankowicka 41B	R14	170181, 170107, 170504, 170102, 170106	30.000	1.631
395.	Instalacja do przerobu odpadów asfaltowych – Remikser MPA 5000	44-200 Rybnik ul. Jankowicka 41B	Rybnickie Służby Komunalne 44-200 Rybnik ul. Jankowicka 41B	R14	170302	1.000	645
396.	Instalacja do segregacji odpadów	44-253 Rybnik ul. Kolberga	(W) EKO M. Golik, J. Konsek, J. Serwotka Sp. J. 44-200 Rybnik ul. Kościuszki 45a (Z) SEGO Sp. z o.o. 44-203 Rybnik ul. Przenysłowa 35	R15	170107, 200101, 200102, 200139, 200140, 200202, 200301, 200302, 200303	50.000	55.227 (200301) 154 (200302) 34.416 (191212)

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Gaszowice (projekt)

Lp.	Nazwa instalacji	Adres	Właściciel/ Zarządzający instalacją (adres)	Rodzaj procesu R/D	Kody odpadów dopuszczonych do unieszkodliwienia lub odzysku	Zdolność przerobowa w [Mg/rok]	Ilość odpadów unieszkodliwionych lub poddanych odzyskowi w 2006 roku [Mg]
397.	Instalacja do odzysku odpadów z przemysłu drzewnego- kocioł FERROLI	44-292 Rybnik ul. Wyzwolenia	CLASSEN-POL S.A. 44-292 Rybnik ul. Wyzwolenia	R1	030105	4.505	1.930
398.	Instalacja do odzysku popiołów lotnych – produkcja zapraw budowlanych i mineralnych spoiw	44-207 Rybnik ul. Podmiejska 1	PPH „UTEX” Sp. zo.o. 44-207 Rybnik ul. Podmiejska 1	R14	100102 100124 100182	50.000	8.711,6 842,8 12.094,6
399.	Instalacja do odzysku popiołów lotnych – instalacja przewoźna	44-206 Rybnik ul. 1 Maja 26	Kampania Węglowa S.A. 41-039 Katowice ul. Powstańców 30	R14	100102 100182	62.500	62.934,7 157.757

ZALĄCZNIK NR 2 WYKAZ SKŁADOWISK PRZYJMUJĄCYCH ODPADY AZBESTU NA TERENIE WOJ. ŚLĄSKIEGO

[źródło: „Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Woj. Śląskiego” - projekt]

Lp.	Nazwa składowiska	Adres składowiska	Właściciel składowiska (adres)	Zarządzający składowiskiem (adres)	Kody odpadów dopuszczonych do składowania	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność pozostała do zapełnienia [m ³]	Planowany termin zamknięcia
1.	Wydzielona kwateryna na odpady zawierające azbest w ramach składowiska odpadów komunalnych w Knurowie	44-194 Knurów ul. Szybowa 4	PPHU „KOMART” Sp. z o.o. w Knurowie 44-194 Knurów ul. Szpitalna 7	PPHU „KOMART” Sp. z o.o. w Knurowie 44-194 Knurów ul. Szpitalna 7	170601*, 170605*	290.000	265.000	2022
2.	Wydzielona kwateryna na odpady zawierające azbest w ramach składowiska odpadów komunalnych w Świętochłowicach	41-608 Świętochłowice ul. Lagiewnicka 76	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. 41-608 Świętochłowice ul. Lagiewnicka 76	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. 41-608 Świętochłowice ul. Lagiewnicka 76	170601*, 170605*	25.000	0	Trwają prace nad otwarciem II kwatery
3.	Składowisko odpadów azbestowych na terenie Oczyszczalni Ścieków Deszczowo-Przemysłowych w Dąbrowie Górniczej	41-308 Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 92	ARCEROL MITTAL STEEL POLAND S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej 41-308 Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 92	ARCEROL MITTAL STEEL POLAND S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej 41-308 Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 92	170601*, 170605*	2.890	2.590	2017
4.	Wydzielona kwateryna na odpady zawierające azbest w ramach składowiska odpadów produkcyjnych Zakładów Koksowniczych „Przyjaźń” w Dąbrowie Górniczej	42-523 Dąbrowa Górnicza, ul. Koksownicza 1	Zakłady Koksownicze „Przyjaźń” 42-523 Dąbrowa Górnicza, ul. Koksownicza 1	Zakłady Koksownicze „Przyjaźń” 42-523 Dąbrowa Górnicza, ul. Koksownicza 1	170601*, 170605*	2.300	b.d.	2017

**ZALĄCZNIK NR 3 WYKAZ STACJI DEMONTAŻU POJAZDÓW WYCOFANYCH
Z EKSPLOATACJI NA TERENIE WOJ. ŚLĄSKIEGO**
[źródło: „Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Woj. Śląskiego” - projekt]

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres stacji demontażu	Nr w wykazie wojewody	Zdolność przerobowa Mg/rok
1.	Terenowa Służba Ratownicza przy KWK "Bolesław Śmiały" s.c. w Łaziskach Górnych Paweł Witoszek, Tadeusz Wieczorek ul. Pstrowskiego 12 Łaziska Górne tel. 224-86-66	ul. Starowiejska 1 Łaziska Górne tel. 224-48-28	20.06.05 ŚR.II.6620- 22/80/2/D/05	1.250
2.	HAMARO" s.c. Kurowska & Kurowscy AUTO PLAC ul. Rudzka Racibórz tel. 415-19-91	ul. Rudzka Racibórz tel. 415-19-91	27.06.05 ŚR.II.6620- 22/62/04/8/05	300
3.	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. Adamczyka 10 Racibórz tel. 415-35-77	ul. Adamczyka 10 Racibórz tel. 415-35-77	30.06.05 ŚR.II.6620- 22/62/3/05	1.600
4.	Bielskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego S.A ul. Warszawska 5 Bielsko-Biała.	ul. Gen. M.Boruty- Spiechowicza 27 43-300 Bielsko-Biała tel. 815-82-61	04.04.2005 ŚR.IX.6620 /WU-52/4/05	1.600
5.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo- Handlowe "BEATA" B.S. Wylęzek ul. Ujejska 77, 42-520 Dąbrowa Górnicza	ul. Świerczewskiego 115, Będzin tel.267-46-19	07.07.2005 ŚR.II.6620- 22/74/3/05	2.900
6.	Firma Czesław Józwik ul. Gliwicka 98 43-195 Mikołów tel. 226-01-75	ul. Gliwicka 98 43-195 Mikołów	12.07.2005 ŚR.II.6620- 22/175/8/D/05	1.540
7.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "NOXON" s.c. J. Nowak, J. Wieczorek- Nowak, Z. Głogowski ul. Głowackiego 137, 42-580 Wojkowice tel. 769-49-47, 769-69-26	ul. Głowackiego 137, 42-580 Wojkowice tel. 769-49-47, 769-69-26	20.07.2005 ŚR.II.6620- 22/66/2/05	1.300
8.	Zakład Wielobranżowy "Herkules" inż. Piotr Wysoczański ul. Dworcowa 19a, 42-240 Rudniki k/Częstochowy tel.(0-34)327-93-76	ul. Dworcowa 19a, 42-240 Rudniki k/Częstochowy tel. (0-34) 327-93-76	21.07.2005 ŚR.X.6620/10/05	b.d.
9.	Firma Handlowa "AUTO - ZŁOM" s.c. Grzegorz Budzikur, Zbigniew Budziku ul. Legionów 29, 42-200 Częstochowa tel(0-34)361-89-40 www.utozlom.czest.pl	ul. Żyzna 15 A, 42-200 Częstochowa tel. (0-34) 365-01-86 www.utozlom.czest.pl	14.07.2005 ŚR.X.6620/11/05	2.000
10.	Firma AUTOHANDEL Irena Żelazko ul. Wyzwolenia 117, 42-244 Mstów tel. 0 601-45-54-19	ul. Sztormowa 11, 42-200 Częstochowa tel. (0-34) 369-75-17	21.07.2005 ŚR.X.6620/6/05	300

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres stacji demontażu	Nr w wykazie wojewody	Zdolność przerobowa Mg/rok
11.	Grupa Recyklingowa Pojazdów „RECAR” Sp. z o.o. ul. Toszecka 101, 44-100 Gliwice tel. (0-33) 469 60 33	ul. Wodzisławska 72c 44-240 Żory	19.07.2005 ŚR.II.6620- 22/55/2/05	1.700
12.	Auto - Handel, Auto - Złom, Pomoc Drogowa Eugeniusz Guzik ul. Braci Mieroszewskich 81c, 41-219 Sosnowiec tel. 298-88-37	ul. Braci Mieroszewskich 81c, 41-219 Sosnowiec tel. 298-88-37	20.07.2005 ŚR.II.6620- 22/105/2/05	1.000
13.	AUTO - KRAM - J. Hankus i B. Wójcikiewicz ul. Ceglana 931, 43-378 Rybarzowice tel. (0-33) 817-79-33	ul. Ceglana 4, 43-376 Rybarzowice tel. (0-33) 817-79-33	28.07.2005 ŚR.IX.6620/ WU-53/4/05	1.000
14.	Firma "Andimex" Andrzej Koziółek ul. Chrzanowska 63a 41-404 Mysłowice tel. (0-32) 223-62-83	ul. Chrzanowska 63a 41-404 Mysłowice tel. (0-32) 223-62-83	26.07.2005 ŚR.II.6620- 22/140/04/4/D/05	850
15.	ELROW Sp. z o.o. ul. Brzezińska 8a 44-203 Rybnik tel. (0-32) 432-96-38	ul. Brzezińska 8a 44-203 Rybnik tel. (0-32) 432-96-38	29.07.2005 ŚR.II.6620- 22/72/3/05	2.400
16.	Firma "Auto - Złom" Edward Borowski ul. Sportowa 44-273 Rybnik tel. (0-32) 425-95-96	ul. Sportowa 44-273 Rybnik tel. (0-32) 425-95-96	29.07.2005 ŚR.II.6620- 22/83/2/05	600
17.	Zakład Usługowo-Handlowy Roman Zawada ul. Beskidzka 31 41-800 Zabrze tel. (0-32) 275-04-10	ul. Beskidzka 31 41-800 Zabrze tel. (0-32) 275-04-10	29.07.2005 ŚR.II.6620- 22/48/3/05	b.d.
18.	F.H.U. Krystyna Juraszek ul. Skoczowska 19 43-450 Ustroń tel. (0-33) 854-54-46	ul. Krzywa 43-450 Ustroń	01.08.2005 ŚR.IX.6620/ WU-42/3/05	400
19.	AUTOKOMPLEKS - Krzysztof Ważka ul. Gumna 107 43-426 Dębowiec	ul. Gumna 107 43-426 Dębowiec tel. (0-33) 856-20-71	30.08.2005 ŚR.IX.6620/ WU-37/4/05	3.000
20.	AUTO-ZŁOM "GRACIK" Piotr Gapiński, Janusz Widok s. j. ul. Sikory 17, 41-800 Zabrze tel. (0-32) 275-05-47	ul. Sikory 17, 41-800 Zabrze tel. (0-32) 275-05-47	04.08.2005 ŚR-II-6620- 22/84/2/D/05	600
21.	AUTO-ZŁOM Bartłomiej Stanieccko ul. Poprzeczna 2A, 43-250 Pawłowice tel. (0-32) 472-14-96	ul. Poprzeczna 2A, 43-250 Pawłowice tel. (0-32) 472-14-96	09.08.2005 ŚR-II-6620- 22/87/4/05	1.200
22.	Zakład Demontażu Samochodów, Recykling Komponentów i Części Tadeusz Formanek ul. Fabryczna 41, 43-100 Tychy tel. (0-32) 217-61-61	ul. Fabryczna 41, 43-100 Tychy tel. (0-32) 217-61-61	11.08.2005 ŚR-II-6620- 22/106/2/05	1.500

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres stacji demontażu	Nr w wykazie wojewody	Zdolność przerobowa Mg/rok
23.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe "EKO-MOBIL" s.c. M. Klimas, P. Koczy, M. Stachurski ul. Malwy 13, 40-748 Katowice	ul. Kaliny 43a, 41-506 Chorzów tel. (0-32) 346-04-72 (0-32) 346-04-73 tel. 0 694 967 334 e-mail: ekomobil@onet.eu	16.08.2005 ŚR-II-6620- 22/98/2/05	1.500
24.	"Var-Mont" Sławomir Mularczyk ul. Niwecka 1, 41-200 Sosnowiec	ul. Niwecka 1, 41-200 Sosnowiec tel. (0-32) 266-16-01	16.08.2005 ŚR.II.6620- 22/83/04/5/05	2.610
25.	Eugeniusz Niebiański ul. Wilka 7a/21, 41-705 Ruda Śląska	ul. Katowicka 133, 41-705 Ruda Śląska tel. 501-452-871	16.08.2005 ŚR-II-6620- 22/167/04/5/D/05	b.d.
26.	Zakłady Usługowo – Produkcyjne Michał Kuligowski ul. Legnicka róg Rębaczy, 41-503 Chorzów	ul. Legnicka róg Rębaczy, 41-503 Chorzów tel. (032) 345-71-06, 505-057-095	22.08.2005 ŚR-II-6620- 22/69/3/05	b.d.
27.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „OLMET” Andrzej Oleś ul. Towarowa 15, 42-600 Tarnowskie Góry	ul. Towarowa 15, 42-600 Tarnowskie Góry tel. (032) 768-32-13	22.08.2005 ŚR-II-6620- 22/93/3/05	4.400
28.	Przedsiębiorstwo Usługowo- Handlowe „OLTOMAX” Cytarzyński Janusz ul. Przelajska 96A, 41-250 Czeladź	ul. Przelajska 96A, 41-250 Czeladź tel. (032) 265-55-50	29.08.2005 ŚR-II-6620- 22/92/3/05	3.000
29.	F.H.U. "KONFEX" ul. Damrota 4/6 43-300 Bielsko-Biała	ul. T. T. Jeża 11 43-300 Bielsko-Biała tel. (0-33) 811-62-20	01.09.2005 ŚR.IX.6620/ WU-54/5/05	2.800
30.	"WIREX" Sp. jawna Ireneusz, Jerzy, Jan Wirek ul. Sielecka 93 B 42-500 Będzin tel. (0-32) 267-57-14, 267-36-60	ul. Sielecka 93 B 42-500 Będzin tel. (0-32) 267-57-14, (0-32) 267-36-60	20.09.2005 ŚR-II-6620- 22/71/3/05	b.d.
31.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "HELMET" Helmut Myrcik ul. Kopernika 13, 42-287 Psary gm. Woźniki tel. (0-34) 357-93-94	ul. Wolności 15a, Piasek gm. Woźniki	30.09.2005 ŚR.X.6620//13/05	b.d.
32.	Przedsiębiorstwo Budowlano-Projektowe „DROKAN-2” Jan Nogalski ul. Katowicka 198, 43-100 Tychy tel. (0-32) 219 80 11 (0-32) 219 06 25	ul. Katowicka 198, 43-100 Tychy	26.09.2005 ŚR.II.6620- 22/122/2/05	7.300
33.	Przedsiębiorstwo Przewozu Towarów Powszechnej Komunikacji Samochodowej S.A. ul. Roździeńska 41, 40-382 Katowice tel. (0-32) 256-31-16	ul. Roździeńska 41, 40-382 Katowice tel. (0-32) 256-31-16	3.10.2005 ŚR.II.6620- 22/126/2/05	2.600
34.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "TRANSBUD" Józef Żywczak ul. Janasa 15, 41-500 Chorzów tel. (0-32) 241-55-25 (0-32) 241-56-24	ul. Janasa 15, 41-500 Chorzów tel. (0-32) 241-55-25 (0-32) 241-56-24	14.10.05 ŚR.II.6620- 22/110/3/05	3.000

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres stacji demontażu	Nr w wykazie wojewody	Zdolność przerobowa Mg/rok
35.	Pomoc Drogowa, Auto - naprawa, złomowanie samochodów Lidia Kapustka ul. Krupińskiego 1, 41-403 Chełm Śląski tel. (032) 255-70-98 255-82-71 0 603-122-744	ul. Krupińskiego 1, 41-403 Chełm Śląski tel. (032) 255-70-98 255-82-71 0 603-122-744	20.10.2005 ŚR.II.6620- 22/133/2/05	15.000
36.	Przedsiębiorstwo Robót Górniczych "MYSŁOWICE-REMA" Sp. z o.o. ul. Karola Miarki 36, 41-400 Mysłowice tel. 223-87-51, 223-87-75 223-96-62, 223-96-67	ul. Karola Miarki 36, 41-400 Mysłowice tel. 223-87-51, 223-87-75 223-96-62, 223-96-67	19.10.2005 ŚR.II.6620- 22/40/5/05	2.000
37.	Firma Transport Usługi – Handel „Faktor” Marek Topolski ul. Żelazna 25, 41-605 Świętochłowice tel. (0-32) 345-93-46	ul. Żelazna 25, 41-605 Świętochłowice tel. (0-32) 345-93-46	28.10.2005 ŚR.II.6620- 22/115/5/05	470
38.	Stacja Demontażu Pojazdów Spółdzielnia Transportu Wiejskiego ul. Fabryczna 4, 34-300 Żywiec tel. (0-33) 861-34-15	ul. Fabryczna 4, 34-300 Żywiec tel. (0-33) 861-34-15	18.11.2005 ŚR.IX.6620/WU- 55/5/05	b.d.
39.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „METPOL” inż. Włodzimierz Załęcki, Maria Załęcka ul. Kopernika 11, 42-300 Myszków tel. (0-34) 313-06-32	ul. Kopernika 11, 42-300 Myszków tel. (0-34) 313-06-32	23.11.2005 ŚR.X.6620/14/05	b.d.
40.	Spółka „SCRAPENA” S.A ul. Lubliniecka 41, 42-284 Herby tel. (0-34) 357-42-42	ul. Lubliniecka 41, 42-284 Herby tel. (0-34) 357-42-42	23.11.2005 ŚR.X.6620/19/05	48.000
41.	Huta Katowice Zakład Transportu Samochodowego Sp. z o.o. Al. J.Piłsudskiego 92, Dąbrowa Górnicza tel. (0-32) 795-53-25	Al. J. Piłsudskiego 92, Dąbrowa Górnicza tel. (0-32) 795-53-25	15.11.2005 ŚR.II.6620- 22/139/3/05	2.400
42.	„DAN – ZŁOM” Dariusz Danek ul. Okólna 10, 42-2-400 Zawiercie tel. 0 507 18 29 65	ul. Okólna 10, 42-2-400 Zawiercie tel. 0 507 18 29 65	27.12.2005 ŚR.II.6620- 22/116/3/05	2.700
43.	„Wtórmet-Recykling” Sp. z o.o. w Radzionkowie ul. Zofii Nałkowskiej 6 41-922 Radzionków tel. 032/289-02-51; 032/289-78-68	ul. Zofii Nałkowskiej 6 41-922 Radzionków tel. 032/289-02-51; 032/289-78-68	03.01.06 ŚR.II. 6620-22/ 142/05/2/06	2.300
44.	Zakład Surowców Wtórnych „STAL” Stanisław Kidawa ul. Grunwaldzka 15,42-400 Zawiercie tel. (0-32) 67 22 957 (0-32) 67 06 553	ul. Grunwaldzka 15, 42-400 Zawiercie	24.01.2006 ŚR.II.6620- 22/130/05/2/06	1.020
45.	Janusz Magiera „Dromader” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Transportowo-Handlowo-Usługowe ul. Przybysza 7, 43-200 Brzeźce tel. (0-32) 212 04 46	ul. Łączna 3, 43-200 Brzeźce	02.02.2006 ŚR.II.6620- 22/157/05/04/06	b.d.

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres stacji demontażu	Nr w wykazie wojewody	Zdolność przerobowa Mg/rok
46.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „OSINY” Sp. z o.o. Borek ul. Przemysłowa 3, 42-262 Poczesna tel. (0-34) 327-40-06	Borek ul. Przemysłowa 3, 42-262 Poczesna tel. (0-34) 327-40-06	24.01.2006 ŚR.X.6620/17/05/06	b.d.
47.	Firma „Pandar” Zakład Kasacji i Demontażu Samochodów ul. Armii Krajowej 1, 44-330 Jastrzębie Zdrój tel. (0-32) 47-64-810 kom. 0 604 239 317	ul. Armii Krajowej 1, 44-330 Jastrzębie Zdrój tel. (0-32) 47-64-810 kom. 0 604 239 317	21.02.2006 ŚR.II.6620-22/53/05/7/06	620
48.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „MAREX” ul. Kolejowa 1, 41-503 Chorzów Stary tel. (0-32) 348-24-35 348-21-87	ul. Rodziewiczówny 14, 41-503 Chorzów tel. (0-32) 348-24-35 348-21-87	6.03.2006 ŚR.II.6620-22/21/2/06	3.120
49.	P.W. "JUPOŁ" S.A. ul. Konstytucji 61, 41-905 Bytom tel. (0-32) 281-97-74, 397-19-08	ul. Konstytucji 61, 41-905 Bytom tel. (0-32) 281-97-74 397-19-08	8.06.2006 ŚR.II.6620-22/101/05/10/06	730
50.	Przedsiębiorstwo Usługowo -Handlowe „HOL – POL” Gertruda Polak ul. Myszkowska 41c, 42-310 Żarki tel. (0-34) 314-84-23	ul. Myszkowska 41c, 42-310 Żarki tel. (0-34) 314-84-23	11.08.2006 ŚR.V.6620/5/06	b.d.
51.	Stanisław Dominik Stacja Demontażu Pojazdów EKO-R ul. Poniatowskiego 129, 42-440 Ogrodzieniec - Fugasówka tel.(0-32) 672-38-70	ul. Poniatowskiego 129, 42-440 Ogrodzieniec - Fugasówka tel. (0-32) 672-38-70	27.09.2006 ŚR.II.6620-22/91/2/06	1.040
52.	Stacja Demontażu Pojazdów F.P.H.U „LIBBA” ul. Górecka 32, 43-430 Skoczów tel. (0-33) 854-76-65	ul. Górecka 32, 43-430 Skoczów tel. (0-33) 854-76-65	12.03.2007 ŚR-IV-6620/W-31.2/6/06/07	b.d.
53.	PPHU „FUNDAMENT” Robert Mańczyk ul. Konopnickiej 7, 42-130 Wręczyca Wielka tel. (0-34) 317-00-83	ul. Słoneczna 73, Czarna Wieś	20.04.2007 ŚR.V.6620/2/07	b.d.
54.	„AUTO – ZŁOM” Krystyna Witczak ul. Chełmska 140, 41-403 Chełm Śląski tel. 0- 880 979 353	ul. Chełmska 140, 41-403 Chełm Śląski tel. 0- 880 979 353	18.05.2007 ŚR.II.6620-22/89/05/7/07	b.d.
55.	„AUTO-BOX” Ewa Cieślak, Grzegorz Cieślak (PHU „ZŁOMTEX” ul. Niwecka 8a, 41-200 Sosnowiec tel. (0-32) 269-36-11 fax. (0-32) 362-12-17	ul. Niwecka 8a, 41-200 Sosnowiec tel. (0-32) 269-36-11 fax. (0-32) 362-12-17	31.05.2007 ŚR.II.6620-22/34/3/07	2.610
56.	„Skup i Sprzedaż Części Zamiennych, Złomowanie Pojazdów, Auto - Handel, Auto –Złom” Marcin Tokarski ul. LWP 9B, 42 – 480 Poreba tel. 032/670-34-67	ul. LWP 9B, 42 – 480 Poreba tel. 032/670-34-67	28.06.2007 ŚR.II.6620-22/38/3/07	1.000

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres stacji demontażu	Nr w wykazie wojewody	Zdolność przerobowa Mg/rok
57.	„STAL-MET” s.c. Ewa Misiak, Sławomir Misiak ul. Konopnickiej 1, 42-130 Wręczyca Wielka tel. 034/317 00 46	ul. Konopnickiej 1, 42-130 Wręczyca Wielka tel. 034/317 00 46	20.06.2007 ŚR.V.6620/3/07	b.d.
58.	Wiesław Janoszek „WISTAL” Skup i Sprzedaż Surowców Wtórnych ul. Powstańców Śl. 1 42-141 Przystań	ul. Bór 17 42 – 141 Przystań tel: 034 3191726	03.09.2007 ŚR.V.6620/4/07	b.d.
59.	Punkt Skupu Surowców Wtórnych Usługi Transportowe Małgorzata Mateja ul. Św. Wojciecha 143 41 – 922 Radzionków	ul. Św. Wojciecha 143 41 – 922 Radzionków tel: (032) 286-63-18	07.11.2007 ŚR.II.6620-22/110/3/07	b.d.
60.	Przedsiębiorstwo Handłowe "Porąbka" Sp. z o. o. ul.Kosynierów 3 41-219 Sosnowiec	ul.Kosynierów 3 41-219 Sosnowiec tel: (032) 298-34-92	04.12.2007 ŚR/II/6620-22/66/3/07	b.d.
61.	Firma Handlowo – Usługowa Rafał Lokwenc - Autorecyklng ul. Kopalniana 23, 43-173 Łaziska Górne	Ul. Pszczyńska 198, 43-262 Radostowice gmina Suszec	29.02.2008 r. ŚR/I/66200/5/08	b.d.
RAZEM			112.060	

ZAŁĄCZNIK NR 4 WYKAZ ZAKŁADÓW PRZETWAZANIA ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO W WOJ. ŚLĄSKIM Źródło: „Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Woj. Śląskiego” - projekt]

Lp.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Adres miejsca przetwarzania	Nr rejestrowy GIOŚ	Nr grupy przetwarzanego sprzętu	Kody odpadów	Zdolności przerobowe w [Mg/rok]
1.	P.W. BOWI 42-202 Częstochowa, ul. Ogródowa 64A	42-202 Częstochowa, ul. Ogródowa 64A	E0000159P	1-10	16 02 11*, 16 02 14 16 02 16, 20 01 23* 20 01 36, 20 03 07	100
2.	EDELMET Sp. z o. o. 40-749 Katowice, ul Goetla 8	40-749 Katowice, ul Goetla 8	E0000650ZP	1-10	16 02 11*, 16 02 14 16 02 16, 20 01 23* 20 01 36, 20 03 07	960
3.	SCU Śląskie Centrum Utylizacji 40-696 Katowice, ul. Asnyka 32	40-696 Katowice ul. Asnyka 32	E0000815ZP	1-10	16 02 11*, 16 02 14 16 02 16, 20 01 23* 20 01 36, 20 03 07	2.000
4.	Mega Service Recycling Sp. z o. o. 43-300 Bielsko-Biała ul. Piekarska 86	Żory, ul. Kleszczowa	E0000889ZP	1-10	16 02 11*, 16 02 14 16 02 16, 20 01 23* 20 01 36, 20 03 07	26.000
5.	Zakład Handlowo-Usługowy WELTMAR S.C. Tadeusz Foltyn, Małgorzata Gmyrek 43-300 Bielsko-Biała ul. Podwale 53a	43-300 Bielsko-Biała ul. Podwale 53a	E0001439PZX	1-10	16 02 11*, 16 02 14 16 02 16, 20 01 23* 20 01 36, 20 03 07	510
6.	EKO-SORT 43-300 Bielsko-Biała ul. Katowicka 130	43-300 Bielsko-Biała ul. Katowicka 130	E0006766PZ	1-10	16 02 11*, 16 02 14 16 02 16, 20 01 23* 20 01 36, 20 03 07	300
7.	Zakład Odzysku, Naprawy i Przetwarzania Sprzętu Elektronicznego i Elektronicznego UTIKO Dariusz Wocka 44-100 Gliwice ul. Poniatowskiego 29	44-100 Gliwice, ul. Jana Śliwki 86	E0007105PZ	2,3,4,6,7,9	16 02 14, 16 02 16 20 01 36, 20 03 07	500
8.	CEL - MEDIA Wojciech Czelakowski 42-200 Zawiercie ul. Obronców Poczty Gdańskiej 101	42-200 Zawiercie ul. Obronców Poczty Gdańskiej 101	E0008499P	1,2,3,6,7	16 02 14, 16 02 16 20 01 36, 20 03 07	280
RAZEM						30.650

ATMOTERM[®] S.A.

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

**dla Gminy Gaszowice
(projekt)**

Kierownik Projektu:
mgr inż. Ksenia Czachor

Konsultant Wiodący:
mgr Katarzyna Kędzierska

Opole, kwiecień 2009 r.

Spis treści
Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

ROZDZIAŁ I. WSTĘP	70
PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA	70
ZAKRES I METODYKA WYKONANIA OPRACOWANIA	71
ROZDZIAŁ II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WYŻSZEGO SZCZEBLA.....	72
ROZDZIAŁ III. CHARAKTERYSTYKA GMINY GASZOWICE	79
ROZDZIAŁ IV. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA	89
IV.1 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	89
IV.2 GOSPODARKA ODPADAMI	90
IV.3 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	90
IV.4 KLIMAT AKUSTYCZNY	92
IV.5 OCHRONA PRZYRODY	93
IV.6 POWAŻNE AWARIE, BEZPIECZEŃSTWO CHEMICZNE I BIOLOGICZNE ORAZ KLĘSKI ŻYWIOŁOWE	94
ROZDZIAŁ V. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE GASZOWICE	94
V.1 OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI	94
V.2 GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	96
V.3 GOSPODARKA ODPADAMI	97
V.4 OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	98
V.6 OCHRONA PRZED HAŁASEM	99
V.7 OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	100
V.8 OCHRONA PRZYRODY	101
V.9 OCHRONA PRZED SKUTKAMI POWAŻNYCH AWARII ORAZ BEZPIECZEŃSTWO CHEMICZNE I BIOLOGICZNE	102
V.10 EDUKACJA EKOLOGICZNA	102
ROZDZIAŁ VI. PROGRAM WYKONAWCZY	104
VI.1 INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE	104
VI.2 NARZĘDZIA REALIZACJI PROGRAMU	104
VI.3 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	108
VI.4 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY WDRAŻANIA PROGRAMU	115
VI.5. MONITORING I OCENA REALIZACJI PROGRAMU	1

Rozdział I. WSTĘP

Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest aktualizacja programu ochrony środowiska dla gminy Gaszowice.

Niniejszy program został sporządzony jako realizacja obowiązków gminy wynikających z zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity:

Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150, z późn.zm.), dotyczących sporządzania gminnych programów ochrony środowiska.

Dokument ten służy realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu lokalnym. Przyjęte w programie priorytety oraz zadania gminy Gaszowice służyć będą realizacji obowiązujących wymogów ustawowych w dziedzinie ochrony środowiska, zasad wynikających z programów rządowych, zasad zrównoważonego rozwoju Polski oraz innych dokumentów strategicznych w gminie. Efektem realizacji programu będzie poprawa stanu środowiska oraz wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w gminie.

Zakres i metodyka wykonania opracowania

Zakres opracowania spełnia wymagania określone w przepisach ustawy Prawo ochrony środowiska. Program obejmuje działania gminy na najbliższe cztery lata, tj. 2009 - 2012 oraz obejmujące w perspektywie kolejne cztery lata, tj. 2013 – 2016. Treść programu jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, programami rządowymi z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiednich dokumentów programowych rangi regionalnej i lokalnej. Aktualizacja programu zawiera ogólną charakterystykę gminy oraz charakterystykę i ocenę aktualnego stanu środowiska, sporządzoną na podstawie inwentaryzacji i analizy zagadnień związanych z ochroną środowiska w gminie Gaszowice. Analizę przeprowadzono w oparciu o:

- informacje uzyskane bezpośrednio z gminy,
- studium zebranych materiałów wejściowych,
- dostępne wyniki monitoringu środowiska,

Opracowanie określa cele, priorytety i zadania ochrony środowiska w zakresie: ochrony gleb i powierzchni ziemi, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, ochrony przed skutkami poważnych awarii oraz edukacji ekologicznej. Założone cele podzielono na cele krótkoterminowe, do realizacji w latach 2009 – 2012 oraz średnioterminowe, do realizacji w perspektywie kolejnych czterech lat, czyli do roku 2016.

Podstawą formułowania celów i priorytetów były wyniki przeprowadzonej analizy stanu środowiska oraz identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska. Przy formułowaniu priorytetów i celów ekologicznych kierowano się wytycznymi zawartymi w obowiązujących przepisach prawa polskiego, obowiązujących dokumentów rządowych oraz innych dokumentów strategicznych. Opracowanie zawiera program wykonawczy, tj. określa: instytucje odpowiedzialne za realizację programu, narzędzia realizacji programu, źródła jego finansowania, harmonogram rzeczowo-finansowy wdrażania programu oraz procedury kontroli realizacji programu.

Rozdział II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WYŻSZEGO SZCZEBLA

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (wersja przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16.12.2008)

„Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Pod kątem gospodarki odpadami, PEP ustanowiła następujące cele średniookresowe do 2016 r.:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko,
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

PEP wskazuje, że aby osiągnąć cele średniookresowe konieczne jest w latach 2009 – 2012:

- zorganizowanie banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
- reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),

- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.),
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogiłników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów (do końca 2010 r.).

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (projekt aktualizacji 2008)

Celem dokumentu jest określenie systemu dobrej gospodarki odpadami na Śląsku uwzględniającej wymagania środowiskowe, ekonomiczne i społeczne. Zaktualizowany Plan przedstawia propozycję nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami, zgodnego z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010, Polityką Ekologiczną Państwa, przepisami oraz dobrymi praktykami w dziedzinie zarządzania systemami gospodarki odpadami. W dokumencie dokonano analizy stanu aktualnego w odniesieniu do skali regionu. Zidentyfikowano występujące problemy i wskazano słabe strony istniejącego stanu. W odniesieniu do tego, sformułowano cele

i kierunki działań oraz zadania z zakresu gospodarki odpadami mające na celu wyeliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości.

W oparciu o dokonane założenia i przyjęte cele, a także po uwzględnieniu szeregu uwag przekazanych przez ekspertów i praktyków (pracownicy administracji, zarządzający instalacjami, podmioty prowadzące działalność w zakresie gospodarki odpadami), zaproponowano system gospodarki odpadami. Polega on na podziale województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w ramach których będą realizowane przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem wytwarzanych odpadów. Zagadnienie to szerzej przedstawiono w planie gospodarki odpadami, będącego integralną częścią niniejszego dokumentu.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska (projekt aktualizacji)

Dotychczas obowiązujący "Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2004 r. oraz cele długoterminowe do roku 2015" jest dziś aktualny przede wszystkim w części formułującej ogólne wytyczne do tworzenia regionalnej polityki ochrony środowiska. W oparciu o diagnozę stanu środowiska, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polityki ochrony środowiska oraz wymagania w zakresie jakości środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (określone stosownymi ustawami, aktami wykonawczymi i rozporządzeniami, implementacją dyrektyw UE) – w aktualizacji Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska przedstawione zostaną aktualne priorytety jego realizacji wraz z głównymi kierunkami działań zmierzających do systematycznej poprawy jakości środowiska i racjonalnego użytkowania z jego zasobów. Według stanu na lipiec 2008 r., nie są jeszcze zakończone prace nad aktualizacją Programu i nie został on poddany konsultacjom społecznym.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

4 września 2007 r. Komisja Europejska zaakceptowała projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. Pozwoliło to Zarządowi Województwa Śląskiego na podjęcie uchwały nr 1708/91/III/2007 z dnia 18 września 2007 roku przyjmującej Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 (dalej: RPO WŚ).

Celem głównym RPO WŚ jest „stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu”, jako proces zachodzący na wielu płaszczyznach, w tym m.in. środowiskowej poprzez zmniejszenie obciążeń

i polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, zachowanie bioróżnorodności. W RPO WŚ wyznaczono szereg priorytetów, wśród których jest „Środowisko”, którego głównym celem jest ochrona oraz poprawa jakości środowiska, realizowana poprzez cele szczegółowe, takie jak:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku,
- poprawa jakości powietrza,
- doskonalenie systemu zarządzania środowiskiem,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa.

W ramach priorytetu wspierane będą działania w zakresie rozwoju infrastruktury wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, poprawy jakości powietrza i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zarządzania środowiskiem i ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Infrastruktura wodno – ściekowa wspierana będzie poprzez inwestycje w sieci kanalizacyjne, wodociągowe, oczyszczalnie ścieków i elementy systemu zaopatrzenia w wodę. W ramach gospodarki odpadami, wsparcie uzyskają projekty z zakresu selektywnej zbiórki odpadów, ich odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania, kompleksowego oczyszczania terenów z odpadów zawierających azbest oraz rekultywacji obszarów zdegradowanych i składowisk odpadów na cele przyrodnicze. Wymienione przedsięwzięcia w znacznym stopniu przyczynią się do wdrożenia efektywnych ekologicznie, kompleksowych systemów gospodarki odpadami oraz likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów. Wszystkie działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami będą ponadto realizować założenia wynikające z Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego. Poprawa jakości powietrza będzie osiągnięta poprzez przedsięwzięcia na rzecz budowy, remontu oraz modernizacji systemów ciepłowniczych (obejmujące likwidację systemów indywidualnych), wraz z ich wyposażeniem w instalacje ograniczające emisję zanieczyszczeń, kompleksowej termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła, prowadzącej do ograniczenia „niskiej emisji”. Dodatkowo, wspierane będą działania prowadzące do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym budowa infrastruktury służącej do przesyłu i produkcji energii pochodzącej ze źródeł alternatywnych, jak energia słoneczna, energia pochodząca z biomasy i inne. W ramach priorytetu preferowane będą projekty realizowane na obszarach o dużej gęstości zaludnienia. Doskonaleniu zarządzania środowiskiem będą służyć inicjatywy w zakresie tworzenia i rozwoju instrumentów gromadzenia i przetwarzania informacji o stanie środowiska, map akustycznych oraz map zalewowych. W ramach priorytetu realizowane będą działania polegające na modernizacji i doposażeniu infrastruktury służącej szeroko pojętej edukacji ekologicznej (m.in.: punkty

widokowe, ścieżki przyrodnicze, ośrodki dydaktyczno – promocyjne) oraz przywracaniu drożności korytarzy ekologicznych.

Strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020

Obowiązująca „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020” powstała w wyniku przeprowadzenia aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015”. Strategia stanowi jeden z najważniejszych dokumentów przygotowanych przez samorząd województwa, zapis świadomych wyborów społeczności regionu, obrazujący długotrwałą koncepcję rozwoju omawianego terytorium, z punktem ciężkości zorientowanym na rozwiązywanie kluczowych problemów i wykorzystywanie pojawiających się szans. Wizja województwa śląskiego skupia się przede wszystkim na poprawie wizerunku oraz uczynieniu z regionu jednego z centrów cywilizacyjnych Polski i Europy. Przewiduje ona równomierny rozwój województwa, przebiegający równocześnie na czterech płaszczyznach:

- społecznej (edukacja, kultura, integracja społeczna, aktywizacja zasobów ludzkich),
- gospodarczej (restrukturyzacja, innowacyjność i rozwój gospodarki),
- środowiskowej (ochrona i kształtowanie środowiska i przestrzeni),
- infra – technicznej (rozwój transportu, komunikacji i przepływu informacji).

Cel strategiczny na płaszczyźnie środowiskowej został zdefiniowany jako „poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni”.

Określono następujące kierunki działań:

- 1) wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych,
- 2) zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic,
- 3) rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- 4) kształtowanie ośrodków wiejskich,
- 5) uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami,
- 6) utworzenie systemu kształtowania i wykorzystywania zasobów wodnych,
- 7) polepszenie jakości powietrza,
- 8) ochrona przed hałasem,
- 9) ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego jest podstawowym dokumentem określającym zasady organizacji struktury przestrzennej województwa oraz

zasady i kierunki zagospodarowania przestrzennego w przekroju podstawowych komponentów przestrzeni, w tym:

- podstawowych elementów sieci osadniczej,
- rozmieszczenia infrastruktury społecznej, technicznej i innej o znaczeniu ponadlokalnym,
- wymagań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury, z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jako instrument kreowania rozwoju przestrzennego województwa oraz koordynowania planowania zagospodarowania na poziomie regionalnym ustala kierunki transformacji podstawowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, uwzględniając zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania zawarte w: „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” oraz cele i kierunki rozwoju regionu zawarte w „Strategii rozwoju województwa śląskiego na lata 2000 – 2020”.

Cel generalny polityki przestrzennej został sformułowany następująco: „Kształtowanie harmonijnej struktury przestrzennej województwa śląskiego sprzyjającej wszechstronnemu rozwojowi województwa.

Cele polityki przestrzennej (spośród których każdy dotyczy zagadnień związanych z ochroną środowiska) to:

- I. Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa
- II. Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej
- III. Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych
- IV. Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury
- V. Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią
- VI. Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

W dniu 14 maja 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Był on wynikiem rezolucji Sejmu RP z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została zobowiązana do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Powstał on także w wyniku realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., nr 3, poz.20, z późn.zm.) oraz przepisów wykonawczych do niej.

Realizacja Programu została przewidziana na lata 2003 – 2032, głównie z uwagi na wieloletnią trwałość płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie, dużą ilość tych wyrobów oraz wysokie koszty usuwania.

Cele „Programu ...” sformułowane zostały następująco:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich terytorium Polski,
- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem,
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

W „Programie...” przyjęto założenie, że w ciągu trzydziestoletniego okresu jego realizacji, tj. od 2003 r. do 2032 r. nastąpi:

- wdrożenie stosowanych w Unii Europejskiej przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- unieszkodliwianie odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach,
- złożenie odpadów azbestowych na 84 składowiskach o powierzchni od 1 do 5 ha, zlokalizowanych na terenie całego kraju,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem,
- likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

W tym celu zaplanowano realizację takich zadań, jak:

- prowadzenie działalności informacyjno-popularyzacyjnej na temat azbestu,
- prowadzenie działalności szkoleniowej dla pracowników administracji państwowej,
- utworzenie Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zawodowego Związanych z Azbestem,
- utworzenie bazy danych o lokalizacji, ilości i stanie istniejących wyrobów zawierających azbest, oraz utworzenie bazy danych niezbędnych do skutecznego monitorowania realizacji zadań przewidzianych „Programem...”,
- opracowanie wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów ochrony przed szkodliwością azbestu oraz programów usuwania wyrobów zawierających azbest,

- wspieranie inicjatyw samorządu terytorialnego dotyczących oczyszczania miejsc publicznych z azbestu,
- budowę składowisk odpadów zawierających azbest,
- monitorowanie realizacji „Programu...”,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest.

Jako docelowy przyjęto 30-letni okres realizacji tego programu (rok 2032 jako termin osiągnięcia celów).

Według doniesień Ministerstwa Gospodarki, prowadzone są obecnie prace nad uchwaleniem „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”. Znaczącą zmianą w stosunku do dotychczasowego „Programu...” stanowić będzie zmiana sposobu postępowania z azbestem: nie będzie konieczności usuwania rur azbestowo cementowych (natomiast trzeba je będzie zaznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), natomiast usunięty azbest będzie można unieszkodliwić w sposób inny niż składowanie (obecnie jest to jedyna dopuszczalna metoda zagospodarowania odpadów azbestowych).

Rozdział III. CHARAKTERYSTYKA GMINY GASZOWICE

Położenie administracyjne Gminy

Gmina Gaszowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego w powiecie rybnickim (8 kilometrów na zachód od Rybnika). Graniczy z gminami: Lyski, Jejkowice, Rydułtowy (powiat wodzisławski) i Miastem Rybnik. Obejmuje swym zasięgiem pięć sołectw: Gaszowice, Szczerbice, Piece, Czernica i Łuków Śląski. Posiada dogodne połączenia z Rybnikiem, Rydułtówami i Raciborzem. Na terenie gminy znajdują się rozległe tereny leśne będące częścią kompleksu sąsiadującego z Zalewem Rybnickim, który jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji. Sołectwa: Gaszowice, Szczerbice i Piece tworzą zespół wschodni ściśle związany z Rybnickim. W sołectwach tych przeważają gleby piaszczyste, a dolinami wzdłuż cieków, ciągną się czarne ziemie i torfy. Czernica i Łuków tworzą "zespół zachodni", przylegający do Rydułtów, o charakterze rolniczo - ogrodniczo – sadowniczym. Gminę od północy i zachodu otaczają lasy należące do Nadleśnictwa Rybnik. Ponadto Gmina Gaszowice leży w kotlinie raciborsko oświęcimskiej, 8 kilometrów na zachód od Rybnika w otulinie Parku Krajobrazowego "Rudy Wielkie".

Położenie geograficzne Gminy

Gmina Gaszowice obejmuje swym zasięgiem obszar o powierzchni 19,54 km², co stanowi 9% całkowitej powierzchni powiatu rybnickiego.

Gmina leży w obrębie Kotliny Raciborskiej, która jest najdalej na południe wysuniętą częścią Niziny Śląskiej wzdłuż biegu Odry, sąsiadując od wschodu z Płaskowyżem Rybnickim, Wyżyną Katowicką i Garbem Tarnogórskim, od zachodu zaś z Płaskowyżem Głubczyckim, zaliczonym do wyżyny Śląskiej. Na południu dolina Odry łączy Kotlinę Raciborską z Kotliną Ostrawską. Wypełnione piaskami i żwirami dno kotliny leży poniżej 200 m i ma około 1200 km² powierzchni. Na prawym brzegu Odry leżą rozległe Lasy Raciborskie.

Dolina Odry ma charakter pradoliny szerokości od 8 do 12 km z łąkowym tarasem zalewowym i wyższymi tarasami piaszczystymi. Teren Gminy ukształtowany jest na poziomie od 220 m n.p.m. w północnej części Gminy, tj. w okolicach Jeruzalem i Pogwizdowa do 280 m n.p.m. w południowo – wschodniej części Gminy, tj. w okolicy Czernicy.

Zagospodarowanie terenu

Według danych Wydziału Geodezji Powiatu Rybnickiego (Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej) struktura użytkowania gruntów w gminie Gaszowice przedstawia się następująco (wg stanu na dzień 01.01.2003 r.):

- użytki rolne: 1 664 ha (85,5% ogólnej powierzchni gminy),
- lasy i grunty leśne: 60 ha (3,1% powierzchni gminy),
- powierzchnia gruntów zurbanizowanych i zabudowanych: 203 ha (10,4 % pow. gminy),
- pozostałe grunty i nieużytki: 27 ha (1,4% powierzchni gminy).

Budowa geologiczna i hydrogeologiczna

Pod względem geologicznym Gmina Gaszowice leży w południowo – zachodniej części niecki głównej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. W budowie geologicznej biorą udział utwory trzeciorzędu (miocen) i czwartorzędu (plejstocen, holocen), które zalegają zwartą powłoką na osadach karbonu. Karbon reprezentowany jest przez osady karbonu górnego - namuru. Utwory wykształcone są jako łupki i piaskowce z pokładami węgla z grup 600 i 700. Pokłady węgla zalegają na głębokości 350 do 500m.

Osady trzeciorzędowe reprezentowane są przez iły mioceńskie, wśród których występują piaszczyste przewarstwienia. Spąg osadów miocenu zalega na głębokości od około 50 m w rejonie Czernicy. Bezpośrednio na powierzchni osady trzeciorzędowe występują na obszarze pomiędzy Czernicą i Babią Górą oraz w centralnej części Gminy,

gdzie lokalnie przykryte są jedynie współczesnymi osadami rzecznyymi. Na pozostałym obszarze osady trzeciorzędu przykryte są osadami czwartorzędowymi.

Czwartorzędowe utwory reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu. Osady plejstocenu wykształcone są w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych przykrytych lokalnie gliną zwałową. Utwory te związane są ze zlodowaceniem środkowo – polskim. Miąższość ich osiąga 20 – 30 m. Do osadów holocenu zalicza się osady rzeczne współczesnych dolin rzecznych.

Teren gminy Gaszowice - wchodzącej w skład powiatu Rybnickiego – zalicza się do przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu rybnickiego. Poziomy wodonośne występują głównie w czwartorzędowych piaskach, piaskach pylastych miocenu oraz piaskowcach i mułowcach karbonu górnego. Gmina leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Jest to 345 QDP Rybnik (GZWP w utworach czwartorzędu, obszar 72 km², typ zbiornika – porowy, o średniej głębokości ujęć 20 – 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika to 8 tys. m³/dobę [źródło: *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rybnickiego*].

Sieć hydrograficzna

Pod względem hydrograficznym omawiany obszar należy do zlewni rzeki Odry. Podstawą drenażu są dwa ciekі powierzchniowe (zlewnie III – go rzędu):

- potok Czernicki,
- potok Gzel.

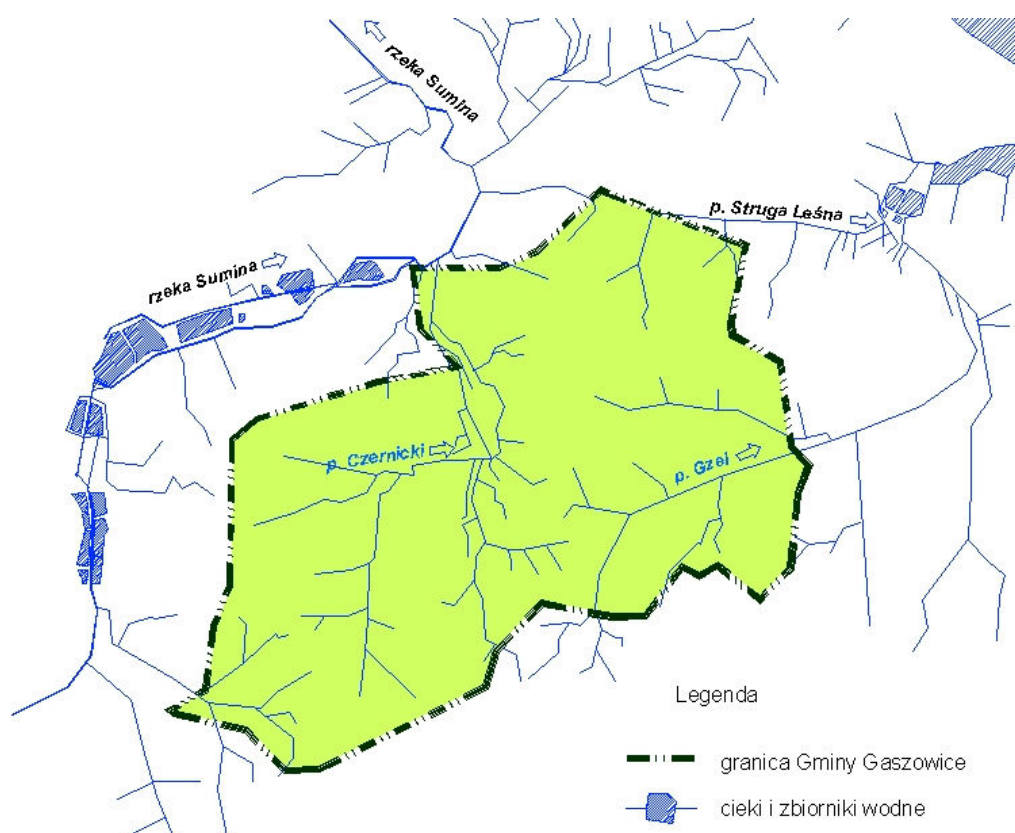
Potok Czernicki odprowadza wody powierzchniowe z zachodniej i środkowej części Gminy, tj. okolic Czernicy, Łukowa, Pieców i Gaszowic w kierunku północnym do rzeki Suminy. Potok w górnym swym biegu zasilany jest przez szereg małych cieków o charakterze naturalnym. Ciekі te często mają charakter okresowych.

Powierzchniowe zbiorniki wodne znajdują się w górnym biegu potoku Czernicy, są to dwa zbiorniki o charakterze naturalnym. Aktualnie są one nie zagospodarowane. Poniżej w okolicy Łukowa, na potoku, wybudowany został sztuczny zbiornik wód powierzchniowych, wykorzystywany jako zbiornik hodowlany.

Potok Gzel odprowadza wody powierzchniowe ze wschodniej części Gminy, tj. z okolic Szerbic, w kierunku wschodnim - bezpośrednio do Zalewu Rybnickiego na rzece Rudzie. Potok Gzel zasilany jest trzema większymi dopływami, które mają także charakter cieków naturalnych. Na wysokości Gminy Gaszowice w obrębie doliny potoku i jego biegu nie ma powierzchniowych zbiorników wodnych.

Rysunek 2.1.1 przedstawia schemat występowania wód powierzchniowych na terenie gminy.

Rysunek 2.1.1 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Gaszowice

Źródło: Program Ochrony Środowiska 2004

Spółeczność lokalna

Gminę zamieszkuje 8 895 osób (według informacji z Gminy na dzień 31.01.2009). Liczba osób zamieszkujących stanowi 12,1% liczby ludności powiatu rybnickiego.

Tabela 2.1.1 Prognoza liczby ludności w latach 2005-2015

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Liczba ludności	8 695	8 764	8 784	8 895	8 897	8 899	8 900	8 904

Źródło: GUS (stan na dzień 31.12.2007 r.)

Charakterystyka pozarolniczego sektora gospodarczego

Według danych statystycznych GUS na terenie gminy Gaszowice zarejestrowano (wg sektorów własnościowych) ogółem **611** podmiotów gospodarki narodowej, w tym:

- w sektorze publicznym ogółem **16** podmiotów gospodarki narodowej (z czego 12 zalicza się do jednostek państwowego i samorządowego prawa budżetowego),
- w sektorze prywatnym ogółem **595** podmiotów gospodarki narodowej (należy do nich 520 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 16 spółek handlowych, 3 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego oraz 16 stowarzyszeń i organizacji społecznych).

W obrębie Gminy Gaszowice funkcjonuje kilka średnich i małych zakładów przemysłowych, które oddziałują na środowisko a w szczególności:

- Przedsiębiorstwo Prefabrykacji Górniczej PREFROW w Czernicy,
- Zakład betoniarski BEMAT w Gaszowicach,
- Zakład Betoniarski DROG – BUD w Gaszowicach,
- LORKEN – TECH Lakier przemysłowe do tworzyw sztucznych i drewna w Gaszowicach,
- Zakład Ślusarski – Błażej Kaczmarczyk w Czernicy.

Tabela 2.1.2 Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie gminy Gaszowice

Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
	16	Ogółem	595	Ogółem
611	12	Jednostki państwowe i samorządowe prawa budżetowego	520	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
	4	Inne	16	Spółki handlowe
			3	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego
			16	Stowarzyszenia i organizacje społeczne

źródło: GUS (stan aktualny na dzień 31.12. 2007)

Infrastruktura techniczna

Gazociągi

Do obszaru Gminy Gaszowice sieć gazowa nie jest doprowadzona. Gazyfikacja może być zrealizowana przez wyprowadzenie sieci gazowej od strony Rybnika. W chwili obecnej nie przewiduje się rozbudowy sieci w kierunku gminy Gaszowice. Ewentualna rozbudowa sieci gazowej poprzedzana jest przeprowadzeniem analizy opłacalności ekonomicznej przedsięwzięcia.

Do celów bytowych wykorzystywany jest gaz płynny propan-butan zakupywany przez mieszkańców w tzw. „butlach gazowych”.

Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Gaszowice nie posiada również sieciowych systemów ciepłowniczych. Potrzeby cieplne odbiorców pokrywane są przez wykorzystanie rozwiązań indywidualnych (małe kotłownie domowe).

Na terenie gminy nie ma znacząco dużych zakładów, które przez eksploatację dużych kotłów powodowałyby emisję zanieczyszczeń do powietrza. Istnieje kilka niewielkich kotłowni lokalnych, dostarczających ciepło na potrzeby budynków. Do tych budynków zaliczyć należy miejscowy sklep spożywczy, szkołę (ogrzewanie olejowe), przedszkole oraz budynek Urzędu Gminy.

Transport i komunikacja

Drogowa sieć komunikacyjno – transportowa

Łączna długość sieci drogowo – ulicznej na terenie Gminy wynosi 65,7 km:

- drogi powiatowe – 16,7 km
- drogi gminne – 49 km

Główny ciąg ulic stanowią drogi powiatowe o łącznej długości 16 km:

- nr 14609 (ul. Rybnicka) – Lyski – Gaszowice – Jejkowice – Rybnik,
- nr 14643 (ul. Wolności) – Lyski – Łuków Śląski – Czernica - Rydułtowy,
- nr 14646 (ul. Sumińska) – Sumina – Gaszowice (ul. Wiejska, Rybnicka) – Jejkowice,
- nr 14647 – Gaszowice (ul. Rydułtowska) – Wodzisław,
- nr 14693 (ul. Kolejowa) – Gaszowice – Łuków Śląski,
- nr 14694 (ul. Powstańców) – Czernica – Pstrążna.

Komunikacyjnie Gmina posiada dostęp do powiązań w ramach regionu na osi wschód – zachód za pośrednictwem drogi krajowej nr 49 (relacji Racibórz – Rybnik – Żory) zlokalizowanej w pobliżu południowej granicy Gminy. Powiązanie z głównym układem komunikacyjnym Gminy zrealizowane jest za pośrednictwem dróg nr 14643 i 14647.

Drogi gminne są drogami ruchu lokalnego o wyraźnie mniejszym natężeniu ruchu pojazdów. Główne uciążliwości ruchu drogowego wynikają z zaniżonych parametrów technicznych układu drogowego w stosunku do pełnionych funkcji tj. szerokość pasa jezdni, brak chodników czy poboczy.

Komunikacja zbiorowa, obsługiwana jest przez autobusy i kolej, zaspokaja w pełni zapotrzebowanie społeczeństwa. Gmina posiada dogodne połączenia drogowe oraz kolejowe z Rybnikiem, Rydułtówami i Raciborzem. Układ ten umożliwia bardzo dobrą komunikację, co jest dużym atutem i stanowi o potencjale rozwojowym; konsekwencją tego jest jednak koncentracja uciążliwości charakterystycznych dla tras tego typu o dużych natężeniach ruchu i znacznym udziale pojazdów ciężarowych, dojeżdżających do okolicznych zakładów produkcyjnych.

Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w Gminie. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Transport kolejowy

Przez teren gminy Gaszowice przebiegają dwie trasy kolejowe:

- dwutorowa linia kolejowa relacji: Rybnik – Jejkowice - Racibórz (bez dworca w granicach Gminy Gaszowice)
- jednotorowa linia relacji: Rybnik – Rydułtowy – Racibórz (z przystankiem osobowym w Łukowie Śląskim).

Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Do sieci wodociągowej podłączonych jest ok. 98% mieszkańców Gminy Gaszowice. Pozostali mieszkańcy korzystają z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w wodę – studnie kopane.

Gmina Gaszowice nie posiada własnych ujęć wody. Tereny Gminy (za wyjątkiem sołectw Czernica i Łuków) zasilane są w wodę z ujęć:

- Dzieckowice – sieć magistralna – GPW Katowice z siecią rozdzielczą w Rybniku (SR Rybnik),
- Strumień - sieć magistralna - GPW Katowice z siecią rozdzielczą w Rybniku (SR Rybnik), poprzez zbiornik „Beata”.

Sołectwa Czernica i Łuków zasilane są siecią magistralną GPW Katowice poprzez sieć rozdzielczą w Rydułtowach (SR Rydułtowy).

Sieć wodociągowa na terenie Gminy zarządzana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku.

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 76,2 km.

Według danych GUS (stan na dzień 31.12.2007 r.) w roku 2007 zużyto ogółem 203,2 dam³/rok wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Z tej ilości 175,2 dam³/rok przypada na gospodarstwa domowe.

Odprowadzanie ścieków

Na dzień dzisiejszy ścieki z terenu Gminy Gaszowice odprowadzane są w dwóch kierunkach:

- z terenu sołectwa Szczerbice odprowadzone są w kierunku Oczyszczalni Ścieków w Rybniku,
- z terenu sołectw Gaszowice, Piece, Łuków, Czernica kierowane są do Oczyszczalni Ścieków w Suminie w Gminie Lyski,

Od kwietnia 2009 roku ok. 40 km kanalizacji zostanie scalona poprzez przyłącza do Oczyszczalni Ścieków w Rybniku.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku przystępując do kompleksowego programu budowy sieci kanalizacyjnej na terenie miasta (w roku 2005), podjęło decyzję o przekierowaniu ścieków, z terenu Miasta Rybnika oraz gminy Jejkowice i części gminy Gaszowice, do zmodernizowanej miejskiej oczyszczalni ścieków **Orzepowice**.

Skoncentrowanie oczyszczania ścieków w miejskiej oczyszczalni ścieków powinno przyczynić się do zmniejszenia kosztów jednostkowych oczyszczania oraz zmniejszenia całkowitego ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych.

Miasto Rybnik wraz z sąsiednimi gminami Jejkowice i Gaszowice jest na etapie zamykania kompleksowego programu budowy kanalizacji sanitarnej na terenie Rybnika, Jejkowic oraz części gminy Gaszowice. Przedsięwzięcie to realizowane jest przy wsparciu **Funduszu ISPA** pod nazwą „*Budowa kanalizacji sanitarnej w gminach Rybnik Gaszowice, Jejkowice dociążającej zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków w Rybniku, Memorandum Finansowe nr 2001/PL/16/P/PE/025*”.

Projekt obejmował 17 dzielnic Rybnika (Boguszowice Stare, Chwałowice, Golejów, Gotartowice, Kamień, Kuźnia Rybnicka, Ligota-Ligocka Kuźnia, Meksyk, Niedobczyce, Niewiadom, Ochojec, Orzepowice, Piaski - Paruszowiec, Popielów, Radziejów, Zamysłów, Zebrzydowice) oraz gminy Gaszowice i Jejkowice [źródło: „*Plan rozwoju lokalnego miasta Rybnik 2004-2006*”].

Obszar objęty Projektem zamieszkuje 148 tysięcy osób. Docelowo do systemu odbioru i oczyszczania trafiać będzie 96% ścieków generowanych w Rybniku, Gaszowicach i Jejkowicach wobec obecnego poziomu 62%.

W związku z zakończeniem budowy kanalizacji sanitarnej Urząd Gminy informuje o możliwościach i terminie wykonania przyłączy kanalizacyjnych. Na dzień dzisiejszy Urząd posiada informację, że wykonanie przyłączy będzie możliwe w marcu 2009 roku.

Decyzje zezwalające na wywóz nieczystości ciekłych posiadają następujące firmy:

- Tomaszek Gaszowice – 510 spisanych umów,
- ZOK Gaszowice – 236 spisanych umów,
- Liszka Rybnik – 8 spisanych umów,
- PWiK Rybnik – 3 spisane umowy.

Ogółem: 757 umów.

Kanalizacja deszczowa

Na terenie Gminy istnieje sieć kanalizacji deszczowej wykonana z rur betonowych, a zebrane wody deszczowe odprowadzane są do lokalnych potoków. System kanalizacji deszczowej znajduje się jedynie w centrach sołectw gdzie zabudowa jest bardziej zwarta, poza tymi terenami wody deszczowe z ulic odpływają do przydrożnych rowów a następnie do pobliskich cieków.

Turystyka i rekreacja

Atrakcje turystyczne gminy związane są głównie z jej walorami przyrodniczymi, w mniejszym stopniu z zabytkami. Przez gminę przechodzą szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe. Przeszło 100 km tras ścieżek rowerowych łączący okoliczne miejscowości, dając

możliwość poznania wielu obiektów o wartości historycznej i kulturalnej, a przede wszystkim piękna krajobrazów - w zaciszu Parku Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych czy wokół Zalewu Rybnickiego.

Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" – park krajobrazowy w zachodniej części województwa śląskiego, założony w 1993, celem zachowania, ochrony i popularyzacji walorów przyrodniczych i kulturowych objętego nim obszaru.

- Powierzchnia parku: 49 387 ha
- Powierzchnia otuliny: 14 010 ha (składa się z 5 niestykających się ze sobą obszarów)
- Struktura użytkowania: 57% lasy, 33% użytki rolne, 1,3% wody powierzchniowe, reszta nieużytki i tereny zurbanizowane.

W obrębie parku znajduje się rezerwat przyrody Łęczczok, założony w 1957 r., o powierzchni 400 ha. Ochronie podlegają pozostałości naturalnych lasów łęgowych i grądowych, typowych dla doliny górnej Odry oraz stawy – tereny łęgowe ptaków i siedliska rzadkiej roślinności błotnej i wodnej (m.in. cibora żółta, kotewka orzech wodny). Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej to m.in. głaz narzutowy na północny wschód od Rybnika - Paruszowca.

Oprócz naturalnych walorów przyrodniczych ochronie podlegają wartości historyczno-kulturowe. Zalicza się do nich krajobraz ukształtowany w wyniku działalności cystersów, którzy przybyli do Rud z Francji w 1258 r. Zakonnicy, znani z pracowitości i gospodarności, przyczynili się do rozwoju gospodarczego obszaru. Na terenie parku zachowały się pozostałości pocysterskiej kuźnicy miedzi z XVIII w. (Ruda Kozielska), kopalni rud żelaza z XVIII w. ([Trachy](#)), hut żelaza z XVI - XIX w., hałd poeksploatacyjnych itp. W Rudach zachował się pocysterski kościół i zespół klasztorno-pałacowy z jednym z największych w Polsce parków w stylu angielskim.

Park od 2000 r. wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. W Rudach znajduje się jeden z jego ośrodków edukacyjnych.

Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano **14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków**. Spośród kręgowców uznawanych za zagrożone w skali kraju, zakwalifikowanych do "Polskiej czerwonej księgi zwierząt", w granicach Parku przystępują do rozrodu: traszka grzebieniasta, bąk, bączek, hełmiatka, bielik, zielonka, podróżniczek i przedstawiciel nietoperzy - borowiaczek, a

przypuszczalnie także gniewosz plamisty, rożeniec, kania czarna, koszatka i popielica. Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Krytyczny, największy pas pomostu ekologicznego znajduje się wokół Szczekowic. Tamtejszy ekosystem leśny wymaga tym samym szczególnej ochrony. Opisywany ciąg ekologiczny dopełniany jest przez systemem hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczyńki, Korzeńca i Gostyni, umożliwiający migrację organizmów wodnych między zlewniami Wisły i Odry.

Zalew Rybnicki

Zalew Rybnicki to sztuczny zbiornik wodny, utworzony dla potrzeb Elektrowni "Rybnik", na długości aż 7 km. Do jeziora wpływają rzeki Ruda i Nacyna, dodatkowo jest on sztucznie zarybiany, przez co jest miejscem występowania wielu gatunków ryb. Nad zbiornikiem znajduje się kilka klubów żeglarskich, stacja harcerska, ośrodki rekreacyjne, kawiarnie oraz pole namiotowe. Sezon żeglarski jest tu najdłuższy w Polsce - trwa od kwietnia do października, a temperatura wody w zbiorniku nie spada wtedy poniżej 15 stopni Celsjusza. Nawet zimą jezioro nie zamarza, co jest nie spotykane gdzie indziej. Nad brzegiem cumuje różnoraki sprzęt wodny, który na miejscu można wypożyczać. Wzdłuż zbiornika poprowadzona jest ścieżka rowerowo-spacerowa, nad samym brzegiem natomiast stoją ławki z widokiem na wodę, a wszystko otacza zieleń krzewów i drzew.

Rozdział IV. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

IV.1 Wody powierzchniowe i podziemne

Potok Czernicki nie był badany w ramach monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. W roku 2006 i 2007 wykonano pomiary czystości wód na terenie powiatu rybnickiego w sąsiadujących gminach Lyski i Jejkowice.

Punkty badawcze zlokalizowane były w gminie Jejkowice (potok Gzel, 0,1 km długości rzeki, przed wlotem do zbiornika Rybnik) oraz w miejscowości Sumina, w gminie Lyski (rzeka Sumina, 15,4 km długości rzeki, od dopływu w Suminie, aż do ujścia).

Tabela 1. Wyniki klasyfikacji wód powierzchniowych przepływających przez teren gmin, sąsiadujących z Gaszowicami

Lp.	NAZWA CIEKU – przekrój	Wyniki klasyfikacji
-----	------------------------	---------------------

		Klasa	Wskaźniki decydujące o klasie
1.	Potok Gzel – gmina Jejkowice	IV	ChZT- Mn, ChZT- Cr, bakterie fekalne, ogólna liczba bakterii coli, barwa
2.	Sumina – gmina Lyski	IV	Barwa, ChZT – Cr, Azot, Mangan
3.	Sumina – gmina Lyski	N*	Nie spełnia wymagań RMS**

*dane za rok 2006 – „Ocena ogólna wód powierzchniowych”, WIOŚ, Katowice

** RYBY – ocena wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4.10.2002 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. nr 178, poz. 1455)

Powiat Rybnicki leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 345. Według badań Państwowego Instytutu Geologicznego, w 2006 r. jakość tego zbiornika odpowiadała III klasie czystości. Natomiast wg badań przeprowadzonych przez WIOŚ Katowice w roku 2007, wody podziemne z terenu powiatu (gmina Czerwionka – Leszczyny) zaklasyfikowano do klasy I czystości wód (II klasa - wskaźnik decydujący Ca, SO₄ oraz III klasa - wsk. decydujący PO₄). Badania były prowadzone na poziomie warstwy czwartorzędowej „Q” w ramach monitoringu diagnostycznego.

Nazwa punktu pomiarowego	Numer punktu pomiarowego w sieci krajowej	Wyniki klasyfikacji	
		Klasa	Wskaźniki decydujące o klasie
Bełk	1705/K	I	pozostałe
		II	Ca, SO ₄
		III	PO ₄

IV. 2 Gospodarka odpadami

Szczegółową analizę stanu gospodarki odpadami w gminie Gaszowice przedstawiono w równoległe opracowywanej integralnej części niniejszego opracowania - „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla gminy Gaszowice”.

IV.3 Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Gaszowice kształtowana jest przez emisję pyłów i gazów, których źródłem są:

- procesy energetyczne i przemysłowe,
- emisja niska,
- komunikacja samochodowa,
- emisja niezorganizowana.

Dla celów oceny jakości powietrza w gminie Gaszowice założono, że stopień zanieczyszczenia powietrza kształtuje się na poziomie odniesionym do powiatu rybnickiego ziemskiego.

Wg wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2007 rok, aglomeracja rybnicko - jastrzębska został zaliczony do klasy C (najgorszej), czego przyczyną był nieodpowiedni stan jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia benzenem, pyłem PM10 i ozonem. Oznacza to, że konieczne jest podjęcie działań naprawczych, które dokładnie powinny być przedstawione w programie ochrony powietrza dla tej strefy.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Procesy energetyczne i przemysłowe

Głównymi zanieczyszczeniami z procesów energetycznych i procesów przemysłowych na terenie gminy Gaszowice są zanieczyszczenia pyłowe i gazowe ze spalania paliw, pyły mechaniczne, związki organiczne z procesów obróbki metali, procesów spawalniczych, pochodzące ze stosowania farb i lakierów itp. Źródłami tej emisji jest przede wszystkim betoniarnia w Gaszowicach oraz zakłady zlokalizowane poza terenem gminy.

Emisja niska

Źródła tzw. „emisji niskiej” stanowią w gminie indywidualne domowe systemy grzewcze oraz niewielkie kotłownie pracujące na potrzeby budynków użyteczności publicznej, opalane głównie paliwami stałymi (koks, węgiel kamienny).

Charakterystyczną cechą indywidualnych palenisk węglowych jest ich niska sprawność oraz niepełny proces spalania powodujący nadmierną emisję zanieczyszczeń. Ponadto niewielka wysokość emitorów powoduje koncentrację zanieczyszczeń w bezpośrednim otoczeniu miejsc przebywania ludzi.

W listopadzie 2006 r. opracowano „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Powiatu Rybnickiego”, w którym określono ramowo następujące działania techniczne konieczne do realizacji, między innymi, na terenie gminy Gaszowice: wymiana urządzeń kotłowych starej konstrukcji i niskiej sprawności na urządzenia nowe o wysokiej sprawności (gazowe lub węglowe), zastosowanie pomp ciepła i kolektorów słonecznych w celu zaopatrzenia odbiorców indywidualnych stosujących urządzenia grzewcze starej i nowej konstrukcji, oszczędność energii poprzez zastosowanie termomodernizacji grzanych budynków. Działania te spowodowałyby zmniejszenie emisji substancji szkodliwych. Program ten jak dotąd nie został wsparty finansowo ze środków Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, co spowodowało iż praktycznie nie jest on realizowany.

Zanieczyszczenia z komunikacji samochodowej

Trasy komunikacyjne stanowią liniowe źródła emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenia powietrza tworzą produkty spalania benzyn, olejów napędowych oraz w znacznie mniejszym stopniu gazu LPG. Do zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z komunikacji samochodowej zalicza się również pyły powstające podczas zużywania się nawierzchni jezdni oraz podzespołów pojazdów (opony, klocki hamulcowe) – mają one jednak marginalny udział w ogólnym bilansie zanieczyszczeń powietrza pochodzących z transportu samochodowego.

Wpływ na wielkość emisji z transportu powierzchniowego mają stan jezdni, konstrukcja i stan techniczny pojazdów, rodzaj spalanego paliwa, płynność ruchu.

Toksycznymi produktami spalania paliw są: tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki, pył PM10 (zawierający sadzę oraz śladowe ilości związków ołowiu) oraz lotne związki organiczne (głównie węglowodory alifatyczne).

Emisja niezorganizowana

Źródłami emisji niezorganizowanej na terenie gminy Gaszowice są naturalne procesy pylenia oraz procesy wypalania traw i ściernisk.

IV.4 Klimat akustyczny

Na klimat akustyczny gminy Gaszowice decydujący wpływ ma hałas pochodzący z transportu drogowego i kolejowego oraz obiektów przemysłowych, z czego decydujący wpływ ma emisja hałasu z transportu. Przez gminę przebiegają często uczęszczane szlaki komunikacyjne. Poziom hałas komunikacyjny, szczególnie odczuwalnego w tych miejscach wiąże się z kilkoma czynnikami, wśród których najważniejsze to stan i sposób eksploatacji pojazdów oraz nawierzchni jezdni. Nie w pełni zadowalający stan techniczny dróg powoduje dodatkowe wstrząsy oraz zmniejsza płynność poruszających się pojazdów, co pośrednio wpływa na klimat akustyczny gminy.

Źródła hałasu występującego w środowisku podzielić można na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny oraz hałas przemysłowy. Źródłem hałasu komunikacyjnego są drogowe i kolejowe korytarze transportowe.

Pełna ocena stopnia zagrożenia środowiska hałasem nie jest możliwa ze względu na brak prowadzonego monitoringu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.

IV.5 Ochrona przyrody

Gmina Gaszowice charakteryzuje się występowaniem szaty roślinnej ukształtowanej pod wpływem bardzo silnej antropopresji.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Jejkowice wynosi ok. 60 ha, co stanowi ok. 3,1% jej powierzchni. Otaczają gminę od północy i zachodu, należą do Nadleśnictwa Rybnik.

Lasy na terenie obrębu Rybnik i gminy Gaszowice wykazują zwiększony udział siedlisk lasów liściastych oraz gatunków liściastych w stosunku do średniej dla Nadleśnictwa, RDLP w Katowicach oraz województwa śląskiego.

Najwięcej drzewostanów na terenie gminy jest w V klasie wieku, tj. 90 – 100 letnich (ok. 41,5%), jak również I i II klasie (do 40 lat) – ok. 30%.

Lasy obrębu Rybnik w całości znalazły się w II strefie uszkodzeń od imisji przemysłowych, jak również w kategorii lasów wodochronnych i glebochronnych. Kompleksy leśne w północnej części gminy mają półnaturalny, solnie odkształcony charakter, natomiast w części południowej są umiarkowane i słabo odkształcone.

W zamierzeniach rozwojowych Gminy uznano szczególną rolę zachowania i pielęgnowania walorów krajobrazowo – przyrodniczo – kulturowych – ze szczególnym uwzględnieniem obiektów pozostających w rejestrze i ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków, w tym:

- ◆ zespół pałacowo – parkowy w Czernicy / tzw. "zameczek" /,
- ◆ kościoły parafialne wraz z otaczającym drzewostanem: Gaszowice, Czernica,
- ◆ cmentarze wyznaniowe (z zielenią towarzyszącą),
- ◆ obiekty w obrębie tzw. „krajobrazu komponowanego”, tj. stref ochrony krajobrazu i ekspozycji, m. in.:
- ◆ punkty i ciągi widokowe, rozproszone na terenie Gminy, skierowane m. in. na: zespół pałacowo – parkowy w Czernicy, zabudowę folwarczną, śródpolne aleje drzew, dominanty brył i wież kościołów.

Spośród wszystkich w/w obiektów, jedynie w obrębie punktów i panoram widokowych obowiązuje zakaz wprowadzania urządzonej zieleni wysokiej, natomiast pozostałych przypadku parku przypałacowego pozostałych Czernicy zieleni stanowi integralną część – do zachowania lub odtworzenia w ramach programu rewaloryzacyjnego obiektu zabytkowego. Główny zakres niezbędnych prac to poprawa ogólnego stanu zdrowotno –sanitarnego starodrzewia, uczytelnienie kompozycji poprzez likwidację samosiewów, a także wprowadzenie zieleni towarzyszącej do zamierzeń inwestycyjnych o charakterze

rekreacyjnym w otoczeniu zespołów („stok narciarski” obok zabytkowego założenia w Czernicy.

W kształtowaniu systemu terenów zielonych, rekreacyjno – wypoczynkowych szczególną rolę mogą spełniać fragmenty dolin potoków: Czernickiego, Gzel, m. in. poprzez zazielenione, turystyczne ciągi piesze, boczne odgałęzienie głównych tras i ścieżek rowerowych, a także jako potencjalne kąpielisko z zespołem obsługi rekreacji i urządzeń sportowych - z zielenią towarzyszącą (zadrzewienia, zakrzaczenia, murawy trawiaste).

Na terenie gminy Gaszowice zlokalizowane są następujące pomniki przyrody:

- ◆ Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) - Czernica, park, nr rejestru WKP 251,
- ◆ Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) - Czernica, ul. Sobieskiego, nr rejestru WKP 272.

IV.6 Poważne awarie, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne oraz klęski żywiołowe

W gminie Gaszowice, rozpatrując potencjalne zagrożenia dla środowiska należy wziąć pod uwagę zagrożenia pożarowe, zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak huragany, śnieżyce itp. oraz zagrożenia związane z transportem niebezpiecznych środków chemicznych i toksycznych środków przemysłowych.

Na terenie gminy znajduje się jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.

Na terenie gminy nie ma zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Ze względu na przebieg przez teren gminy ważnych arterii komunikacyjnych drogowych i kolejowych, trasami tymi prowadzony jest również transport toksycznych środków przemysłowych, niebezpiecznych substancji chemicznych oraz materiałów szczególnie niebezpiecznych. Zagrożenie stanowi także tzw. „transport dziki”, czyli prowadzony nieprzystosowanymi środkami transportu, bez odpowiednich zabezpieczeń, w ilościach ponad normatywnych, przez kierowców nie posiadających stosownych uprawnień.

Rozdział V. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE GASZOWICE

V.1 Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Gleby zalegające na powierzchni Gminy należą do klas bonitacyjnych od III do VI, z czego aż 68% gleb to klasy III i IV.

Udział typów gruntów to przewaga gleb:

- ◆ brunatnoziemnych i pyłowych wytworzonych z piasków słabogliniastych gliniastych oraz żwirów –północna część Gminy,
- ◆ wytworzonych z piasków naglinowych i glin zwałowych lekkich –zachodnia część Gminy,
- ◆ wytworzone z lessów i utworów lessopodobnych w południowej części Gminy,
- ◆ gleby śródstrefowe występujące jako mady w zachodniej części Gminy,
- ◆ dolinami wzdłuż cieków ciągną się czarne ziemie i torfy.

Poprawę jakości gleby w warunkach produkcji rolniczej można uzyskać poprzez zwiększenie ilości masy organicznej lub ekstensywne użytkowanie. Negatywny wpływ czynników erozyjnych można ograniczyć przez zwiększenie ilości zadrzewień śródpolnych oraz przez przekształcenie gruntów ornych w trwałe użytki zielone. Koniecznością jest również przeprowadzenie waloryzacji rolniczej w celu wyeliminowania zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem produktów rolniczych z przeznaczeniem na cele spożywcze. Tereny, które nie mogą stanowić bazy do produkcji rolniczej na cele konsumpcyjne, można przeznaczyć pod uprawę roślin energetycznych, które będą źródłem biomasy na cele opałowe.

Cele krótkookresowe do 2012 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony ziemi i gleb obejmują następujące działania:

- identyfikacja gruntów zanieczyszczonych w celu podjęcia działań w celu doprowadzenia ich do stanu właściwego,
- zapobieganie degradacji i erozji gleb poprzez racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi.

Cele średniookresowe do 2016 roku

Cele średniookresowe w zakresie ochrony ziemi i gleb obejmują następujące działania:

- okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebach użytkowanych rolniczo,
- ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w celach turystycznych,
- promocja rolnictwa ekologicznego,

- organizacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych,
- wykorzystanie nieużytków na uprawy energetyczne.

V.2 Gospodarka wodno - ściekowa

Z analizy aktualnego stanu gospodarki wodno-ściekowej w gminie Gaszowice wynika, że potencjalne źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych stanowią przede wszystkim:

- ścieki bytowo-gospodarcze z zabudowy mieszkaniowej na obszarach nieskanalizowanych,
- ścieki deszczowe spływające z dróg, placów i stacji paliw, brak urządzeń podczyszczających,
- zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych.

W związku z powyższym należy podjąć w gminie działania mające na celu wyeliminowanie tych zagrożeń. Priorytetowym zadaniem w zakresie gospodarki ściekowej w gminie Gaszowice jest ochrona wód podziemnych na obszarze zbiornika wodnego GZWP 345.

W rejonach, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ze względów technicznych, bądź ekonomicznych należy przewidzieć budowę lokalnych lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Z analizy stanu istniejącego w zakresie zaopatrzenia w wodę wynika, że cały teren gminy zamieszkały obecnie przez ludzi jest zwodociągowany.

Planowane na najbliższe lata inwestycje obejmują działania modernizacyjne i usprawniające istniejący system zaopatrzenia w wodę, tj.: wymianę awaryjnych odcinków.

Produkcję rolną należy prowadzić w sposób ograniczający i zapobiegający zanieczyszczeniu wód związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Należy upowszechniać dobre praktyki rolnicze, w szczególności na drodze organizowania szkoleń dla rolników.

Na terenie gminy brak jest kompleksowo rozpoznanego i sprecyzowanego zakresu niezbędnych przedsięwzięć dotyczących ochrony przed powodzią i suszą.

Cele krótkookresowe do 2012 roku

Realizacji przyjętych priorytetów ekologicznych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Gaszowice służyć będą następujące cele krótkookresowe:

- budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych,
- identyfikacja i zalegalizowanie nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych,
- inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego,
- kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- magazynowanie obornika i zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych w sposób zapewniający wymogi ochrony środowiska,
- promocja rolnictwa ekologicznego oraz Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.

Cele średniookresowe do 2016 roku

Do wytypowanych celów średniookresowych w perspektywie do 2015 r. w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej należą:

- modernizacja istniejącej oraz budowa nowej (na terenach przeznaczonych pod budownictwo) sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody,
- propagowanie budowy lokalnych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi,
- prowadzenie akcji informacyjnej i propagowanie wśród rolników tzw. Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
- utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych,
- rozwój współpracy regionalnej w celu utrzymywania wód Małej Panwi w obecnym, dobrym stanie czystości.

V.3 Gospodarka odpadami

Zagadnienia dotyczące celów, priorytetów i zadań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami omówiono szczegółowo w równoległe opracowywanej integralnej części niniejszego opracowania: „Aktualizacji planu gospodarki odpadami gminy Gaszowice”.

V. 4 Ochrona powietrza atmosferycznego

Z analizy aktualnego stanu w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Gaszowice wynika, iż poprawy stanu powietrza należy wiązać przede wszystkim z działaniami w zakresie ograniczania:

- emisji niskiej,
- emisji pochodzącej z procesów energetycznych i przemysłowych,
- emisji pochodzącej z transportu powierzchniowego,
- emisji niezorganizowanej.

Redukcji emisji z procesów spalania paliw energetycznych, w tym emisji niskiej należy się spodziewać przede wszystkim wskutek prowadzenia działań na rzecz rozwoju i modernizacji systemów sieci ciepłowniczej oraz w związku z prowadzeniem działań na rzecz obniżenia energochłonności obiektów. Na terenie Gminy budowa sieci ciepłowniczej nie jest przewidywana, ze względu na rozproszoną zabudowę.

Należy podjąć akcje zachęcające do wykonywania termomodernizacji budynków i instalacji ciepłowniczych (docieplenia budynków, wymiana okien, wymiana kotłowni węglowych na „ekologiczne” olejowe lub gazowe). Konieczne będzie również przeprowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie: korzyści płynących ze stosowania paliw ekologicznych, poszanowania energii cieplnej i elektrycznej, szkodliwości spalania odpadów komunalnych w paleniskach domowych.

Zgodnie ze „Strategią rozwoju energetyki odnawialnej” przyjmującej jako cel strategiczny zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym do 7,5% w 2010 r. należy wykonać analizę możliwości wykorzystania biomasy (głównie drewna i słomy) jako źródła energii odnawialnej w zakładach produkcyjnych, gospodarstwach rolnych, szklarniach, fermach znajdujących się na terenie gminy. W przypadku pozytywnych wyników analizy należy rozpocząć akcje promującą wykorzystanie biopaliw jako źródła zastępczego dla tradycyjnych kotłowni węglowych.

W ramach działań ograniczających emisję zanieczyszczeń z transportu drogowego należy przeprowadzić remonty dróg gminnych, wprowadzać do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pasów zieleni pomiędzy drogami, a zabudową mieszkaniową. Na ograniczenie emisji z transportu samochodowego wpłynie usprawnienie systemu komunikacji samochodowej oraz promocja komunikacji zbiorowej. Do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z transportu samochodowego przyczyni się również opracowanie gminnego programu budowy ścieżek rowerowych i promocja komunikacji rowerowej.

Cele krótkoterminowe do 2012 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego stanowią:

- opracowanie gminnego studium wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- systemowe działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji,

- opracowanie gminnego programu budowy ścieżek rowerowych, tak by kontynuowane były działania mające na celu ukształtowanie układu tras rowerowych o funkcjach komunikacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych,
- identyfikacja lokalnych uciążliwych źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz ograniczenia tych uciążliwości.

Cele średniookresowe do 2016 roku

Jako cele do realizacji do 2015 roku w zakresie ochrony powietrza przyjęto następujące zadania:

- termomodernizacja budynków (docieplanie, wymiana okien, modernizacja instalacji ciepłych),
- realizacja zadań zapisanych w gminnym studium wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- dofinansowanie działań modernizacyjnych indywidualnych systemów grzewczych,
- edukacja ekologiczna w zakresie poszanowania energii cieplnej i elektrycznej, korzyści z termomodernizacji, zachęcania do stosowania paliw alternatywnych dla węgla (proekologicznych), szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych,
- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- promowanie publicznych środków transportu,
- tworzenie ścieżek rowerowych,
- egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk,
- zmniejszenie przez jednostki gospodarcze materiało- i energochłonności produkcji, wprowadzanie przyjaznych środowisku technologii, modernizacja, hermetyzacja i automatyzacja procesów technologicznych.

V.6 Ochrona przed hałasem

W zakresie hałasu pochodzącego z transportu samochodowego, poprawy stanu akustycznego należy spodziewać się w wyniku modernizacji i przebudowy tras komunikacyjnych, właściwej dbałości o stan nawierzchni dróg oraz budowy obwodnic. Redukcję uciążliwości hałasu komunikacyjnego można uzyskać również poprzez zastosowanie ekranów akustycznych oraz wymianę okien na dźwiękoizolacyjne. Ograniczenie ponadnormatywnego oddziaływania hałasu kolejowego można osiągnąć poprzez modernizację torowisk, wymianę taboru kolejowego, właściwe utrzymanie torowiska oraz ograniczenie dopuszczalnej prędkości na wytypowanych obszarach. W planach zagospodarowania przewidzieć należy wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej od strony ciągów komunikacyjnych.

W zakresie ograniczenia hałasu ze źródeł przemysłowych pochodzących od każdego pojedynczego zakładu przemysłowego, warsztatu czy placówki handlowo

- usługowej, należy identyfikować uciążliwe obiekty oraz podejmować działania administracyjne w celu ograniczenia uciążliwości hałasowych.

Cele krótkoterminowe do 2012 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony przed hałasem obejmują stworzenie i aktualizację bazy danych o źródłach uciążliwości akustycznej dla środowiska.

Cele średniookresowe do 2016 roku

Cele średniookresowe obejmują następujące działania:

- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- identyfikacja źródeł uciążliwości akustycznych oraz podejmowanie działań administracyjnych w celu ograniczenia uciążliwości,
- ograniczenie uciążliwości akustycznej dróg i tras kolejowych do poziomu wymaganego przepisami, stosowanie od strony drogi i torów kolejowych okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej, lokalizacja ochronnych pasów zieleni.

V.7 Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W celu zapewnienia ochrony środowiska przed skutkami elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego na terenie gminy Gaszowice należy prowadzić działania zapobiegawcze polegające na:

- przestrzeganiu przepisów dotyczących dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego, szczególnie na obszarach zabudowań mieszkalnych oraz na terenach dostępnych dla ludności,
- systematycznej kontroli poziomu promieniowania szczególnie na obszarach zabudowy mieszkalnej i w miejscach dostępnych dla ludności.

Cele krótkoterminowe do 2012 roku

Jako cel krótkoterminowy z zakresu ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym wyznaczono nadzór planistyczny nad nowo powstającymi źródłami emisji.

Cele średniookresowe do 2016 roku

Główny cel średnioterminowy, jaki przyjęto dla gminy Gaszowice, jest kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska poprzez:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z promieniowaniem niejonizującym, preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- wyeliminowanie emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska.

V.8 Ochrona przyrody

Podstawowymi działaniami w kierunku ochrony wartości środowiska przyrodniczego i poprawy stanu aktualnego w tym zakresie na terenie gminy są:

- ochrona istniejących oraz powoływanie nowych obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów o ochronie przyrody,
- zachowanie ciągłości „węzłów”, „korytarzy” i „łączników” ekologicznych, zwłaszcza w obrębie systemu dolin cieków wodnych i kompleksów leśnych w celu ochrony zagrożonych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie gminy Gaszowice ochrona przyrody realizowana będzie przez konserwację istniejących form ochrony przyrody. Proponuje się również tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych. Bardzo istotnym jest popularyzowanie wiedzy o walorach przyrodniczych gminy wśród jej mieszkańców oraz na zewnątrz.

Cele krótkookresowe do 2012 roku

Do celów krótkookresowych w dziedzinie ochrony przyrody, do realizacji w latach 2009 – 2012 należą:

- utrzymanie wysokiego standardu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- popularyzacja wiedzy o walorach przyrodniczych gminy.

Cele średniookresowe do 2016 roku

Do celów średniookresowych w zakresie ochrony przyrody, do realizacji do roku 2015 należą:

- pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody, w tym zabytkowych założeń zieleni,
- ochrona siedlisk łągowych,
- wdrażanie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych) oraz zieleni izolacyjno- osłonowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,

- tworzenie ścieżek przyrodniczo- dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych.

V.9 Ochrona przed skutkami poważnych awarii oraz bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne

Działania w zakresie ochrony przed skutkami wystąpienia poważnych awarii w gminie Gaszowice powinny być podporządkowane następującym priorytetom:

- zapobieganie ryzyku wystąpienia awarii przemysłowych,
- ograniczanie zagrożeń związanych z transportem materiałów niebezpiecznych,
- zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego społeczeństwa i środowiska.

Cele krótkoterminowe do 2012 roku

W celu realizacji zamierzonych priorytetów w zakresie ochrony przed skutkami poważnych awarii, do realizacji w latach 2009 – 2012 wybrano cel, jakim jest aktywny udział w strukturach administracyjnego zarządzania kryzysowego oraz doposażenie ochotniczej straży pożarnej w sprzęt zapewniający sprawny udział w akcjach ratowniczych.

Cele średniokresowe do 2016 roku

W dalszej perspektywie realizacji przyjętych priorytetów służyć będą następujące zadania:

- egzekwowanie wymogów dotyczących transportu substancji i odpadów niebezpiecznych,
- instruowanie społeczeństwa o zasadach postępowania w wypadku wystąpienia awarii przemysłowych i transportowych,
- informowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej.

V.10 Edukacja ekologiczna

Jednym z podstawowych warunków wprowadzania w życie zasad zrównoważonego rozwoju i wdrażania w gminie zadań ujętych w programie ochrony środowiska jest aktywny udział świadomego i dobrze wyedukowanego społeczeństwa. Poza edukacją ekologiczną mieszkańców dotyczącą ochrony środowiska w ich życiu codziennym istotna jest również edukacja wśród właścicieli małych i średnich przedsiębiorstw.

Organizacja edukacji ekologicznej powinna obejmować edukację ekologiczną w formalnym systemie kształcenia oraz pozaszkolny system edukacji:

Rola organów samorządowych w tym zakresie obejmuje:

- współdziałanie przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej z organizacjami, instytucjami, Kościołami i Związkami Wyznaniowymi, zakładami pracy, przedstawicielami społeczności lokalnych,
- utrzymywanie ścisłej współpracy ze szkołami, zapewniając im warunki do prowadzenia edukacji ekologicznej,
- zapewnienie społeczeństwu dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- upowszechnianie wiedzy o środowisku oraz jego zanieczyszczeniu.

Działania zmierzające do realizacji tego celu mają charakter działań ciągłych, długookresowych i trudno jest tu wyznaczyć cele do osiągnięcia na najbliższe lata. W tym okresie należy zainicjować działania organizacyjne, zmierzające do stworzenia sprawnego systemu edukacji ekologicznej, którego zadaniem jest stały wzrost świadomości mieszkańców.

Cele krótkookresowe do 2012 roku

Edukacja ekologiczna społeczeństwa jest procesem ciągłym, w którym efekty działań obserwuje się często po długim czasie. Celem krótkoterminowym jest więc upowszechnienie wiedzy o walorach przyrodniczych gminy oraz o zachowaniach proekologicznych.

Cele średniookresowe do 2016 roku

W perspektywie działania związane z edukacją ekologiczną będą realizowane poprzez:

- wytyczanie i promocję ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w rejonach przyrodniczo cennych,
- promocja działań proekologicznych z przeznaczeniem dla dorosłej części społeczności lokalnej,
- promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
- opracowanie, wdrożenie i bieżąca realizacja wieloletnich, intensywnych szkoleń dla rolników, w szczególności promujących dobre praktyki rolnicze oraz dla działkowców,
- opracowanie, wdrożenie i bieżąca realizacja wieloletnich szkoleń dla leśników,
- edukacja ekologiczna nauczycieli,
- organizacja konkursów ekologicznych, akcji sprzątanania, akcji edukacyjnych, festynów ekologicznych i innych spotkań integrujących mieszkańców,
- wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szkolnej i przedszkolnej – wycieczki, warsztaty,
- opracowanie i wydawanie folderów przyrodniczych, broszur informacyjnych, plakatów, przewodników, materiałów promocyjnych,
- organizowanie cyklicznych programów, wystaw, imprez, publikacji w prasie itp.,

- doposażenie bibliotek w najnowsze pozycje w zakresie ochrony środowiska,
- prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Gminy, w zakresie propagowania ekologicznego ogrzewania budynków,
- rozwój systemu udostępniania informacji o środowisku.

Rozdział VI. PROGRAM WYKONAWCZY

VI.1 Instytucje odpowiedzialne

Głównym realizatorem Programu Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Gaszowice jest Wójt i Gminy Gaszowice.

Proponuje się wyznaczenie przez Wójta osoby odpowiedzialnej za wdrażanie Programu (Kierownika Programu). Osoba ta pełniłaby rolę koordynatora pomiędzy samorządem lokalnym, przedsiębiorstwami, instytucjami monitorującymi stan środowiska oraz mogącymi powstać w przyszłości w gminie organizacjami pozarządowymi. Kierownik programu byłby także odpowiedzialny za monitorowanie efektów realizacji programu, sprawozdawczość z realizacji Programu oraz uruchamianie procedur korygujących.

Uczestników realizacji programu można podzielić na grupy:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem (samorząd),
- podmioty realizujące poszczególne zadania (samorząd, podmioty gospodarcze, stowarzyszenia, organy i instytucje wyższego szczebla),
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu (Wójt Gminy Gaszowice),
- społeczność gminy – odbiorcy programu.

VI.2 Narzędzia realizacji programu

Wśród instrumentów realizacji zadań programu i zarządzania ochroną środowiska wyróżnić można instrumenty prawne, ekonomiczno-finansowe, edukacyjno-informacyjne oraz organizacyjno-planistyczne.

Instrumenty prawne

Instrumenty prawne służące realizacji programu wynikają z zadań i kompetencji gminy w zakresie ochrony środowiska, do których należą m.in.:

- eliminowanie lub ograniczanie określonych zagrożeń powodowanych funkcjonowaniem społeczności lokalnych, tj. zanieczyszczenia wód, powstawania odpadów komunalnych, niszczenia gleby, powierzchni ziemi i terenów zielonych,
- podejmowanie działań związanych z gospodarowaniem przestrzenią, tak aby w ich trakcie realizowane były cele ochrony środowiska (zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, przywracanie środowiska do właściwego stanu, zachowanie walorów krajobrazowych),
- ustalanie, w drodze uchwały, szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków,
- prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych (w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania) i lokalnych oczyszczalni ścieków (w celu kontroli częstotliwości pozbywania się osadów ściekowych),
- wydawanie pozwoleń na świadczenie określonych usług komunalnych,
- wydawanie decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazując sposób wykonania tej decyzji,
- przyjmowanie wyników pomiarów wielkości emisji z instalacji,
- przyjmowanie zgłoszenia instalacji nie wymagającej pozwolenia emisyjnego,
- wydawanie decyzji ustalającej wymagania dotyczące ochrony środowiska dla instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia,
- przyjmowanie od wskazanych podmiotów i przekazywanie wojewodzie informacji o wykorzystanych substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- podejmowanie uchwał wyznaczających miejsca wydobywania kamienia, żwiru, piasku i innych materiałów z wód,
- nakładanie w drodze decyzji obowiązku wykonania przez osobę fizyczną czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania instalacji lub urządzenia na środowisko wraz ze wstrzymywaniem eksploatacji instalacji,
- możliwość ustanawiania ograniczenia, co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko,
- wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości,

- kontrola przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym kompetencjami gminy,
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska,
- występowanie do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić,
- przyjęcie gminnego programu ochrony środowiska (wraz z planem gospodarki odpadami), sporządzanie co 2 lata raportów z jego realizacji,
- dysponowanie środkami gminnego funduszu ochrony środowiska.

Instrumenty ekonomiczno-finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłaty za korzystanie ze środowiska, administracyjne kary pieniężne, kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy ekologicznych i unijnych, pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu i jednostek samorządu terytorialnego, zwolnień i ulg podatkowych.

Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza ,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączenie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

System opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska skłania przedsiębiorstwa do minimalizowania negatywnego oddziaływania na środowisko m.in. poprzez lokalizację produkcji, dobór technologii, oszczędniejsze korzystanie z zasobów naturalnych czy instalowanie urządzeń ochronnych. Gromadzone środki finansowe przekazywane są następnie do Funduszy Ochrony Środowiska różnych szczebli oraz funduszu ochrony gruntów rolnych.

Osoby fizyczne, nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie

substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne.

Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

Administracyjne kary pieniężne pobiera się w tych samych sytuacjach, co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu karę wymierza Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa Prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

Instrumenty edukacyjno-informacyjne

Instrumenty te stanowią: edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych, dostęp do informacji o środowisku oraz włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w procedury decyzyjne, szeroko pojęta współpraca pomiędzy samorządem różnych szczebli, między społeczeństwem i władzami, jak i władzami a podmiotami gospodarczymi. Współpraca ta jest konieczna przy opracowywaniu i wdrażaniu programu ochrony środowiska.

Działania edukacyjne realizowane są w różnych formach i na różnych poziomach, począwszy od szkół wszystkich stopni a skończywszy na tematycznych szkoleniach adresowanych do poszczególnych grup zawodowych i organizacji.

Obowiązkiem samorządów jest umożliwienie dostępu społeczeństwu do informacji o środowisku i jego ochronie, rozpowszechnianie informacji oraz umożliwienie udziału w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska. Obowiązek ten realizuje się poprzez rozwój sprawnego systemu udostępniania i upowszechniania informacji, np. poprzez stworzenie i udostępnienie komputerowej bazy danych, udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez systemy konsultacji i debat publicznych, wprowadzanie mechanizmów tzw. budowania świadomości (np. kampanie edukacyjne). Wypracowane procedury i strategie działań powinny po ustaleniu i weryfikacji stać się rutyną i podstawą współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych.

Instrumenty organizacyjno-planistyczne

Na poziomie gminnym instrumentami organizacyjno-planistycznymi służącymi realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska są, poza gminnym programem ochrony środowiska i planem gospodarki odpadami:

- strategia rozwoju gminy,

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W powyższych dokumentach strategicznych powinny się znaleźć zapisy dotyczące zagadnień ochrony środowiska. Dokument, jakim jest Strategia rozwoju gminy, opracowany wcześniej niż Program Ochrony Środowiska, powinien zostać zaktualizowany i zweryfikowany pod względem zagadnień ochrony środowiska.

VI.3 Źródła finansowania

Zbilansowanie możliwości

Dofinansowanie w zakresie ochrony środowiska jest możliwe z następujących źródeł:

- ✓ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego
- ✓ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (nie dla gmin do 15tys.RLM),
- ✓ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- ✓ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
- ✓ fundusze powiatowe i gminne
- ✓ kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska, Fundację Rozwoju Śląska
- ✓ kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Światowy)
- ✓ kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne
- ✓ Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy
- ✓ Konkurs „Polska wolna od azbestu”
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Program stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 wyniesie 37,6 mld euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27,9 mld euro, zaś wkład krajowy – 9,7 mld euro. W ramach 15 priorytetów programu 5 bezpośrednio dotyczy ochrony środowiska:

- Gospodarka wodno-ściekowa – 3 275,2 mln euro (w tym 2 783,9 mln euro z FS);
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – 1,430,3 mln euro (w tym 1,215,7 mln euro z FS);
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – 655,0 mln euro (w tym 556,8 mln euro z FS);
- Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska – 667,0 mln euro (w tym 200,0 mln euro z EFRR);
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 105,6 mln euro (w tym 89,9 mln euro z EFRR);

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

RPO WO stanowi podstawę podziału środków unijnych przeznaczonych dla regionu. Podstawowym źródłem finansowania zadań ujętych w niniejszym dokumencie jest oś priorytetowa 4: ochrona środowiska; jej cele to:

- poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez unowocześnienie gospodarki wodno-ściekowej oraz infrastruktury przeciwpowodziowej;
- zwiększenie stopnia segregacji oraz ponownego wykorzystania odpadów;
- poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej;
- zachowanie różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych Śląska.

Uprawnionymi podmiotami do otrzymania dofinansowania na inwestycje w zakresie ochrony środowiska są:

- jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne wykonujące zadania j.s.t., związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
- podmioty (w tym spółki prawa handlowego) wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo śląskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa
- podmioty wybrane w trybie przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Na realizację całego RPO WO 2007-2013 przewidziano 427,1 mln euro z funduszy strukturalnych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin: ochrona powietrza, ochrona wód i gospodarka wodna, ochrona powierzchni ziemi, ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo, geologia i górnictwo, edukacja ekologiczna, Państwowy Monitoring Środowiska, programy międzydziedzinowe, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, ekspertyzy i prace badawcze.

Wnioskodawcami ubiegającymi się o środki finansowe z Narodowego Funduszu mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje i urzędy,
- szkoły wyższe i uczelnie,
- jednostki organizacyjne ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia),
- administracja państwowa,
- osoby fizyczne.

Wszyscy wnioskodawcy powinni posiadać status prawny umożliwiający im zawarcie umowy cywilno - prawnej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusz udziela dofinansowania w różnych formach, na cele określone w ustawie Prawo ochrony środowiska, zgodnie z rocznym planem finansowym, listą przedsięwzięć priorytetowych oraz kryteriami wyboru przedsięwzięć uchwalonymi przez Radę Nadzorczą Funduszu. Priorytetowe przedsięwzięcia dotyczą celów wyznaczonych w wojewódzkim programie ochrony środowiska, wojewódzkim planie gospodarki odpadami oraz własnej strategii działania.

Powiatowe i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Jednostki organizacyjne gmin, spółki z udziałem gmin, osoby fizyczne, organizacje pozarządowe mogą starać się pozyskać dofinansowanie w ramach Gminnego lub Powiatowego Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką odpadami.

Obligacje gminne

Obligacje to jeden ze sposobów na finansowanie inwestycji unijnych. Zdaniem specjalistów emisja obligacji jest dla samorządów bardziej opłacalna od zaciągania kredytów bankowych. Inną zaletą tego instrumentu jest to, że emitowane zwykle w kilku transzach obligacje nie nastroczają później przy spłacie wielkich problemów - łatwiej jest spłacać kilka razy w ciągu roku relatywnie niewielką sumę niż całość zadłużenia za jednym razem.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD)

EBRD wspiera inwestycje sektora prywatnego zmierzające do poprawy jakości środowiska. Inwestycje środowiskowe wspierane przez bank dotyczą między innymi infrastruktury komunalnej i ochrony środowiska, - poprawy wydajności energetycznej i użycia odnawialnych źródeł energii. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju wspiera też projekty związane z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych. Wartość kredytu wynosi od 2 do 250 mln (średnio 5 mln euro), co stanowi do 35% wartości inwestycji.

Bank Ochrony Środowiska

Kredyt ekologiczny jest przyznawany na zakup lub montaż wyrobów służących ochronie środowiska. Wszystkie podmioty mogą starać się o pozyskanie preferencyjnego kredytu. Maksymalna kwota kredytu może wynieść do 100% kosztów zakupu i kosztów montażu, przy czym koszty montażu mogą być kredytowane w jednym z poniższych przypadków:

- gdy Sprzedawca, z którym Bank podpisał porozumienie jest jednocześnie Wykonawcą,
- gdy Wykonawca jest jednostką autoryzowaną przez Sprzedawcę, z którym Bank podpisał porozumienia,
- gdy Bank podpisał z Wykonawcą porozumienie dotyczące montażu urządzeń i wyrobów zakupionych wyłącznie na zasadach obowiązujących dla niniejszego produktu.

Okres kredytowania wynosi do 5 lat. Oprocentowanie jest zmienne, ustalone na podstawie uchwały Zarządu BOŚ S.A. W przypadku zawarcia umowy pomiędzy Bankiem a sprzedawcą, bądź producentem urządzeń kredyty udzielone na zakupy tych urządzeń mogą być oprocentowane od 1% w skali roku.

Inne banki krajowe

Bankami, które w szczególności wspierają kredytowo realizację zadań z zakresu środowiska są: Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Rozwoju Eksportu S.A, Bank Gdański S.A., niemniej rynek tego typu usług stale się rozszerza i coraz więcej banków ma w ofercie produkty dedykowane ochronie środowiska.

Fundacja Rozwoju Śląska

Pożyczki przyznawane są przedsiębiorcom działającym na terenie województwa śląskiego realizującym przedsięwzięcia przyczyniające się do rozwoju gospodarczego firmy, w tym do tworzenia nowych miejsc pracy w województwie śląskim. O pożyczki mogą ubiegać się również przedsiębiorstwa z udziałem jednostek samorządu terytorialnego. Środki uzyskane z pożyczki mogą być przeznaczone na cele bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością. Pożyczki są udzielane wyłącznie małym przedsiębiorcom, zgodnie z ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy

W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego można dofinansować działania związane z promocją zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami. W ramach Mechanizmów Finansowych mogą być realizowane np. projekty inwestycyjne na zagospodarowanie segregowanych odpadów. Beneficjentami mogą być wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowe utworzone w prawny sposób w Polsce i działające w interesie publicznym.

Konkurs „Polska wolna od azbestu”

Konkurs jest organizowany przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konkurs jest skierowany do wszystkich gmin i powiatów. Celem Konkursu jest nagrodzenie gmin i powiatów, które wyróżniają się skutecznym i sprawnym działaniem w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Nagrody pieniężne należy wykorzystać na:

- działania związane z realizacją inwestycji mających na celu usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej,

- budowę i modernizację składowisk odpadów,
- likwidację oddziaływania azbestu i wyrobów zawierających azbest na zdrowie mieszkańców,
- akcje informacyjno – edukacyjne.

Wspólne Wdrożenia, czyli Joint Implementation (JI)

To mechanizm ustanowiony w Art. 6 Protokołu z Kioto (PzK), który umożliwia nabycie i transfer jednostek redukcji emisji gazów cieplarnianych (ERUs) pomiędzy krajami Aneksu I do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, powstałych w wyniku realizacji projektów inwestycyjnych obniżających emisję gazów cieplarnianych lub zwiększających pochłanianie GC. Jednostki redukcji emisji (ERUs) mogą być generowane w okresie 2008 – 2012 i przekazywane krajom Aneksu I jako środek do wypełnienia ich zobowiązań wynikających z PzK w sposób efektywny ekonomicznie.

Mechanizm ten może posłużyć do pozyskania zewnętrznych środków przez spółki pragnące wdrożyć inwestycje obniżające emisję gazów cieplarnianych (np. odgazowanie składowiska odpadów komunalnych).

LIFE+

LIFE+ jest instrumentem DG Środowiska finansowym wspierającym politykę ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej, który będzie realizowany w latach 2007 – 2013 Stanowi kontynuację programu LIFE, realizowanego w latach 1992 - 2006. Celem programu LIFE+ jest finansowanie projektów związanych z wdrażaniem, aktualizacją oraz rozwojem wspólnotowej polityki i prawodawstwa w dziedzinie środowiska, a tym samym wspieranie zrównoważonego rozwoju państw UE. W szczególności, LIFE+ wspiera wdrażanie szóstego Programu Działania Środowiskowego Wspólnoty (6th EAP, 2002–2012), włącznie z jego strategiami tematycznymi, oraz zapewnia wsparcie finansowe dla środków i przedsięwzięć zapewniających wartość dodaną w Krajach Członkowskich UE.

LIFE+ składa się z trzech komponentów:

- 1) „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”
- 2) „LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie środowiska”
- 3) „LIFE+ informacja i komunikacja”

Instrument Finansowy Ochrony Ludności

To drugi z instrumentów finansowych DG Środowiska. Jego celem jest wspieranie działań ukierunkowanych na ochronę ludzi, jak również środowiska naturalnego i dóbr kultury, przed kataklizmami naturalnymi i katastrofami spowodowanymi przez działalność ludzką. Ukierunkowany jest on również na rozwijanie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi na polu obrony cywilnej. Instrument ten może służyć finansowaniu szeroko rozumianego przeciwdziałania skutkom poważnych awarii i katastrof transportowych.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

W ramach PROW wyodrębniono oś priorytetową 2 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, w ramach której określono 3 działania mające związek z gospodarką odpadami.

W ramach Działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

W ramach Działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro. Działalność powinna być prowadzona w gminie wiejskiej albo w gminie wiejsko-miejskiej lub miejskiej liczących poniżej 5 tys. mieszkańców lub na obszarach wiejskich pod warunkiem, iż obszary te nie należą do gmin wiejsko-miejskich lub miejskich liczących powyżej 20 tys. mieszkańców.

W ramach Działania Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, można dofinansować, tworzenie systemów zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych oraz wytwarzanie lub dystrybucję energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy. Beneficjentem może być gmina lub inna jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest j.s.t.

VI.4 Harmonogram rzeczowo-finansowy wdrażania programu**Ochrona gleb i powierzchni ziemi**

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Organizacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych	2009 – 2012	Urząd Gminy, ARMiR, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	40	środki własne, PROW
2.	Promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego	2009 – 2012	Urząd Gminy, Urząd Marszałkowski	20	środki własne, WFOŚiGW, PROW
3.	Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zapobieganie degradacji i erozji gleb)	2009 – 2012	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
4.	Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebach użytkowanych rolniczo	2009 – 2012	Starostwo powiatowe, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	15	środki własne, WFOŚiGW
5.	Coroczna aktualizacja rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi	2009 – 2012	Starostwo Powiatowe	b.d.	środki własne, PFOŚiGW
6.	Ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w celach turystycznych	2009 – 2012	właściciele gospodarstw	b.d.	środki własne

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Gospodarka wodno-ściekowa

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANA WŁASNE GMINY*					
1.	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	2009 – 2012	Urząd Gminy, szkoły	10	środki własne
2.	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej wraz z robotami towarzyszącymi na terenie gminy (kontynuacja projektu ISPA/ Fundusz Spójności)	2009 – 2016	Urząd Gminy Gaszowice i Miasto Rybnik - Biuro Realizacji Projektu (PIU) w ramach zawartego Porozumienia Komunalnego	150.000	środki własne, WFOŚiGW, RPO WSL, PROW
3.	Inwentaryzacja nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków	2009 – 2012	Urząd Gminy	-	-
4.	Propagowanie budowy oczyszczalni przydomowych i małych grupowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania	2009 – 2012	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	-	-
5.	Inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego	2009 – 2012	Urząd Gminy, Zarząd Dróg Powiatowych	-	-
6.	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	2009 – 2012	Urząd Gminy, Zarząd Dróg Powiatowych	b.d. (w zależności od wyników inwentaryzacji pkt 5)	środki własne, WFOŚiGW
7.	Prowadzenie akcji informacyjnej i propagowanie wśród rolników tzw. Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	2009 – 2012	Urząd Gminy, WODR	5	środki własne, ARMIR
8.	Wykonanie roślinnych barier ochronnych wzdłuż wytypowanych odcinków wód powierzchniowych	2009 – 2012	Urząd Gminy, zarządcy wód	5 zł/mb	środki własne
9.	Kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	2009 - 2012	Urząd Gminy, RZGW, WZMIUW	5	środki własne

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
10.	Utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych, całkowite zaprzestanie wszelkich nowych inwestycji, które mogą zmniejszyć rolę przeciwpowodziową terenów zalewowych	2009 - 2012	Urząd Gminy	w ramach działalności urzędu	środki własne
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
11.	Budowa oczyszczalni przydomowych i małych grupowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania	2009 - 2012	gospodarstwa indywidualne	b.d.	środki własne
12.	Stosowanie w zakładach przemysłowych tylko najlepszych dostępnych technik produkcyjnych (BAT), sprzyjających ograniczeniu zużycia wody	2009- 2012	Zakłady przemysłowe	b.d.	środki własne, WFOŚiGW

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona powietrza atmosferycznego

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Termomodernizacja budynków	2009 - 2012	Urząd Gminy, Mieszkańcy	b.d.	środki własne, GFOŚiGW, EkoFundusz, Fundusz Termomodernizacyjny
2.	Realizacja Programu Ograniczenia Niskiej Emisji	2009 - 2013	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe	750	środki własne, GFOŚiGW, WFOŚiGW, NFOŚiGW, EkoFundusz, Fundusz Termomodernizacyjny
3.	Edukacja ekologiczna w zakresie poszanowania energii cieplnej i elektrycznej, korzyści z termomodernizacji, zachęcania do stosowania paliw alternatywnych dla węgla (proekologicznych), szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych	2009 - 2012	Urząd Gminy	40	środki własne, WFOŚiGW
4.	Opracowanie gminnego studium wykorzystania odnawialnych źródeł energii	2009 - 2010	Urząd Gminy	20	GFOŚiGW
5.	Prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych	2009 - 2012	Urząd Gminy	b.d.	środki własne
6.	Promowanie publicznych środków transportu	2009 - 2012	Urząd Gminy	-	-
7.	Tworzenie ścieżek rowerowych	2009 - 2012	Urząd Gminy	b.d.	środki własne
8.	Egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk	2009 - 2012	Urząd Gminy, Policja, Straż Pożarna, WIOŚ Katowice	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
9.	Egzekwowanie wymagań dotyczących stanu technicznego pojazdów i przestrzegania dozwolonej prędkości ruchu	2009 - 2012	Policja	w ramach działalności jednostki	środki własne
10.	Zastosowanie paliw alternatywnych dla węgla	2009 - 2012	Jednostki gospodarcze	b.d.	środki własne, WFOŚ

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
11.	Modernizacja dróg powiatowych	2009 - 2012	Zarząd Dróg Powiatowych	b.d	środki własne, RPO WSL, PO IIŚ

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przed hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych	2009 - 2012	Urząd Gminy	b.d.	środki własne
2.	Identyfikacja obiektów stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska oraz prowadzenie działań na rzecz zmniejszenia ich uciążliwości	2009 - 2012	Urząd Gminy	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
3.	Pozyskiwanie danych o skali zagrożenia hałasem	2009 - 2012	Starostwo Powiatowe	-	-
4.	Ograniczenie uciążliwości akustycznej dróg i tras kolejowych do poziomu wymaganego normami, budowa ekranów dźwiękochłonnych, stosowanie od strony drogi i torów kolejowych okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej, lokalizacja ochronnych pasów zieleni	2009 - 2012	Zarząd Dróg Powiatowych, PKP	b.d.	środki własne
5.	Egzekwowanie wymagań dotyczących stanu technicznego pojazdów i przestrzegania dozwolonej prędkości ruchu	2009 - 2012	Starostwo Powiatowe, Policja	w ramach działalności jednostek	środki własne

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE*					
1.	Określenie aktualnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego w miejscach jego potencjalnego oddziaływania	2009 - 2012	Urząd Gminy, Urząd Wojewódzki	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
2.	Wyeliminowanie emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska	2009 - 2012	Urząd Wojewódzki, WIOŚ, Urząd Marszałkowski	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przyrody

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostką odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	2	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Tworzenie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych)	2009 - 2012	Urząd Gminy	20	środki własne
2.	Tworzenie ścieżek przyrodniczo- dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych	2009 - 2012	Urząd Gminy	2	środki własne
3.	Pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody, w tym zabytkowych zespołów zieleni (będących własnością lub we władaniu gminy)	2009 - 2012	Urząd Gminy	5/rok	środki własne
ZADANIA KOORDYNOWANE GMINY**					
4.	Ochrona siedlisk łągowych	2009 - 2012	RZGW i inni administratorzy cieków wodnych	b.d.	środki własne
5.	Tworzenie form zieleni izolacyjno – osłonowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych	2009 - 2012	zarządcy dróg i linii kolejowych	b.d.	środki własne

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przed skutkami poważnych awarii

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostką odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	2	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Instruowanie społeczeństwa o zasadach postępowania w wypadku wystąpienia awarii przemysłowych i transportowych	2009 - 2012	Urząd Gminy	-	-
2.	Instruowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii	2009 - 2012	Urząd Gminy	-	-
3.	Egzekwowanie wymogów dotyczących transportu substancji i odpadów niebezpiecznych	2009 - 2012	Urząd Gminy, Komendant Powiatowy PSP, WIOŚ, Policja	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Edukacja ekologiczna

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Tworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, szlaków pieszych, rowerowych, konnych, w rejonach przyrodniczo cennych	2009 - 2012	Urząd Gminy, Urząd Wojewódzki, Nadleśnictwa	2	środki własne, WFOŚiGW, Nadleśnictwa
2.	Promocja działań proekologicznych z przeznaczeniem dla dorosłej części społeczności lokalnej - wydawnictwa ekologiczne, szkolenia	2009 - 2012	Urząd Gminy	5 (rocznie)	środki własne, sponsorzy
3.	Promocja agroturystyki, rolnictwa ekologicznego (szkolenia, broszury, warsztaty)	2009 - 2012	Urząd Gminy, Urząd Marszałkowski, WODR	1	środki własne, WFOŚiGW, RPO WO, PROW
4.	Organizacja konkursów ekologicznych, akcji sprzątania, akcji edukacyjnych, festynów ekologicznych i innych spotkań integrujących mieszkańców	2009 - 2012	Urząd Gminy	10	środki własne, sponsorzy
5.	Doposażenie bibliotek w najnowsze pozycje w zakresie ochrony środowiska	2009 - 2012	Urząd Gminy, Szkoły	1	środki własne, WFOŚiGW, sponsorzy
6.	Prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Gminy	2009 - 2012	Urząd Gminy	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
7.	Rozwój i utrzymanie systemu udostępniania informacji o środowisku	2009 - 2012	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski	w ramach działalności urzędu	środki własne

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

VI.5. Monitoring i ocena realizacji programu

Ocena realizacji Programu polega przede wszystkim na monitorowaniu, czyli obserwacji:

- zakresu wykonania zadań ujętych w Programie,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi zadaniami i stopniem ich wykonania,
- przyczyn ewentualnego niewykonania założonych zadań.

System monitoringu i oceny powinien obejmować stworzenie:

- systemu zbierania i selekcjonowania informacji,
- systemu oceny i interpretacji zgromadzonych danych.

Zbudowanie takiego systemu monitoringu i prowadzenie opisanych działań pozwoli na bieżące monitorowanie realizacji Programu poprzez:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
- uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
- przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
- analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
- analiza przyczyn odchyleń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
- przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

Podstawą zarządzania Programem będzie stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań.

Podstawą dla sprawnego zbierania danych monitoringu jest opracowany zestaw mierników (wskaźników stanu środowiska).

W związku z faktem, że gminne programy ochrony środowiska stanowią narzędzie realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu gminnym, do kontroli realizacji programu służyć mogą wskaźniki wzorowane na przyjętych w polityce ekologicznej limitach krajowych związanych z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska, skorygowanych odpowiednio w zależności od specyficznych warunków i możliwości gminy, tj.:

- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i 25% w stosunku do 2000 r. (również w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.,
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych,
- pełna (100%) likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z terenu gminy i zakładów,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego – również o 30%,
- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu w 1990 r.

Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji polityki ekologicznej państwa będą stosowane wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa, a mianowicie:

a) wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji,

b) wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód śródlądowych,
- poprawę jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawę jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim poziomu hałasu na granicy własności wokół obiektów przemysłowych oraz hałasu wzdłuż tras komunikacyjnych,

- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- ograniczenie degradacji gleb, zmniejszenie powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach przemysłowych, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych oraz wzrost zapasu i przyrost masy drzewnej, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów będących pod wpływem zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby,
- zahamowanie zaniku gatunków roślin i zwierząt oraz zaniku ich naturalnych siedlisk, a także pomyślną reintrodukcję gatunków,
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą,

c) wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa:

- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli,
- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych,
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

Celem zwartego i przejrzystego ujęcia obserwowanych wskaźników zaleca się zastosowanie wskazanego w programie wojewódzkim zestawienia wskaźników realizacji Programu.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, Wójt Gminy Gaszowice sporządza co dwa lata raporty z wykonania programu, które przedstawia Radzie Gminy. Za sporządzenie raportu szczegółowego powinien być odpowiedzialny Kierownik Programu, a raport powinien dotyczyć szczególnie działań, które są związane z likwidacją przekroczenia przepisów prawa, wynikami monitorowania jakości środowiska, koniecznością wprowadzenia korekt do Programu itp. Raporty szczegółowe winny być przedstawiane na posiedzeniach Rady Gminy. Wskazane jest by korekty Programu były wprowadzane w drodze uchwały Rady.